Dzisiaj 16 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 209

Poznań, czwartek dnia 7 maja 1931

Rok XXVI

Mała koalicja a „Anschluss"

Konferencja państw Małej Koalicji w Bukareszcie skupiła tym razem szczególną uwagę świata politycznego. Chodziło o stwierdzenie, w jaki sposób Czechosłowacja, Jugosławja i Rumunja zareagują na zapowiedź „Anschlussu".

Wbrew pozorom sprawa ta nie przedstawia się dla tych państw tak prosto, jak można się było spodziewać. Łatwo było znaleźć solidarne sposoby zaradcze wśród państw Małej Koalicji, gdy chodziło o niedopuszczenie Habsburgów do tronu węgierskiego. Ale teraz wchodzą w grę interesy gospodarcze i to w formie bardzo ostrej.

Mała Koalicja przedstawia się jako blok solidarny z punktu widzenia politycznego, ale gorzej jest, gdy się na nią patrzy z punktu widzenia gospodarczego. Jugosławja i Rumunja są krajami rolniczemi, Czechosłowacja jest krajem przemysłowym, dba jednak bardzo o swe rolnictwo dzięki wszechpotężnym w rządzie praskim wpływom stronnictwa agrarnego, czego wyrazem jest obecny zatarg celny czesko-węgierski, który poważnie odbił się na stosunkach gospodarczych polsko-czeskich.

Położenie wśród państw Małej Koalicji jest obecnie takie: Jugosławja i Rumunja mają nadmiar zboża i nie wiedzą, gdzie je umieścić. A Niemcy ofiarowują dla tego zboża swój rynek. Chcą przyznać cło preferencyjne na zboże rumuńskie i jugosłowiańskie wzamian za przyznanie przez Bukareszt i Belgrad ceł preferencyjnych dla przemysłu niemieckiego.

Tego rodzaju polityka Berlina oznacza chęć wciągnięcia Jugosławji i Rumunji w orbitę niemiecko-austrjackiej unji i ma być dalszym ciągiem „Anschlussu", wiodącym do Mitteleuropy. Niebezpieczeństwo jest wyraźne. Jest ono groźne również dlatego, że zarówno w Bukareszcie, jak i w Belgradzie istnieją kierunki polityczne, które myślą o zbliżeniu się do Niemiec. Rumunja prowadzi rokowania handlowe z Niemcami, które — jak twierdzą — tylko pod naciskiem Francji nie dochodzą do skutku. A w Jugosławji pod wpływem wzrastającej nienawiści do Włoch rodzą się pomysły szukania oparcia o Niemcy, zwłaszcza, gdy one staną oficjalnie nad Brennerem.

Tendencje te, oparte jednak o realne interesy gospodarcze, wynikające z ostrego kryzysu rolnictwa, grożą rozluźnieniem Małej Koalicji, co doprowadziłoby do zupełnego przewrotu w układzie sił w Europie środkowej. Należy tu nadmienić, że, jeżeli Włochy tak wstrzemięźliwie zachowały się wobec „Anschlussu", to dlatego, że dojrzały w nim siłę, mogącą rozłożyć Małą Koalicję, która dyplomację włoską napełnia szczególnym niepokojem.

Francja, by pokrzyżować plany niemieckie, pragnie ofiarować Jugosławji i Rumunji kredyty, bo rynek jej na produkty rolne jest bardzo ograniczony. Pytanie tylko, co państwa naddunajskie uznają dla siebie za korzystniejsze: do pewnego stopnia naturalny rynek niemiecko-austrjacki, czy też kredyty francuskie.

W najtrudniejszem położeniu znalazła się Czechosłowacja, w którą „Anschluss" godzi w sposób najbardziej bezpośredni. Minister Benesz oświadczył w parlamencie praskim, że Czechosłowacja nie przystąpi do „Anschlussu", bo to oznaczałoby wyrzeczenie się niezawisłości. Ale, jak zapobiec, by pod wpływy „Anschlussu" nie dostały się Rumunja i Jugosławja i by Mała Koalicja, w której Czechosłowacja odgrywała zawsze dominującą rolę, nie rozpadła się pod wpływem potrzeb gospodarczych?

Czechosłowacja nie chce przystąpić do „Anschlussu" ze względu na swą politykę, ale także ze względu na swój przemysł; z drugiej zaś strony nie chce udzielić ceł preferencyjnych na zboże rumuńskie i jugosłowiańskie ze względu na swe rolnictwo. Wszelkie próby utworzenia gospodarczej Małej Koalicji nie udały się. Doszło, przynajmniej teoretycznie, do unji celnej rumuńsko-jugosłowiańskiej, ale Czechosłowacja pozostała poza nią.

I dlatego p. Benesz stawia na plan paneuropejski p. Brianda. Program, jaki rozwinął w parlamencie praskim, pokrywa się z planem francuskiego ministra spraw zagranicznych. Mówiąc wulgarnie, nie chce on, aby sama Czechosłowacja płaciła koszta odciągania Rumunji i Jugosławji od bloku niemiecko - austrjackiego. Cła preferencyjne na zboże naddunajskie mają dać wszystkie państwa przemysłowe w Europie. P. Benesz zdołał z łatwością przeprowadzić w formie kompromisowej na konferencji w Bukareszcie przyłączenie się w zasadzie do planu francuskiego, ale co z tego w praktyce wyniknie, dowiemy się dopiero z bliskich obrad genewskich, na których p. Briand (o ile nie zostanie wybrany na prezydenta) i p. Benesz główną będą odgrywali rolę.

W każdym razie na przykładzie Małej Koalicji widać najlepiej, jakie „zamieszanie", według określenia p. Lavala, wprowadziły Niemcy przez swój plan „anschlussowy". Zamieszanie to byłoby znacznie mniejsze, gdyby państwa, odgrywające główne role na poszczególnych odcinkach europejskich, prowadziły politykę bardziej otwartą i mniej krótkowzroczną. I gdyby miały przedewszystkiem plan. Szukanie planu, gdy już nastąpiły pewne fakty dokonane, nie robi dobrego wrażenia. Niemcom należy przyznać, że umiały świetnie wyzyskać nawet kryzys gospodarczy.

Protest akademików lwowskich przeciw prowokacjom gdańskim

Wielka manifestacja narodowa we Lwowie

Lwów, 6. 5. (Tel. wł.). Wczoraj odbył się olbrzymi wiec ogólno-akademicki, zwołany przez Lwowski Komitet Akademicki w sprawie ostatnich prowokacyj niemieckich na obszarze Gdańska.

Wiec, który zgromadził bardzo liczne rzesze młodzieży akadem., otworzył prezes Lwowskiego Komitetu Akadem. p. A. Macieliński, poczem referat o stosunkach polsko-gdańskich, ze szczególnem uwzględnieniem ostatnich zajść wygłosił p. Grubecki.

Następnie p. Adam Macieliński omówił obszernie sprawę Gdańska na tle całokształtu stosunków polsko-niemieckich, wykazując niewłaściwą w ostatnich latach politykę Polski wobec wzmagających się dążeń niemieckich do zagarnięcia naszych ziem zachodnich, przeciwstawiając jej równocześnie politykę zawartą w programie Wielkiej Polski.

Po referatach im. L. K. A. zgłosił p. Macieliński rezolucje przyjęte przez zebranych przez aklamację. W dyskusji zabierali głos pp.: Pelczarski, Janik, Szwed, Kolaczek i Matłachowski, wykazując, że dążeniem młodego pokolenia winno być włączenie Gdańska i Prus Wschodnich do Polski.

Wiec utrzymany w bardzo poważnym nastroju zakończono odśpiewaniem „Roty", poczem młodzież uformowała pochód, w czasie którego wznoszono okrzyki na rzecz polskiego Gdańska, oraz na cześć bojowników o ziemie zachodnie: Romana Dmowskiego i Wojciecha Korfantego.

Pod pomnikiem A. Mickiewicza nastąpiło jeszcze jedno przemówienie poczem młodzież, wraz z publicznością która dołączyła się w czasie pochodu, odśpiewała „Rotę".

W rezolucjach, utrzymanych w zdecydowanym tonie, młodzież protestuje przeciw prowokacjom niemieckim, domaga się zmiany dotychczasowej polityki w stosunku do Niemiec, oraz stwierdza, że jej dążeniem będzie wywalczenie należytego dostępu do morza wraz z polskim Gdańskiem.

Protest pomorskiej młodzieży akademickiej

Związek Akademickich Kół Pomorskich nadsyła nam następujące oświadczenie:

„Związek Akademickich Kół Pomorskich, jako naczelna organizacja wszystkich środowisk uniwersyteckich, zrzeszająca i reprezentująca ogół młodzieży akademickiej pochodzącej z Pomorza, wobec bestjalskich napadów rozwydrzonych hakatystów gdańskich, pod osłoną władz z prezydentem Senatu Ziehmem, służalcem junkrów pruskich na czele — protestuje jak najenergiczniej przeciwko takiemu stanowi rzeczy i

„1) apeluje do rządu polskiego o zaprzestanie pobłażliwego traktowania podobnych wybryków i zażądania satysfakcji za obrazę Władz Polskich.

„2) apeluje do społeczeństwa polskiego, aby bezwzględnie bojkotowało przemysł, handel i kąpieliska gdańskie.

„3) apeluje do braci, zamieszkałych w Gdańsku, by wytrwali mężnie na ciężkim posterunku utrzymania i utrwalenia silnego elementu polskiego Gdańska, pomni, że Gdańsk był nasz i będzie nasz". —

Prowokacyjny wywiad z p. Ziehmem

Buta i czelność prezydenta senatu gdańskiego nie znają granic

Berlin, 7. 5. (PAT). Hugenbergowska „Die Nachtausgabe" ogłasza wywiad swego specjalnego korespondenta z prezydentem senatu gdańskiego dr. Ziehmem.

W wywiadzie tym dr. Ziehm oświadczył, że kwestję praw, przysługujących obywatelom polskim na terenie Gdańska, uważa za najważniejszą sprawę polityczną w stosunkach między Polską i w. m. Gdańskiem. Tezę polską, iż obywatelom Rzeczypospolitej Polskiej przysługiwać winny w Gdańsku te same prawa, co i obywatelom gdańskim, senat w. m. Gdańska odrzuca jako nieuzasadnione. Uznanie stanowiska Polski doprowadziłoby w krótkim czasie do zupełnej polonizacji Gdańska i sprzeciwiałoby się charakterowi niemieckiego obszaru wolnego państwa. W dalszym ciągu dr. Ziehm wystąpił przeciwko utrzymywaniu przez Polskę własnego zarządu kolejowego w Gdańsku, podkreślając, iż nie wierzy w powodzenie akcji wys. komisarza Ligi Narodów hr. Graviny, mającej doprowadzić do porozumienia w tej sprawie między w. m. i Polską.

Niebawem Niemcy zażądają oficjalnie rewizji swych długów

Stuttgard, 7. 5. (Tel. wł.) Na dzisiejszem posiedzeniu sejmu wuertenbergskiego przyjęto jednogłośnie wniosek partyj rządowych, domagających się jak najwcześniejszej rewizji planu Younga.

Berlin, 7. 5. (Tel. wł.) „Berliner Tagebl." przytaczając pogłoski prasy zagr. o bliskiem wystąpieniu rządu niemieckiego z wnioskiem o odroczenie spłat reparacyjnych, wyraża oczekiwanie, że krok ten nastąpi prawdopodobnie jeszcze w ciągu miesięcy letnich. Dotychczas rząd nie powziął w tej sprawie żadnej decyzji.

Warszawska prasa brukowa zjada się nawzajem

Warszawa, 7. 5. (Tel. wł.) — W sferach politycznych, dziennikarskich i wydawniczych zwrócono uwagę na kampanję, jaką przeciwko kierownikom prasy czerwonej rozpoczął „Rekord Codzienny". Pismo to zaczęło drukować artykuły o posmaku wybitnie sensacyjnym, skierowane przeciwko czołowym osobistościom prasy czerwonej. Wobec tego „Express Poranny" ogłosił dzisiaj oświadczenie, że autorzy tych zarzutów i napaści będą ścigani na zasadzie kodeksu karnego i cywilnego. (w)

Nowy podatek w Anglji

Londyn, 7. 5. (Tel. wł.). Na dzisiejszem posiedzeniu izby gmin przyjęto projekt kanclerza skarbu Snowdena o nowym podatku gruntowym 289 głosami przeciwko 263. Nowy podatek ma służyć na pokrycie deficytu budżetowego. Liberałowie głosowali za projektem.

Anglja a „rozbrojenie“

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Londyn, 3 maja.

„Rozbrojenie“, które w polityce europejskiej oznacza niewiele więcej, niż frazes, w polityce angielskiej jest dziś wytyczną naczelną, hasłem dnia, otrąbionem przez wszystkie partje. Uwaga sfer rządowych, jak też wpływowych osobistości z opozycji, skupia się na konferencji rozbrojeniowej, mającej się odbyć w r. 1932. Głośno o niej w prasie, w dyskusjach publicznych; znajduje ona odgłos w kursach instruktorskich, wykładach profesorów uniwersytetu i nawet w kaznodziejstwie „kapłanów“ rozmaitych kultów, w jakie Anglja, a szczególnie Londyn, obfituje.

Niektóre z tych objawów mogłyby łatwo skłonić do wydania zbyt powierzchownego sądu o rzeczy. Ale nie mylmy się: rozbrojenie jest dla Anglji naprawdę zagadnieniem naglącem i wielkiej doniosłości praktycznej. Doktrynerstwo jest tylko drugorzędnym czynnikiem. Bodźcem kategorycznym natomiast jest sytuacja gospodarcza kraju. Zasiłki, które Anglja wypłaca obecnie bezrobotnym, to ciężar roczny nie mniejszy od globalnej sumy wszystkich wydatków rocznych państwa polskiego (około 100 miljonów funtów). Z drugiej strony poczucie odpowiedzialności nie pozwoliło nawet obecnemu rządowi na jednostronne, wydatniejsze zmniejszenie pogotowia orężnego Anglji. Na samo lotnictwo wojskowe Anglja przeznacza rokrocznie mniejwięcej tyle, co my na całą armję razem. Rozpowszechniony wprawdzie jest w narodzie wyspiarskim pogląd, że Anglja przykładem własnym pokazała światu, jak się rozbroić, i że teraz kolej na innych. Ale nawet światlejsi prelegenci Związku popierania Ligi Narodów pouczają opinję, że to nieprawda. Anglji zależy najmocniej na rozbrojeniu, ale międzynarodowem i stosunkowem.

Jakże ten cel konkretnie osiągnąć? Przemówienie Hendersona, ministra spaw zagranicznych, na zeszłorocznem zgromadzeniu Ligi, było próbą wywarcia presji moralnej, a zarazem wskazało linję, po której pójdą wysiłki rządu angielskiego w latach najbliższych. Mówca (niezbyt wyraźnie) wyraził gotowość Anglji do dalszego zaangażowania si ęw system wzajemnej gwarancji, mającej zabezpieczyć pokój między państwami europejskiemi, a jednocześnie podniósł, że państwa zobowiązały się do rozbrojenia na mocy paktu Ligi, będącego częścią traktatu wersalskiego równie świętą, jak inne. Kto zatem obowiązku rozbrojenia nie wykona, podważy całą budowę, którą wiele państw chce mieć za niewzruszalną podstawę układu Europy powojennej.

Argument ten, zgoła nieprawniczy, zyskał ogromny obieg w propagandzie angielskiej. Wysuwał on jednak obowiązek prawnie nieistniejący, jak o tem każdy, kto przeczyta art. 8 paktu Ligi może się przekonać. Rada Ligi nie wygotowała nawet dotąd planu rozbrojeniowego, który miałby być przedłożony państwom do przyjęcia. Póki się one w ten sposób nie zwiążą, zawcześnie mówić o ich nielojalności.

Niewątpliwie kierownicy polityki angielskiej zdają sobie sprawę, że powodzenie tej tezy w kołach opinji anglosaskiej nie zbliża ich jeszcze do upragnionego celu. Co mogą zaofiarować realnie państwom, zwłaszcza objętym systemem polityki francuskiej, wzamian za ich zgodę na pewną redukcję zbrojeń?

Dwa poglądy torują sobie drogę w tej mierze, i oba prawdopodobnie znajdą wyraz w propozycjach angielskich przed konferencją rozbrojeniową. Pierwszy wydać się może narazie niedość zrozumiały Europejczykowi z kontynentu. Wystarczy — głosi ta teza — iż Anglja przypomni światu, iż na mocy paktu Ligi (art. 16) zobowiązała się już w razie wybuchu wojny przyjść w pewnej mierze z pomocą napadniętemu bezprawnie państwu, i zastosować wobec napastnika środki takie, jak blokada i bojkot ekonomiczny. Otóż — zobowiązania te Anglja zamierza dotrzymać! Na tem miałaby polegać nowość oferty.

Wyjaśnić należy, że w pewnych angielskich kołach politycznych, zwłaszcza konserwatywnych, zobowiązanie wynikające z art. 16, interpretuje się często, jako wiążące jedynie moralnie, a nie prawnie. W tym sensie wypowiedział się np. niedawno jeden z przywódców obozu konserwatywnego, sir Thomas Inskip. W myśl tej doktrynyStany Zjednoczone, stroniące od Ligi, i W. Brytanja, która pakt Ligi uroczyście podpisała — w razie wybuchu wojny byłyby tak samo wolne od obowiązku interwencji! — a różnica byłaby tylko ta, że narazie Stany Zjednoczone realizują korzyści, jakie daje im zupełnie wolna ręka, a W. Brytanja — korzyści, jakie daje pozycja założycielki Ligi Narodów.

„Rozbrojenie“ — pisał niedawno gen. Spears w „Sunday Times“ — „ma swoją cenę, ale zapłacić za nie będziemy mogli nie jakiemś powiększeniem naszych zobowiązań, ani zaciągnięciem nowych, ale poprostu wyraźnem stwierdzeniem, nietylko wobec Francji, lecz i wobec innych państw, że czegośmy się podjęli, — to wykonamy, i że wszelkie usiłowanie obalenia istniejącego porządku rzeczy siłą, środkami bezprawnemi, spotka się z odporem... Trzeba wybierać. Albo obawa, że nie wypełnimy tego, co do nas należy skrystalizuje się w zupełną pewność, a wówczas zbrojenia zamiast maleć będą prawdopodobnie olbrzymiały, albo bezwzględnie, wyraźnie zapewnimy, że uczciwie obowiązek swój wykonamy, przez co umocni się we Francji duch pojednania, i stawimy podwaliny pod pokój trwały“...

A więc nowe zobowiązanie uroczyste, że dawne zobowiązanie uroczyste zostanie wykonane, miałoby być nowym, cennym podarkiem dla Europy... Lecz czy ona okazałaby się dość wdzieczna? — Odłam opinji, zbliżonej do kół kierowniczych Labour Party, wyraża gotowość do dalej sięgających propozycyj, nawet do zmiany tradycyjnej polityki angielskiej za cenę rozbrojenia. Wyraziłby się to miało w ewentualności rozszerzenia zobowiązań gwarancyjnych Anglji w Europie, w szczególności w stosunku do wschodnich sąsiadów Niemiec. Jak dotąd, uchodzi za pewne, że „społeczeństwo angielskie“ nie zgodziłoby się nigdy na podobny plan. Społeczeństwo to jednak w sprawach polityki zagranicznej zdane jest całkowicie na to, co mu podsuną jego oświeciciele w prasie i z trybun agitacyjnych, i sądy swoje o tych sprawach stamtąd wyłącznie czerpie. Argument „rozbrojenia“ ma, z powodów, o których wspomnieliśmy, siłę tak magiczną, że być może, iż sfery radykalne, rządzące dziś Anglją, zechcą, w nowej konjunkturze międzynarodowej, wzmocnić ideę „protokółu genewskiego“, z nadzieją uzyskania tym razem aprobaty „społeczeństwa“. W każdym razie konferencja rozbrojeniowa stanowi naczelną troskę rządu w jego planach polityki zagranicznej. Z tego też punktu widzenia rząd patrzy na powikłania międzynarodowe, wynikające z projektu unji celnej austrjacko - niemieckiej oraz nieporozumień francusko - włoskich w sprawie rozbrojenia na morzu, — i z pewnością dokłada starań, aby możliwie zażegnać rozterki, które grożą przyszłej konferencji rozbrojeniowej.

W. J. C.

Przyjęcie sowiecko-burżuazyjne

W ubiegłym tygodniu bawił przez kilka dni we Lwowie, jak już pisma donosiły, poseł sowiecki w Warszawie Antonow - Owsijenko i m. i. wydał bankiet dla kilkunastu zaproszonych gości. Nasz korespondent lwowski nadsyła nam opis i wrażenia z tego przyjęcia, na którem był obecny.

Lwów, w maju.

W sobotę rano doręczono mi w redakcji lakoniczne zaproszenie: „W imieniu pełnomocnego przedstawiciela Z. S. R. R. w Polsce Antonowa-Owsijenki mamy zaszczyt zaprosić WPana na przyjęcie urządzone przez Niego dnia 25 kwietnia 1931 r. o godzinie 17 w hotelu George'a — pokój nr. 25“.

Poszedłem. Byłem tam jedynym nieoficjalnym zresztą przedstawicielem polskiej prasy we Lwowie, bo prócz mnie zaproszeni zostali tylko dwaj redaktorowie sjonistycznej „Chwili“. Pozatem zjawili się reprezentanci sfer kulturalno-literackich z senatorem Löwenherzem z B. B. na czele. Był rektor uniwersytetu, szereg artystów i artystek teatralnych a wreszcie dyr. Schiller — jak się dowiedziałem — dusza i inicjator całego przyjęcia.

No i oczywiście oficjalni gospodarze. Zatem poseł Antonow-Owsijenko, konsul sowiecki we Lwowie Grigoriefa, attaché prasowy poselstwa Z. S. R. R. Polokowsky i szereg sowieckich urzędników dyplomatycznych w Polsce. Razem około 20 osób.

My — jak my. Burżuazyjne stroje i maniery, uprzejmości, słówka i ukłony. Ale oni także. Bardzo dobrze zaaklimatyzowali się w stosunkach kapitalistycznych. Zresztą zewnętrznie i w rozmowie bardzo mili ludzie. Mówią wcale poprawnie po polsku i tylko słychać jak prof. Chyliński, obecny na przyjęciu, głośno rozmawia po... rosyjsku. Poseł Owsijenko starszy, siwy pan, niskiego wzrostu, o delikatnych rysach i łagodnem wejrzeniu, uprzedzająco grzeczny i gościnny. Attaché Polokowsky młody, wysoki, silny i przystojny brunet, z charakterystyczną czupryną, w rogowych okularach nie przypomina w niczem typu „proletarjackiego“. Wszyscy inni podobni Rosjanie z wszystkiemi swojemi manierami i przywarami. Dobrze piją, serdeczni, do rozczulenia gościnni, a w każdym calu... komuniści: ostrożni obserwatorzy, z rozdzielonemi rolami; chętnie słuchają, mniej mówią, napozór bezinteresowni, bardzo umiejętnie starają się nawiązać uczuciowy stosunek na tle wspomnień i wspólnych, ogólnych zainteresowań.

Właśnie to było niewątpliwie podłożem lwowskiego przyjęcia. Pytałem, czem kierowano się przy zaproszeniu gości.

— Prosiliśmy sfery interesujące się literaturą i teatrem.

Nie ulega wątpliwości, że na tem tle można zawsze rozmawiać, może i znaleźć wspólne poglądy. Ale waśnie dlatego, trzeba być ostrożniejszym, bardzo ostrożnym, gdy się zna zasady i organizację propagandy sowieckiej.

U George'a zaczęło się przy stole. Najłatwiej przemawia się do ludzi przez żołądek. To też, ktoby patrzał na Rosję Sowiecką przez stół zastawiony w sobotę na przyjęciu u posła Owsijenki, nie mógłby mieć złego wyobrażenia o stanie Rosji, a tem mniej nie mógłby myśleć, że przyjęcie funduje socjalistyczno - związkowe państwo robotnicze. W każdym bowiem razie można być pewnym, że robotnicy i obywatele sowieccy w Rosji nigdy nie jedli tego, czem przyjmowali ich dyplomaci gości lwowskich. My także nie jadamy tak prawie nigdy, bo nas na to nie stać.

Staliśmy więc przy stole grupkami, wśród których zawsze był ktoś z uprzejmych i gościnnych gospodarzy. Zapraszano nas bez końca.

— My we Lwowie nie jesteśmy tak głodni — zauważył ktoś stojący koło mnie.

Zaczęła się rozmowa. Stanąłem przy oknie z nieznanym mi zresztą z nazwiska urzędnikiem poselstwa warszawskiego.

— Pan był w Rosji? — zaczął.

— Nigdy nie byłem, choć chciałbym ją poznać, ciekawy kraj. W r. 1920 pieszo przeszedłem tylko z wojskami polskiemi kawał waszego terenu.

— A to brał pan udział w wojnie?

— Brałem. Walczyłem z bolszewikami. Ciekawy jestem, jak tam w Rosji z nastrojami wojennemi?

— Rosja nie chce wojny, dopóki nie skończy pierwszej piatiletki i nie zacznie następnej. Ale wojna w Europie będzie.

— To prawda. My będziemy musieli bronić Pomorza i Śląska.

— A wasza wojna z Rosją?

— Polska wojny z Rosją nie chce. Żebyście wy tylko z Niemcami nie poszli. Wie pan chyba o tem, że mówią o istnieniu ścisłego już sojuszu sowiecko-niemieckiego. Macie z Niemcami dużo kontaktu.

— Tak mówią — odrzekł niechętnie mój dyplomata sowiecki.

— A co pan sądzi o Polsce?

— Polska? Piłsudski utrzyma się jeszcze, ale Polska jest gospodarczo bardzo słaba. Politycznie również.

Przeszliśmy do pogłosek, związanych z pobytem posła Owsijenki we Lwowie.

— Dużo tu o nas mówią od kilku dni — zauważył mój rozmówca.

— Wcale dużo. Szczególnie na tle sprawy ukraińskiej.

— No, my mamy swoją sprawę ukraińską i dobrze ją rozwiązaliśmy. 90 proc. dzieci na Ukrainie uczy się w szkołach ukraińskich.

— Ale, gdy podrosną nie pozwolicie się im chyba od Rosji oderwać? Co? Pewnie jednak nie spróbują, bo będą mocno do tego czasu związane z ideą imperjalistyczną Rosji chociażby sowieckiej.

— Imperjalistyczną? — obruszył się mój znajomy. — Przecież nie mamy żadnych kolonij.

— Kolonij nie macie, ale prowadzicie imperjalistycznie ekspansywną politykę na wschodzie. Chyba pan wie o tem, co się dzieje w Chinach, w Indjach...?

Sowiecki dygnitarz uśmiechnął się i przeszliśmy do drugiego pokoju na czarną kawę.

Przystanąłem na chwilę przy pośle Owsijence.

— Prasa pisała dużo o pobycie pana posła we Lwowie...

— A jakże. Napisali nawet, że potrąciłem autem dziecko. Mówiono też o pertraktacjach w sprawie ukraińskiej.

— Czy p. Bocheński z „Czasu“ odmówił panu posłowi przyjęcia, jak podał jeden z dzienników?

— To nieprawdziwa wiadomość. Owszem chętnie poznałbym p. Bocheńskiego z powodu jego artykułów w „Czasie“ o sprawie ukraińskiej, ale nie widziałem się z nim i widzieć się nie mogłem bo mi czasu na wizyty nie starczyło.

Usiadłem przy stoliku z p. Polokowskym.

— Lwów to ogromna prowincja.

— Dlaczego?

— Poco ci ludzie chodzą naprzykład tak bezcelowo w południe i wieczorem takiemi masami po Akademickiej?

Rozmowa zeszła już na towarzyskie tory, tembardziej, że przy naszym stoliku siedziała artystka Teatrów Miejskich p. Daszewska.

— Kiedy panowie odjeżdżacie?

— W poniedziałek rano.

— Pociągiem?

— Nie, autem.

— To nieco męczące. Dlaczego nie pociągiem?

— Aby mieć wolną rękę, bo wstąpimy może jeszcze do Łucka.

Była godzina 7-ma. Powoli apartamenty hotelu George'a zaczęły pustoszeć. Przyjęcie było skończone.

Kl. Hr.

Na szkodę polskości w powiatach kresowych

Donosiliśmy wczoraj o niesłychanym fakcie, jaki miał miejsce w pow. czarnkowskim, gdzie leader miejscowej „sanacji“, członek wydziału powiatowego i magistratu m. Czarnkowa, niejaki p. Waśko sprzedał szmat ziemi polskiej w ręce niemieckie.

W związku z tem przypominamy, że niedawno powtórzyliśmy za „Głosem Leszczyńskim“ uwagi, dotyczące „działalności“ prezesa powiatowego B. B. na powiat leszczyński, oraz radnego miejskiego z ramienia B. B. w Lesznie p. Wł. Krzyształowicza, który, będąc inspektorem pracy, jest zarazem urzędnikiem państwowym w tym kresowym powiecie. Wspomniana notatka stwierdzała, że p. Krzyształowicz proteguje Niemców na szkodę ludności polskiej, interwenjując u władz na ich korzyść. M. i. p. K. miał interwenjować w starostwie o uzyskanie prawa wyszynku dla pewnego Niemca, właściciela hotelu w Lesznie, który nie posiada nawet obywatelstwa polskiego. W drugim wypadku p. K. miał zawiadomić właścicieli jednego z większych zakładów przemysłowych niemieckich w Lesznie o terminie mającej odbyć się w tym zakładzie rewizji władz, by właściciele zdążyli tymczasem usunąć pewne braki w swym zakładzie, kolidujące z obowiązującemi przepisami. Podkreślono również fakt wypowiedzenia w bardzo krótkim terminie kredytu polskiej placówce przez Miejską Komunalną Kasę Oszczędności w której zarządzie komisarycznym zasiada również p. Krzyształowicz. Sprawa ta weszła na tory sądowe i znów ze strony Kasy oddano ją do prowadzenia adwokatowi Niemcowi, będącem notabene dobrym znajomym także p. Łakomego, sekretarza B. B.

Stwierdzamy, że do tej chwili minęły już blisko 2 tygodnie, ani my nie otrzymaliśmy żadnego zaprzeczenia tych wiadomości od p. Krzyształowicza, ani też nie pojawiło się żadne ich zaprzeczenie w „Głosie Leszczyńskim“. Wobec tego wiadomości te zmuszeni jesteśmy uważać niestety za prawdziwe.

W ten sposób postępują przywódcy „sanacji“ w najbardziej narażonych na napór niemiecki kresowych powiatach Wielkopolski!

Nowa włoska pożyczka wewnętrzna

Rzym, 7. 5. (Tel. wł.). Uchwałę rady ministrów o wypuszczeniu nowej 9-cioletniej 5-procentowej pożyczki wewnętrznej na sumę 4 miljardów lir, prasa przedstawia jako akt normalny, stanowiący jeden z punktów rządowego programu w dziedzinie gospodarki finansowej państwa.

Min. Curtius o traktacie handlowym z Polską

Berlin, 7. 5. (PAT.) Na posiedzeniu komisji dla handlu i przemysłu, wyłonionej przez niemiecką partję ludową, w której uczestniczył min. Curtius, poseł Schneider wyraził nadzieję, że zawarcie umowy celnej między Niemcami a Austrją nastąpi w czerwcu rb. Ratyfikacja umowy przez parlamenty obu krajów dokonana zostanie późną jesienią. Umowa będzie mogła wejść w życie w lutym, wzgl. w kwietniu 1932 r.

W dalszym ciągu obrad min. Curtius wygłosił dłuższe przemówienie, w którem m. in. poruszył sprawę polsko-niemieckiego traktatu handlowego. Winę z powodu niedojścia do skutku traktatu — oświadczył Curtius — ponosi w pierwszej linji Polska, która przez cały rok zwlekała z dokonaniem ratyfikacji. W tym czasie stosunki uległy zmianie, zmuszając również Niemcy do wyciągnięcia konsekwencyj.

Wywody ministra, dotyczące zagadnień niemieckiej polityki handlowej, miały, według komunikatu biur. Conti, częściowo charakter poufny.

Nastroje przedwyborcze w kuluarach parlamentu francuskiego

Paryż, 7. 5. (Tel. wł.) W kuluarach parlamentu, po posiedzeniu, które trwało zaledwie 45 minut, panowało wielkie ożywienie.

Przedmiotem dyskusji była sprawa wyboru prezydenta republiki. Z nastrojów, panujących wczoraj w Izbie, odnosi się ogólne wrażenie, że szanse Brianda znacznie wzrosły. Dla niektórych deputowanych, którzy wahali się dotychczas, staje się prawie aktem wiary głosowanie na człowieka, którego prawica wyraźnie bojkotuje. Trudno jednak wyciągnąć z tego faktu wniosek, żeBriand będzie bezwarunkowo wybrany. Według niektórych opinij, Briand otrzyma przy pierwszem głosowaniu taką ilość głosów, że kandydatura Doumera nie będzie już miała racji bytu; wówczas prawica wysunie swego kandydata, a przy drugiem i trzeciem głosowaniu zwyciężyć mogą nazwiska Maginota, obecnego ministra wojny, Leona Berarda, ministra sprawiedliwości lub wreszcie Lavala.

Manifestacje przeciw Briandowi na bulwarach paryskich

Paryż, 7. 5. (PAT). Odbył się tu wczoraj wieczór drugi wielki wiec protestacyjny przeciwko projektowi unji celnej i polityce austrjacko-niemieckiej przy udziale licznie zebranej publiczności.

Przemawiali m. in. Franklin Bouillon, Reibel i Marin. Reibel oświadczył, że Francja mogła w porozumieniu z Anglją i Włochami nie dopuścić do projektu „Anschlussu", popierając bardziej wydatnie finansowe wysiłki małej ententy a nawet samej Austrji. Marin krytykował Brianda i oświadczył się przeciwko jego kandydaturze na stanowisko prezydenta Francji.

Paryż, 7. 5. (Tel. wł.). Po wyjściu z wiecu protestacyjnego przeciwko projektowi unji celnej austrjacko-niemieckiej, odbytem wczoraj wieczór, kilkaset studentów tudzież przedstawicieli zrzeszenia młodzieży narodowej usiłowało przejść pochodem przez bulwary, wznosząc okrzyki przeciwko Briandowi. Policja wystąpiła przeciwko manifestantom.

Lud śląski musi otrzymać własną diecezję w Opolu

Niemcy kasują polskie nabożeństwa i zmuszają dzieci do nauki religji w języku niemieckim

Katowice, 7. 5. (Tel. wł.). Od czasu opuszczenia Śląska przez wojska koalicyjne, katolicki lud śląski czyni usilne starania, by w Opolu utworzono polską djecezję katolicką. Wskutek bowiem germanizacyjnych metod księży centrowych, którzy kasują polskie nabożeństwa w świątyniach i zmuszają dzieci polskie do nauki przygotowawczej religji w języku niemieckim, wzrasta coraz bardziej bezbożność. Gdy się zważy, że księża niemieccy kokietują bardo często socjalistów, zasiadających z nimi w radach miejskich, powiatowych i gminnych, to naprawdę dziwić się nie można, że lud śląski traci do nich zaufanie. Wrogowie Kościoła wyzyskują te przejawy, wyciągając z nich dla siebie korzyści. Zastraszający jest wzrost wystąpień z Kościoła, na który wskazuje statystyka. Nad sprawą tą zastanawiają się w Rzymie kompetentne czynniki i myślą o utworzeniu nowej djecezji w Opolu, na podstawie memorjałów, złożonych przez organizacje górnośląskie.

Mówi się, że sprawa ma być w najbliższym czasie rozstrzygnięta. Biskupem polskim w Opolu zostaćby miał znany z patrjotyzmu ks. Łukaszczyk z Wrocławia, a rektorem polskiego seminarjum duchownego w Opolu, miałby być mianowany ks. Antoni Korczok proboszcz powiatu gliwickiego. E.

Z Wągrówca

Wągrówiec, 7. 5. (Tel. wł.) W dniu wczorajszym o godz. 4 po poł. zamknięta została w Wągrówcu na zarządzenie wojewódzkiej komisji sanitarnej, podpisane przez p. starostę dr. Rościszewskiego, drogerja p. Antoniego Mroczkiewicza. Zamknięcia dokonano na skutek rewizji, która się odbyła w dniu 5 bm. w obecności naczelnika wydziału zdrowia w województwie p. dr. Żmigroda, starosty Rościszewskiego, lekarza powiatowego dr. Laskowskiego, policji i burmistrza Kuchcińskiego.

Drogerja p. Mroczkiewicza istnieje od przeszło 38 lat na tem samem miejscu. Przetrwała szereg rewizyj niemieckich. P. Mroczkiewicz ma poza sobą 44 lat praktyki. P. Mroczkiewicz zajmuje w społeczeństwie miejscowem stanowisko bardzo wybitne od dawnych już czasów przedwojennych. W ostatnich dniach został wybrany wiceburmistrzem miasta. Niebawem po wyborze urządzono u niego rewizję w poszukiwaniu za alkoholem, która nie dała ujemnego wyniku. Obecnie zamknięto mu drogerję do czasu usunięcia niedomagań.

Zamknięcie drogerji p. Mroczkiewicza jest w mieście przedmiotem wszystkich rozmów.

Okólnik o ratach urzędn.

Warszawa, 1. 5. (PAT). Prezes Rady Min. wydał dnia 4 b. m. okólnik, regulujący sprawę zaliczek na uposażenie, przyznawanych w szczególnych wypadkach pracownikom państwowym.

Na podstawie okólników dotychczasowych spłaty tych zaliczek odbywały się ratami w ten sposób, że spłata zaliczek o wysokości płacy 1 mies. mogła być rozłożona najwyżej na 6 rat, zaliczka o wysokości płacy 2 mies. na 12 rat, zaliczka zaś przewyższająca płacę 2 mies. najwyżej na 24 rat. Nowy okólnik wprowadza ulgi dla urzędników, którzy otrzymali lub otrzymają zaliczki, pozwalając na rozłożenie ich spłaty na większą ilość rat.

Na podstawie obecnego okólnika spłata zaliczki w wysokości płacy 1 mies. będzie mogła być rozłożona na 12 rat, zaliczka w wysokości płacy 2 mies. na 18 rat a zaliczka w wysokości płacy 3 mies. na 30 rat, zaliczki zaś wyższe od sumy płacy 3 mies. na 36 rat. Urzędnicy, którzy zaliczki otrzymali już dawniej i część ich spłacili, mogą obecnie uzyskać rozłożenie sumy pozostałej do spłacenia na większą ilość rat, z tem jednak, aby ilość ogólna rat już spłaconych i pozostałych jeszcze do spłacenia nie przekraczała maksymalnej ilości rat, ustalonej w okólniku z 4 maja.

Walka o ceny chleba w Niemczech

Berlin, 7. 5. (Tel. wł.). Decyzja piekarzy berlińskich, którzy podwyższyli znów cenę chleba o 2 fenigi, wywołała rozgoryczenie wśród szerokich sfer ludności. Powszechnie przypisuje się tę decyzję ostatnim podwyżkom ceł agrarnych. Z nastrojów ludności starają się wybić kapitał polityczny komuniści i socjaliści. Ci ostatni czynią to niezbyt szczerze, gdyż nie mają zamiaru rzucać kłód pod nogi rządowi Brüninga. Lamentowanie ich wywołane jest tylko koniecznością licytowania się z komunistami, by nie stracić wpływu na masy.

Na wniosek partji komunistycznej zebrał się wczoraj konwent senjorów dla rozpatrzenia wniosku tego stronnictwa o natychmiastowe zwołanie parlamentu.

Zwołanie parlamentu miałoby na celu zniesienie dekretów prez. Hindenburga i unieważnienie wszystkich podwyżek cen chleba, uskutecznionych od marca r. b.

Konwent senjorów uchwalił wszystkiemi głosami przeciw głosom wnioskodawców odrzucić wniosek komunistyczny o natychmiastowe zwołanie Reichstagu.

Rząd Brüninga, nie ufając — mimo wszystko — zbytnio socjal-demokratom, robi za kulisami starania, żeby skłonić do powrotu i podjęcia prac parlamentarnych oba stronnictwa: narodowych socjalistów i nacjonalistów.

Francja ratyfikuje genewską konwencję celną

Genewa, 7. 5. (Tel. wł.). Sekretarjat Ligi Narodów komunikuje, iż rząd francuski ratyfikował genewską konwencję celną z 24 marca 1930 roku.

Konwencja ta miała za zadanie doprowadzić do czasowego wstrzymania dalszych podwyżek ceł w Europie. Równocześnie rząd francuski złożył dokumenty ratyfikacyjne w sekretarjacie.

To niespodziewane zarządzenie rządu francuskiego wywołało w tutejszych kołach politycznych duże zdziwienie.

Samobójstwo aktora

Łódź, 7. 5. (Tel. wł.) Dzisiaj w nocy w Łodzi zastrzelił się po przedstawieniu w swojej garderobie aktor trupy żydowskiej. (w)

Dźwina opada.

Dynaburg, 6. 5. (PAT). Dźwina powoli opada. Szkody wyrządzone przez powódź nie zostały dotychczas obliczone, gdyż zalane miejscowości są dotychczas pod wodą. Z Grzywy wszystkich niemal mieszkańców przewieziono do Dynaburga. Rząd wyasygnował dotychczas 10.000 łatów na rzecz powodzian.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 7. 5. 1931 r.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 692,5 gr. (117,9 f w h.). b) pszenicy 735.5 gr. (124,8 f w h.). c) jęczmienia przemiałowego 667,0 gr. (113.1 f w h.), d) owsa 464,5 gr. (77,5 f w h).

„Ceny tranzakcyjne"

Żyto 75 tonn par. Poznań . . . 27.75
Usposobienie spokojne.

„Ceny orjentacyjne"
parytet Poznań

Pszenica	32.25—	32.75
Usposobienie słabsze.		
Jęczmień przemiałowy	27.00—	28.00
Usposobienie stałe.		
Owies pastewny	29.00—	30.00
Usposobienie mocne.		
Mąka żytnia 65% wł. work.	41.25—	42.25
Usposobienie spokojne.		
Mąka pszenna 65% wł. work.	50.00—	53.00
Usposobienie spokojne.		
Otręby żytnie	21.50—	22.50
Otręby pszenne	21.50—	22.50
Otręby pszenne (grube)	23.00—	24.00
Gorczyca	42.00—	47.00
Wyka latowa	45.00—	47.00
Peluszka	47.00—	50.00
Groch polny	30.00—	31.00
Groch Victoria	36.00—	40.00
Łubin niebieski	26.00—	28.00
Łubin żółty	34.00—	38.00
Tatarka	36.00—	38.00
Ziemniaki jadalne	6.50—	7.00

Ogólne usposobienie spokojne.

Tranzakcje na odmiennych warunkach: pszenicy 60 tonn, ziemniaków jadalnych 15 tonn.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.905 zł; w Gdańsku na Warszawę 8.928 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 marek niem. w dewizach 212.17 do 212.47 zł, gotówką 211.77 zł, za 100 guldenów gd. w dewizach 173.21 zł do 173.47 zł, gotówką 172.87 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 7. 5. 1931 r.

Dzisiejsza giełda pieniężna miała przebieg również spokojny przy obrotach więcej ograniczonych.

Z pap. państw. poszukiwano 5 proc. poż. konwers. po 47½ proc. i poż. inwestycyjną po 87½. Z pap. Pozn. Ziemstwa Kredyt. oddawano 4 proc. listy zast. konwertowane po 39 proc. i 6 proc. listy żytnie po 19.— (za 1 ctr. mtr.). Mniejszą ilość 8 proc. listów dolarowych (starych) handlowano po 91½ proc. przy dalszem zaofiarowaniu.

Akcje bankowe wzgl. przemysłowe bez notowania i bez tranzakcji. Dopytywano się o Bank Polski po 122.50 i o Cegielskiego po 35.50, jednakże nie było materjału.

Ceduła Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału).

5% Pożyczka konwersyjna 47½% P.
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt. 39% O.

(Kurs w złotych).

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 19.— O.
4% Premj. Pożyczka Inwestyc. 87½% P.

Tendencja spokojna.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 7. 5. 1931 r.

Waluty **Gotówka**

Dolary St. Zjedn. tr.: 8.90, sp.: 8.92¾, kup.: 8.88¾.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Gdańsk	173.57	174.00	173.14
Holandja	358.64	359.54	357.74
Nowy Jork czeki	8.919	8.939	8.899
Nowy Jork kabel	8.927	8.947	8.907
Londyn	43.42	43.53	43.31
Paryż	34.89	34.98	34.80
Praga	26.44	26.50	26.38
Szwajcarja	171.96	172.39	171.53
Wiedeń	125.58	125.89	125.27
Włochy	46.74	46.86	46.62
Berlin	212.60		

Tendencja nieco słabsza.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poż. inwest.	88.00
4% poż. inw. szt. ser.	91.50
3% poż. bud.	45.00
5% poż. konw.	48.10
10% poż. kol.	105.00

Akcje w złotych:

Bank Polski	124.50—124.00
W. T. F. Cukru	26.50— 26.75
W. T. Węgla	0.00— 28.00
Lilpop	0.00— 21.00
Starachowice	10.10— 10.20
Haberbusch	0.00— 93.00

Tendencja przeważnie słabsza.

Komentarz.

Dla papierów państw. tendencja niejednolita, dla listów zastawnych przeważnie mocniejsza, dla akcyj przeważnie słabsza. Z bankowych słabszy Bank Polski, cokolwiek słabszy Cukier, Węgiel utrzymany, z metalurgicznych utrzymany Lilpop, słabsze Starachowice, ze spożywczych mocniejszy Haberbusch.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 7. 5. 1931 r.

Żyto march. 70—71 kg.	194.00—196.00
Tendencja osłabiona.	
Żyto z okolic Warty 71—72 kg. cif Berlin sprzedaż	000.00—205.00
Tendencja osłabiona.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	230.00—244.00
Tendencja cicha.	
Owies march. od st załad.	197.00—201.00
Tendencja spokojna.	
Mąka pszenna	33.75—39.75
Tendencja cicha.	
Mąka żytnia	26.75—28.50
Tendencja cicha.	
Ospa pszenna	14.25—14 50
Tendencja utrzymana.	
Ospa żytnia	14.75—15.00
Tendencja utrzymana.	
Groch Victoria	25.00—30.00
Groch drobny jadalny	23.00—27.00
Groch pastewny	19.00—21.00
Peluszka	25.00—30.00
Bób polny	19.00—21.00
Wyka	24.00—26.00
Łubin niebieski	15.00—16.50
Łubin żółty	22.00—26.00
Seradela nowa	66.00—70.00
Makuchy rzepakowe	9.80—10.20
Makuchy lniane	14.00—14.20
Wytłoki suche paryt. Berlin	8.20— 8.30
Śrót Soya	12.60—13.70
Ziemniaki jadalne białe	1.70— 2.00
Ziemniaki jadalne czerwone	2.00— 2.30
Ziemniaki jadalne żółte	2.90— 3.30
Ziemniaki nieb. z Odenwald	2.10— 2.50
Ziemniaki fabryczne	8½—9 fg.

Ogólna tendencja słabsza.

Echa bandyckiego napadu pod Sarnami

Warszawa, 7. 5. (Tel. wł.) — Dochodzenia, prowadzone w sprawie zamordowania kapitana Łopatki oraz sierżanta Brojki doprowadziły do znalezienia o kilkanaście metrów od miejsca napadu walizki kapitana Łopatki. Równocześnie znaleziono rewolwer systemu rosyjskiego Nagan, naładowany zupełnie nowemi nabojami. Aresztowano w okolicach Rapałówki szereg podejrzanych ludzi, których przynależność polityczna nie ulega wątpliwości. (w)

Nikczemna robota zdrajcy

B. poseł Rak-Michajłowski denuncjuje wobec bolszewików osoby, które współpracowały z wojskami polskiemi w r. 1929

Warszawa, 7. 5. (Tel. wł.) — Nadeszła tutaj wiadomość, że b. poseł białoruskiej „Hromady“ Rak-Michajłowski, który niedawno uciekł z Polski do Białorusi sowieckiej, wydał tam szereg osób, które współdziałały w latach 1919/20 z wojskami polskiemi. Rak-Michajłowski pracował wówczas w białoruskiej komisji wojskowej, operującej przy udziale II oddziału. Obecnie podzielił się on posiadanemi wiadomościami z G. P. U., które oskarża aresztowanych o udział w wojnie przeciwko Sowietom.

Polemika o stanowisko Klubu Narod. w sprawie kolei Śląsk—Bałtyk

W dwa dni po przyjęciu przez Senat ustawy koncesyjnej p. minister Kühn podpisał i wręczył przedstawicielowi Towarzystwa Francusko-Polskiego dokument koncesyjny. Z tą chwilą sprawa ta została definitywnie załatwiona.

Prasa rządowa ustawicznie rozpisuje się o rzekomej różnicy zdań w Klubie Narodowym na temat tej koncesji. Skoro nie pomogło rzeczowe wyjaśnienie prezesa senackiego Klubu Narodowego prof. Głąbińskiego, nie dla jałowej polemiki z niepoważnemi i podyktowanemi złą wolą zarzutami, ale dla wyjaśnienia sprawy wobec szerokich sfer społeczeństwa, przedstawimy jeszcze raz stanowisko Klubu Narodowego, nie za pomocą takich czy innych frazesów, ale na podstawie dokumentu, którym są poprawki, zgłoszone do ustawy koncesyjnej przez Klub Narodowy w Sejmie, a odrzucone przez większość rządową i lewicę.

Fakt zgłoszenia tych poprawek dowodzi, że Klub Narodowy nie był zasadniczo przeciwny dopuszczeniu kapitału francuskiego do budowy i eksploatacji kolei Śląsk—Bałtyk, ale uważał warunki, przyjęte przez rząd; za zbyt ciężkie i dążył do ich złagodzenia. Ponieważ w niebywałym pośpiechu prac Sejmu i Senatu treść i znaczenie tych poprawek nie zostały należycie przedstawione, zatem uczynimy to obecnie.

Najważniejsze poprawki Klubu Narodowego były następujące:

1. W razie unieważnienia koncesji na wypadek niespełnienia jej warunków przez koncesjonarjusza według rządowego projektu ma rząd zwrócić spółce sumy, równe nominalnej wartości emitowanych a nieumorzonych obligacyj wraz z procentami aż do terminu umorzenia obligacyj.

Klub Narodowy słusznie proponował, aby zwrot dotyczył rzeczywistych wpływów, uzyskanych przez spółkę. Różnica wynosi 6 miljonów od każdych 100 miljonów, a zatem w stosunku do całej sumy obligacyj około 60 miljonów.

2. Klub Narodowy był przeciwny temu, aby w razie unieważnienia koncesji skarb państwa spłacał wszystkie (!) pożyczki, zaciągnięte przez spółkę koncesyjną, jak to przewidywał projekt rządowy. Nie trzeba uzasadniać, że ten przepis koncesji jest niesłychanie niebezpieczny i wprost absurdalny. O ile zabezpieczenie obligacyj jest słuszne i celowe ze względu na nasz kredyt zagranicą, o tyle gwarantowanie samej spółce zwrotu zaciągniętych przez nią pożyczek, i to w nieograniczonej wysokości jest warunkiem zupełnie niemożliwym do przyjęcia.

3. Z tych samych powodów Klub Narodowy był przeciwny zwracaniu przez skarb akcjonarjuszom Towarzystwa kwot, wpłaconych za akcje, wraz z odsetkami.

4. W przepisach o gwarancji Klub Narodowy domagał się skreślenia ustępu, w którym powiedziano, że w razie niewypłacenia przez spółkę miesięcznej kwoty na obsługę obligacyj „skarb państwa na zwykłe zawiadomienie wspomnianego (wyznaczonego przez spółkę: francuskiego) banku wypłaci mu z tytułu swej gwarancji sumy potrzebne w terminie 10 dni po otrzymaniu tego zawiadomienia“.

Klub Narodowy uważał ten przepis za zbyt rygorystyczny i zwalniający spółkę od wszelkiej troski o los obligacyj. Zdaniem Klubu Narodowego i bez tego przepisu właściciele obligacyj mają w innych postanowieniach koncesji dostateczne gwarancje.

5. Dotychczasowy koszt budowy kolei Śląsk—Bałtyk wynosi 130 miljonów zł. Wydatek ten pokrył skarb państwa. Według warunków koncesji spółka koncesyjna ma zwrócić skarbowi tylko 90 miljonów franków francuskich, czyli zaledwie 1/4 wyłożonej sumy. W dodatku z owych 90 miljonów franków wypłata 25 miljonów franków jest uzależniona od tego, „o ile rachunek eksploatacji nie będzie deficytowy“.

Klub Narodowy domagał się skreślenia tego zastrzeżenia, które w praktyce równa się utracie sumy 25 miljonów franków.

Wniosek słuszny i bardzo skromny wobec wyżej określonych rzeczywistych dotychczasowych kosztów budowy.

6. Spółka eksploatacyjna zastrzegła sobie w umowie t. zw. premję gestyjną, której minimum wynosić ma 1 1/2 miljona franków czyli 10 proc. kapitału akcyjnego (suma ta może wzróść do 4 1/2 miljona czyli do 30 proc. kapitału akcyjntgo).

Klub Narodowy proponował oznaczenie minimum premji na 750 000 franków czyli 5 proc. kapitału akcyjnego.

Ponieważ czas trwania koncesji wynosi 45 lat, przeto ta poprawka Klubu Narodowego dawała skarbowi oszczędności 34 miljony franków.

O innych poprawkach w następnym artykule. M. K.

„Strzelec“ wszędzie wnosi rozdźwięk

Zajścia w dniu 3 maja w Wąbrzeźnie i Nowem Mieście nad Wartą

Donosiliśmy już o niesłychanych zajściach, jakie miały miejsce podczas obchodu 3 Maja w Trzemesznie z powodu prowokacyjnego zachowania się bojówki „strzeleckiej“. Doniesienia z prowincji stwierdzają, że także w innych miejscowościach doszło do podobnych zajść.

Tak np. donoszą nam z Wąbrzeźna:

W niedzielę rano towarzystwa miejscowe zebrały się, aby w pochodzie udać się na uroczyste nabożeństwo. Kiedy na placu zjawiły się dwa oddziały „strzelców“ część towarzystw odmaszerowała z miejsca zbiórki, idąc do kościoła oddzielnie. Na miejscu powstało wielkie zamieszanie, gdyż „Strzelca“ w Wąbrzeźnie niema, a wspomniane oddziały ściągnięte zostały z pobliskiego Czystochlebia i Jarantowic. Zanosiło się na to, że pochód nie wyruszy. Z różnych... względów część towarzystw jednak pozostała i pochód przy dźwiękach orkiestry „Sokoła“ wyruszył do kościoła.

Kiedy pochód przechodził przez rynek, tłum ludności, widząc „strzelców“ sprowadzonych w celach prowokacyjnych przez miejscową „sanację“, począł wznosić okrzyki niezadowolenia. W tłum wkroczyła policja z karabinami z komendantem Biniasiem (który dobył szabli) na czele. Ingerencja policji poruszyła jeszcze bardziej zebraną ludność, która parła na „strzelców“, rekrutujących się ze znanych kryminalistów i osławionych z urządzania napadu w okresie przedwyborczym (Zieleń). Z trudem doszedł pochód do kościoła.

Zajście powyższe zdenerwowało „sanatorów“, którzy z trwogą oczekiwali ewentualnych dalszych starć. Na rynku tłumy rosły ustawicznie, a nastrój antystrzelecki potęgował się.

Widząc tę atmosferę, leaderzy „sanacji“ zarządzili zaprzestanie dalszej uroczystości i z kościoła towarzystwa odmaszerowały każde w swoim kierunku. Stojący przed kościołem oddział „strzelców“ odprowadzono bocznemi ulicami pod osłoną policji do starostwa.

Tak więc „Strzelec“ uniemożliwił w Wąbrzeźnie odbycie obchodu rocznicy konstytucji majowej.

W czasie zajść aresztowała policja cztery osoby.

Z Nowego Miasta nad Wartą piszą nam:

Miejscowy komitet towarzystw, podobnie jak lat poprzednich, tak i w tym roku uchwalił obchodzić uroczyście święto narodowe Trzeciego Maja. Obchód rozpoczął wspólny pochód wszystkich towarzystw i szkoły powszechnej na nabożeństwo do kościoła parafjalnego, gdzie wygłosił podniosłe kazanie na temat miłości ojczyzny ks. prob. Dybizbański, a połączone chóry kościelne i towarzystwa „Halka“ wykonały pienia.

Po nabożeństwie rozwinął się imponujący pochód, który jednak niestety z powodu agresywnego zachowania się Związku Strzeleckiego rozbił się na dwa odrębne pochody — i to Związku Strzeleckiego z dziećmi szkolnemi, któremu przygrywała kapela „Strzelca“, i na pochód wszystkich innych stowarzyszeń oraz przedstawicieli władz i urzędów, któremu przygrywała orkiestra Towarzystwa Powstańców i Wojaków. Po rozwiązaniu pochodu odbyła się uroczysta akademja na sali p. Szymankiewicza pod egidą kierownika szkoły p. Kędzierskiego, a na zakończenie dnia urządziło Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej przedstawienie amatorskie, wystawiając sztukę p. t. „Posądzony“ na sali p. Adolfowej. W ciągu dnia odbywała się kwesta uliczna na T. C. L. a okna głównych ulic były udekorowane nalepkami T. C. L.

Zaznaczyć należy, że także i tym razem miejscowy burmistrz, który jest twórcą tutejszego „Strzelca“ był nieobecny. Przez swe zarządzenia wywołał on właśnie ów przykry dysonans, polegający na rozdwojeniu się pochodu. Na zabawę taneczną Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej p. burmistrz nie dał zezwolenia, skutkiem czego zabawę tę musiano urządzić w ściśle zamkniętem kole.

Min. spraw wojskowych a 15 proc. obniżka uposażeń

W sprawie cofnięcia 15 proc. dodatku do uposażeń, ministerstwo spraw wojskowych wydało dnia 17 kwietnia rozporządzenie, podpisane przez wiceministra gen. Konarzewskiego, które brzmi:

„Należy obniżyć z ważnością od dn. 1 maja 1931 r. wynagrodzenie pozostałych pracowników kontraktowych w służbie państwowej o 15 proc.

Zgodnie z zasadami prawa cywilnego obniżenie wynagrodzenia tym pracownikom kontraktowym powinno nastąpić w drodze odpowiedniej zmiany dotychczasowych umów z ważnością od dnia 1 maja 1931 r. do czego należy bezwłocznie przystąpić. Jeżeli pracownik odmówi wyrażenia zgody na zmianę umowy, należy ją bezzwłocznie wypowiedzieć w przewidzianych w umowach terminach, wzgl. przy umowach, zawartych na określony przeciąg czasu, nie odnawiać umowy, i w ten sposób umowę z tym pracownikiem definitywnie rozwiązać.

Przyjęcie ponowne na zajmowane stanowisko pracownika, który nie wyraził zgody na zmianę umowy z dniem 1 maja 1931 r. byłoby obejściem uchwały rady ministrów z dnia 10. 4. b. r. i jako takie jest niedopuszczalne“.

znany od 35 lat! Mack TĘPI WSZELKIE ROBACTWO

Z nad morza

Przed sezonem na Helu.

Hel, 7. 5. (Tel. wł.). Zjechali się już tutaj właściciele i dzierżawcy pensjonatów i restauracyj celem przygotowania się na przyjęcie letników. Spodziewany jest duży napływ gości, szczególnie wycieczek. Ceny mają być niższe od zeszłorocznych.

Niema łososi.

Hel, 7. 5. (Tel. wł.). Z niewyjaśnionych przyczyn w polskiem morzu zniknęły zupełnie łososie. Około 10 polskich kutrów łowi obecnie tę cenną rybę w pobliżu niemieckich wód terytorjalnych, na wysokości portu Leba.

Budowa 6-piętrowych domów mieszkalnych.

Gdynia, 7. 5. (Tel. wł.). Wczoraj zatwierdzono tutaj plan budowy trzech olbrzymich domów czynszowych dla robotników, które przy Szosie Gdańskiej zamierza wznieść Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych. Domy sześciopiętrowe, z których każdy będzie długi na 148 metrów, będą miały razem 500 mieszkań.

Odbiór robót portowych w Gdyni

Gdynia, 7. 5. (Tel. wł.). Obecnie pracuje tutaj komisja, która dokonuje odbioru pierwszej serji robót portowych. W skład komisji wchodzą z Urzędu Morskiego inżynierowie Wenda, Szawornowski i Tubilewicz, z Min. Przem. i Handlu inż. Jaworski, oraz członek N. I. K. P. Pracę rozpoczęto od odbioru portu rybackiego. S. B.

Zapisz się na członka wspierającego T. C. L., roczna składka 12 zł, kwartalna 3 zł

JAPOŃSKI PROSZEK KATOL ZABIJA OWADY I ROBACTWO
AZUMI & Co LTD OSAKA (JAPONJA)
PRZEDST. „KATOL“ WARSZAWA, WILCZA 58
9808 dn

LOSY I-ej Klasy
23-ciej Państwowej Loterji Klasowej są do nabycia w największej i najszczęśliwszej Kolekturze w kraju
„Nadzieja“, Lwów, Sykstuska 6.
Główna wygrana 1.000.000 złotych 23 Premje!
Co drugi los wygrywa!
Główna Premja 22-ej Loterji w kwocie 300.000 złotych padła i tym razem w naszym Kantorze na los Nr. 137 220.
Każda Loterja - to nowy rekord szczęścia naszych klientów!
Ciągnienie już 19 i 21 maja r. b.!
Ceny losów:
Ćwiartka zł 10,— Połówka zł 20,— Cały zł 40.—
nw 9753

„Rewolucja“ na placu Aleksandra

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“

Berlin, 5 maja 1931 r.

Słabe słońce wiosenne nie zdołało jeszcze opanować przedłużającego się chłodu, Berlin — jak zwykle — spieszył się i pędził, przystając tylko na chwilę na magiczny sygnał automatycznych czerwonych latarń, tłumy mknęły we wszystkich kierunkach długą, nieprzerwaną falą, gdy mnie w centrum „Friedrichstadtu“ zatrzymał przyjaciel tajemniczym okrzykiem: „Wiesz, na placu Aleksandra istna rewolucja!“

Niema dziś rzeczy niemożliwych. Jeśli dowiemy się, że Amundsen żyje, że założył na biegunie północnym akademję geografji dla eskimosów i reniferów — uwierzymy temu z pewnem wahaniem. Ale jeżeli nas poinformują, że w stanie Sao Paulo wybuchła 64-ta rewolucja i że generał Santos uwięził generała Pedrosa, — temu uwierzymy już bez zastanowienia. Toteż, niedługo medytując, ruszyłem na plac Aleksandra. Że w centrum Berlina nie odczuwa się „rewolucyj“, odbywających się na peryferjach stolicy, stwierdzili to Berlińczycy przed dwoma laty, gdy w Neuköln w pierwszych dniach maja rozgrywała się regularna bitwa między komunistami a policją, pozostałe zaś dzielnice miasta spokojnie pędziły swój codzienny, powszedni żywot.

Zbliżając się ulicami „starego Berlina“, nie słyszałem strzelaniny, nie zauważyłem też wielkiego ruchu przechodniów. Pragnąc dostać się do placu od strony prezydjum policji, dotarłem do placu Bülowa. Tu mieści się wielki „komunistyczny dom“. Od góry do dołu udekorowany czerwonemi sztandarami o stosownych rewolucyjnych napisach, ozdobiony wielkiemi portretami Marksa i Lenina, gmach ten robi wrażenie „fortecy rewolucji“. Gdym się jednak przyjrzał wymizerowanej kobiecinie, z obojętną miną szorującej mydłem bramę, gdym ujrzał przed „domem rewolucji“ trzech adeptów „Młodocianej Gwardji“ z czerwonemi znaczkami w klapie marynarki, spokojnie zajadających banany, — uspokoiłem się, domyślając się, że nie tu mieści się „sztab rewolucji“.

Wreszcie — plac Aleksandra. Istotnie, coś się tu dzieje. Rozkopany wzdłuż i wszerz, plac podzielony jest na długie, zygzakowate linie okopów, obsadzonych przez niebieskie bluzy robotników. Strzelaniny nie słychać. Ale elektrowozy i autobusy szybko przemykają się pomiędzy „okopami“, jakby spieszyły wydostać się z pod ognia rebeljantów.

Rewolucja? Tak, lecz... finansowa. Klin klinem wybijają, i gdy niemiecki budżet państwowy wykazuje ogromny deficyt, gdy budżet miasta Berlina oddawna nie może uporać się z nadmiarem wydatków przy znacznie zmniejszonych dochodach, właśnie teraz samorząd stołeczny przystąpił do zupełnej przebudowy wielkiego węzła kolei podziemnej, piętrzącego się na 3ch kondygnacjach pod placem Aleksandra. Stąd też liczne na placu „okopy“.

Jednocześnie przebudowuje się okazały ten plac i od góry. Według planu regulacyjnego wszystkie gmachy, okalające plac, będą upodobnione i wybudowane podług jednego szablonu. Cały szereg starych, przeważnie 2 i 3-piętrowych domostw zniesie się w tym celu zupełnie. I to przedsięwzięcie zostaje przez magistrat Berlina rozpoczęte właśnie dziś, w chwili największego kryzysu.

„Rewolucja na placu Aleksandra“, mówi do mnie kompetentny znawca robót magistrackich, „uchronić nas może od innej, prawdziwej rewolucji. Ogromne zastępy robotników wyczerpały już okres pobierania zasiłków dla bezrobotnych, wyczerpały już wszelkie zasiłki dodatkowe, nadzwyczajne i opieki społecznej. Magistrat wydaje wielkie kwoty tylko na dożywianie owej potężnej masy bezrobotnych, których przyszłość maluje się w najbardziej czarnych barwach. Czyż nie lepiej zatrudniać część tych ludzi pożyteczną pracą? Pieniądze? Na szczęście, środki komunikacji Berlina są lukratywnem przedsiębiorstwem. Dając dobre zyski, kolej podziemna z łatwością uzyska pożyczkę amerykańską. A tysiące bezrobotnych znajdą zatrudnienie.“

Traf chciał, bym tegoż dnia, przechodząc jedną z głównych ulic miasta, wśród wiecznie spieszących się ludzi, tuż obok jezdni, zapełnionej luksusowemi automobilami, wiozącemi piękne damy i opasłych panów, w pobliżu mieniącego się tysiącem przełamanych przez brylanty barw wielkiego magazynu jubilerskiego, w owem centrum przepychu i luksusu wielkiego miasta, — dojrzał wychudzoną postać mężczyzny, w meloniku, przyzwoicie odzianego. Zapadłe jego policzki wymownie stwierdzały długotrwałe niedożywianie. Mężczyzna milczał, oparłszy się o słup uliczny. Na piersi jego widniała duża tekturowa karta: „S. O. S.! Przyjmę wszelką pracę. Ratujcie ginącego z głodu!“

Nie musiało to być nowe zjawisko, gdyż tłumy przechodniów przepływały obojętnie, nie zatrzymując się ani na chwilę...

D. U-s.

OBÓZ WIELKIEJ POLSKI

Placówka Wilda

Zebranie placówki Młodych O. W. P. odbędzie się **w czwartek, dnia 7 maja,** o godz. 20 w lokalu p. Kasprzaka, ul. Kilińskiego.

I-szy Powszechny Zjazd Wydawców

Z inicjatywy Polskiego Związku Wydawców Dzienników i Czasopism odbędzie się w dniu 14 maja r. b. w Warszawie I-szy Powszechny Zjazd Wydawców dzienników i czasopism Rzeczypospolitej Polskiej, w którym wezmą udział zarówno członkowie Związku Wydawców, jak i przedstawiciele wydawnictw nie należących do Związku. Udział w Zjeździe nie stwarza dla tych ostatnich obowiązku zapisywania się w poczet członków Związku ani żadnych opłat na rzecz Związku Wydawców czy też Zjazdu.

Zjazd ten poświęcony jest rozważeniu środków mających na celu złagodzenie kryzysu w przemyśle wydawniczym.

Po powitalnych przemówieniach prezesa Rady Polskiego Związku Wydawców Dzienników i Czasopism p. Feliksa Mrozowskiego i prezesa Zarządu Głównego Związku red. Stefana Krzywoszewskiego, wygłoszone zostaną dwa referaty, poświęcone najaktualniejszym obecnie dla całej prasy polskiej zagadnieniom.

Referaty wygłoszą pp. Stanisław Kauzik (Kryzys i zagadnienie kosztów produkcji w przemyśle wydawniczym) i Franciszek Głowiński (Metody i organizacja pracy w administracji dziennika i czasopisma).

Z uwagi na doniosłe znaczenie zagadnień, które są przedmiotem obrad tego Zjazdu, napływają liczne zgłoszenia od wydawców najpoważniejszych dzienników i czasopism ze wszystkich ośrodków wydawniczych Rzeczypospolitej Polskiej.

Pieśń najmniejszego narodu słowiańskiego

Poznań, który tak entuzjastycznie witał podczas Wszechpolskiego Zlotu Sokolego w czasie P. W. K. Serbo-Łużyczan, nie słyszał dotąd nigdy ich pięknych pieśni ludowych, świadczących najlepiej o duchu słowiańskim jedynego bratniego narodu, znajdującego się jeszcze w niewoli — do tego tak ciężkiej, jak germańska. To też nie należy wątpić, że cały Poznań pospieszy w niedzielę wieczorem o godz. 8 do Auli Uniwersyteckiej, by posłuchać pieśni tego najmniejszego narodu słowiańskiego, a przy tem najnieszczęśliwszego — w wykonaniu chóru „Harmonja“ pod batutą kompozytora łużyckiego Bjarnata Krawca. W koncercie biorą również udział córka kompozytora, śpiewaczka Opery w Brunświgu i zaszczytnie znany nasz pianista, prof. Łukaszewicz.

Bilety w cenie 50 gr., 1, 2, 3 i 5 zł do nabycia w Księgarni św. Wojciecha.

„BACZ, BY TWOIM BYŁO CELEM BYĆ I ZWIERZĄT PRZYJACIELEM“

„Myśl Narodowa“

W nr. 22 „Myśl Narodowa“ ogłasza na wstępie całkowity tekst mowy Jana Kasprowicza, wygłoszonej 3-go Maja 1915 r. w Zakopanem wraz z ustępami, wykreślonemi przez cenzurę austrjacką. Bardzo ciekawy to przyczynek do życia poety. Znany ziemianin i pisarz Antoni Marylski w artykule „Autoportret Michała Bobrzyńskiego“ pisze krytycznie o III tomie Dziejów Polski tego historyka.

Ważną dla polonistów pracę ogłasza Z Wasilewski o Norwidzie. Nareszcie dowiemy się czegoś o poecie, którego umiano dotąd albo lekceważyć, albo gloryfikować. Każdy z upodobaniem przeczyta to piękne studjum. Jan Rembieliński w głęboko pomyślanym feljetonie zastanawia się nad zjawiskiem, że kraje Europy zamiast się upadabniać do siebie i zlewać, raczej się indywidualizują, stosownie do swych odrębności narodowych. — A. Nowaczyński w swojej ofensywie notuje bardzo interesujące uwagi o teatrze i recenzentach, uznając ich za przeżytek i za szkodników (skorpjony).

Każdy zeszyt „Myśli Narodowej“ zasługuje na pilne przeczytanie. Uczy myśleć.

Zebranie spółdzielni „Zgoda“

W wieczornem wydaniu z dnia 2 maja b. r. naszego pisma ukazała się notatka p. t. „Zebranie Spółdzielni „Zgoda“. Ze względu na kilka nieścisłości, jakie notatka zawierała, należy wyjaśnić, co następuje: W sali Królowej Jadwigi nie odbyło się walne zebranie „Zgody“, lecz zwykłe zebranie filijne, przeznaczone dla członków Spółdzielni zamieszkałych w śródmieściu. Na zebraniu tem poza omówieniem działalności Spółdzielni w poprzednim roku gospodarczym, oraz wygłoszeniem referatu o spółdzielczości dokonano wyboru delegatów na walne zgromadzenie.

Ponieważ również podane cyfry były nieścisłe, należy wyjaśnić, iż obrót Spółdzielni w ostatnim roku sprawozdawczym 1929/30 wynosił zł 5 565 583,39. Czysty zysk wynosił zł 81 400,86.

Jakie kraje mają ubezpieczenia na wypadek bezrobocia?

Międzynarodowe Biuro Pracy w Genewie opublikowało zestawienie, dotyczące ubezpieczenia na wypadek bezrobocia. Przymusowe ubezpieczenie istnieje w następujących państwach: Australja, Bułgarja, Niemcy, Wielka Brytanja, Irlandja, Włochy, Austrja, Polska, Szwajcarja (9 kantonów) i Rosja; dobrowolne ubezpieczenie posiadają Belgja, Danja, Finlandja, Francja, Holandja, Norwegja, Szwajcarja (14 kontonów) i Czechosłowacja. Przymusowo ubezpieczonych było w wymienionych państwach w r. 1930 — 48,8 miljona, dobrowolnie ubezpieczonych — 2,8 miljona pracowników. Od. roku 1919 do r. 1930, zatem w ciągu 11 lat, wzrosła liczba ubezpieczonych przeszło 10-krotnie, z 5-ciu do 50-ciu zgórą miljonów.

485 ubrań Fairbanks'a

Znany aktor filmowy, Douglas Fairbanks, zabrał z sobą do Anglji, gdzie spędza swe wakacje, niemałą garderobę, składającą się „tylko“ z 485 garniturów. Ale i to widocznie mu nie wystarcza, gdyż zaraz po przybyciu do Londynu zamówił u krawca kilka ubrań.

Brak kozła ofiarnego

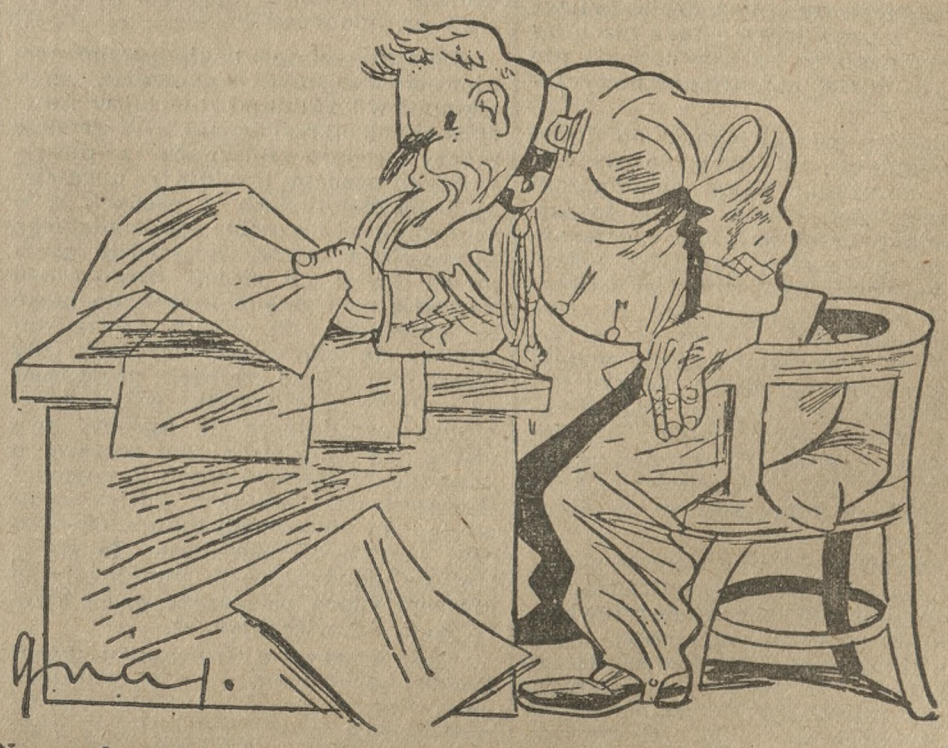

Naprawdę deficyt, a tu, jak na złość, ani rusz zwalić winy na Narodowe Stronnictwo!

Z Stronnictwa Narodowego

Zebranie w Gębicach

D. 25 kwietnia odbyło się w Gębicach zebranie Stron. Narodowego, które zagaił p. F. Jankowski, poczem przewodnictwo objął p. Ign. Wiese. Referat o sytuacji gospodarczej i politycznej wygłosił p. red. Cieślak z Gniezna, spotykając się z aplauzem zebranych.

Nowym prezesem Koła Str. Narod. w Gębicach wybrany został p. Ignacy Wiese.

Komuniści przed sądem

W gmachu sądu powiatowego rozpoczął się w instancji apelacyjnej proces przeciwko siewcom idei komunistycznej Wład. Mehrowi, Fr. Danielakowi, Piotrowi Miernikowi, Chwirotowi i 20 towarzyszom. Oskarżeni oni są o zdradę stanu. Wymienieni należąc wówczas do P. P. S. — lewicy, organizowali publiczne manifestacje zmierzające do wywołania przewrotu. Wyrokiem pierwszej instancji dnia 30-go czerwca ub. roku Danielak, Mehr i Miernik zasądzeni zostali każdy na 5 lat ciężkiego więzienia, Fr. Hintze na 4 lata, Suwart na 3 lata, Chwirot na rok ciężkiego więzienia. Kaźmierczakowi, który redagował ich organ wymierzono karę twierdzy przez rok. Resztę uwolniono dla braku dowodów.

Wskutek wniesionej apelacji przez prokuratora i obrońców sprawa weszła ponownie na wokandę sądową. W chwili gdy to piszemy odbywa się badanie podsądnych. (z)

Tydzień Czerwonego Krzyża

Chcąc w szerokich masach społeczeństwa rozbudzić zrozumienie dla wielce pożytecznej swej działalności i zachęcić do popierania szczytnych swych zamierzeń, urządza Polski Czerwony Krzyż „Tydzień Propagandowy“ od 10—17 bm. Polski Czerwony Krzyż, pracujący stale dla dobra ogółu i zapewnienia mu przyszłego spokoju, ma niejako pełne prawo domagania się czynnego współdziałania całego społeczeństwa w naszej akcji.

Obywatelskim obowiązkiem każdego członka społeczeństwa jest: nietylko przygotować należycie orężną obronę kraju, lecz zorganizować także sprawną służbę sanitarną na wypadek wojny, która prawdopodobnie krwawszą będzie w miarę rozwoju środków walki.

Uczestnikiem wojny nie będzie tylko obywatel umundurowany, a więc żołnierz, biorący czynny udział w walce, lecz i ludność cywilna, której zagrażać będzie na każdym kroku nieprzyjacielskie lotnictwo i wojna gazowa.

Wszędzie tam, na tych rozszerzonych odcinkach, stanąć musi w sprzężystem pogotowiu Polski Czerwony Krzyż, on to będzie niósł ulgi w cierpieniach i ratunek w niebezpieczeństwie życia i mienia.

Niechaj więc każdy rozważy, jak wielkie obowiązki spoczywają na instytucji Polskiego Czerwonego Krzyża i niechaj poprze jego dążności, przyłączając się złożeniem choćby drobnego datku do zapewnienia Ojczyźnie doskonale wyćwiczonego personelu sanitarnego, potrzebnej ilości środków opatrunkowych, obrony i ratowania z objęć śmierci tysięcy naszych synów, braci i wszystkich bliskich sercu.

Spieszmy więc z ofiarną pomocą Polskiemu Czerwonemu Krzyżowi i bądźmy zwartemi szeregami bojowników o spokojną przyszłość naszej Ojczyzny.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Wielka wieś w płomieniach

Osiem rodzin bez dachu — Sześciogodzinna walka z szalejącym żywiołem — Poważne straty materjalne

Malowniczo położona w pięknych lasach ordynacji czerniejewskiej wieś Rakowo (pow. gnieźnieński) częściowo padła pastwą płomieni i przedstawia obecnie smutny obraz zniszczenia. Sterczą staroświeckie kominy z surowej cegły jako jedyna pozostałość po domach.

Ogień powstał po godz. 14 w pobliżu komina domu mieszkalnego u p. Konrada Behnkego. Niebawem w płomieniach stanęły wszystkie zabudowania jego zagrody. Podsycany wichrem płomień, rozszerzył się z szaloną szybkością, przerzucając się na pobliskie budynki dzierżawców ordynacji czerniejewskiej. U p. Tomasza Harwazińskiego spłonął doszczętnie dom mieszkalny, stodoła, stajnia i chlew, a w nim dwie świnie. Dla pogorzelca cios to szczególnie dotkliwy, gdyż ożenił się on dopiero przed tygodniem i sprowadził nowe urządzenie domowe. P. Józefowi Piechocie poszła z dymem stodoła, chlew, stajnia, a w płomieniach zginęła maciora z 12 prosiętami. P. Józefowi Kijakowi spalił się dom mieszkalny, stodoła, chlew i stajnia, a u p. Jana Harwazińskiego padła pastwą płomieni stodoła, chlew, kilka świń i narzędzia rolnicze. Piątemu dzierżawcy p. Szczepanowi Hedzielskiemu, spłonęła stodoła, chlew i wozownia oraz narzędzia rolnicze.

Dla wszystkich dzierżawców drobnych 30-morgowych gospodarstw utrata dobytku jest bardzo dotkliwym ciosem. Z ich posiadłości ogień przerzucił się na budynki właściciela 130-morgowego gospodarstwa p. Wiechcińskiego, u którego ocalał tylko dom mieszkalny. Z dymem poszły: stodoła, obora, chlewy i narzędzia rolnicze. U właściciela 45-morgowego gospodarstwa p. Zaporowskiego zniszczył ogień następnie dom mieszkalny, stodołę i szopę, oraz narzędzia rolnicze. U p. Foerstera, właściciela 80-morgowego gospodarstwa padła ofiarą płomieni stodoła, chlew i szopa, a u p. Branda właściciela 80 morgów — stodoła.

Starszy już wiekiem mieszkaniec Rakowa p. Sell poparzył się przy ratowaniu dobytku swego zięcia na rękach i twarzy. Ogień opanowano dopiero późnym wieczorem po około sześciogodzinnej akcji ratunkowej w której wzięły udział ochotnicza straż pożarna z Czerniejewa, ordynacji czerniejewskiej i z Nekli. Groziło zniszczeniu całej wsi, w której budynki prawie wyłącznie kryte są słomą i stawiane z drzewa. Sytuacja była tem straszniejsza, że sprzyjający rozwojowi pożaru wicher, zmienił pod wieczór kierunek w stronę przeciwną, grożąc drugiej połaci wsi. Mimo lasów, łuna i czarne kłęby dymu widoczne były z dalekiej bardzo odległości. (k)

Niepoprawny oszust w potrzasku

Malarz, lekarz, hrabia i pośrednik w jednej osobie — Wszystko z nieprawdziwego zdarzenia — Żonę wpędził do grobu — Sąd skazał go na 5 lat ciężkiego więzienia

Nasz korespondent pomorski (x) donosi:

Roku 1920, po wyzwoleniu Pomorza, sprowadził się do Chojnic niejaki Mieczysław Rodowicz, mieszkaniec Krakowa, przedstawiając się jako artysta-malarz. Niebawem okazało się, że nasz „mistrz" z prawdziwą sztuką nie miał nic wspólnego, to też jego dochody nie starczyły nawet na skromne utrzymanie.

Rodowicz należał jednak do ludzi uniwersalnych, zdolnych do wszystkiego. Pomijając kilka manipulacyj mniejszej wagi, zabrał się on do fałszowania dwuzłotówek, a równocześnie zajął się nielegalną praktyką lekarską. Łatwowiernym wmawiał najrozmaitsze choroby, pobierając za swe „niezawodne" leki i czynności grube opłaty, aż nie został zdemaskowany. Pewną akuszerkę, którą „leczył", tak wykwitował, że niewiasta, niegdyś zamożna właścicielka domu, straciła wszystko. Rodowicza skazano za te sprawki na dwa lata więzienia; karę tę odbył R. w domu karnym w Grudziądzu.

Po wypuszczeniu na wolność postanowił pozostać na stałe w Grudziądzu i sprowadził swą żonę, która przewidując skutki nowych machinacyj męża przed kilkunastu dniami popełniła samobójstwo. Rodowicz wynajął narazie skromne mieszkanko i zajmował się komiwojażerstwem; po upływie zaledwie kilku miesięcy zajmuje już wspaniałą willę przy ul. Sobieskiego i urządza się z przepychem, ubezpieczając umeblowanie, perskie dywany, gobeliny, radjo i — limuzynę na nieprawdopodobną wprost sumę 150 tys. zł. Na drzwiach ukazała się mosiężna tablica z szumnym napisem „Mieczysław hr. Rodowicz".

Zdziwionych tem nagłem wzbogaceniem się znajomych zapewniał, że otrzymał w spadku po zmarłej w Ameryce ciotce olbrzymią sumę. W gruncie rzeczy czerpał swe dochody z niesłychanych oszustw i szantaży, uprawianych na instytucjach i osobach a w szczególności na osobie grudziądzkiego kupca Ertla, którego skrzywdził razem na 66 tys. zł. E. stracił swego czasu koncesję na wyszynk wódek, do niego to przyczepił się oszust. Przedstawiwszy się jako wyższy urzędnik Izby Skarbowej i jako człowiek, posiadający wpływy oraz stosunki wśród czynników miarodajnych, R. upewnił swą ofiarę, że będzie się mógł postarać o koncesję. Z łatwowiernym E. pojechał R. nawet do Warszawy, gdzie zostawiając go w pewnym lokalu, oświadczył, że idzie do Belwederu. Za swoją „fatygę" dobierał się R. energicznie do kieszeni kupca, naciągając go na kwoty po 2, 3 i więcej tys. zł.

Sąd okręgowy w Grudziądzu skazał Rodowicza za oszustwo i wymuszenie na 5 lat ciężkiego więzienia oraz na pozbawienie praw obywatelskich również na przeciąg lat pięciu.

Tragedja rodzinna

Śp. Maksymiljan Gralewski popełnił samobójstwo.

W sprawie tajemniczej śmierci śp. Maksymiljana Gralewskiego, ul. Pamiątkowa 13, dowiadujemy się następujących szczegółów:

W niedzielę w mieszkaniu Gralewskiego doszło do kłótni między ś. p. zmarłym a żoną i wychowankiem jego Bolesławem Matuszewskim. Powodem zajścia była nieobecność wychowanka w domu przez całą noc. Doszło do bójki w wyniku której ś. p. Gralewski poranił swą żonę tak, że udała się pod opiekę lekarską.

O wypadku tym pojawiła się następnego dnia w jednem z miejscowych pism relacja, w której Gralewskiego nazwano pijakiem oraz awanturnikiem. Notatką tą uczuł się ś. p. Gralewski niezwykle dotknięty i powziął myśl samobójstwa. W poniedziałek popołudniu odniósł on książki kasowe Związku Ciesielskiego, którego był skarbnikiem, oddając je prezesowi. Następnie udał się do pewnego lokalu, a spotkawszy tam swego przyjaciela zwierzył mu się ze swego zamiaru samobójczego, podając jako powód kompromitację i szarpanie opinji w prasie. Około godziny 19,30 pożegnał się z nim i poszedł do domu, podkreślając jeszcze swój zamiar samobójczy.

Rano we wtorek członkowie rodziny znaleźli śp. Gralewskiego martwego w łóżku i przywołali lekarza. Na zwłokach były ślady rany zadanej w pierś. Powzięto podejrzenie, które doprowadziło do przeprowadzenia ścisłego śledztwa celem ustalenia, czy zmarły nie padł ewentualnie ofiarą zabójstwa. Na tem tle też rozeszła się wczoraj wiadomość o morderstwie na Górnej Wildzie. (k)

Skazanie zabójcy

Dostał 5 lat ciężkiego więzienia.

Ubiegłego roku w sierpniu odbywał się bal w sali Domu Królowej Jadwigi. W nocy grupa młodych, rozbawionych ludzi, opuściła salę, zamierzając udać się do lokalu Atlantic przy St. Rynku. Do tej grupy należeli m. in. Wojciech Rudnicki (robotnik), Stefan Grygier (stolarz) i Leon Grygier (drukarz). Po drodze pod wpływem alkoholu jeden z Grygierów zaczepił na ul. Pocztowej inne męskie towarzystwo i doszło do zatargu, który zakończył się już przed lokalem „Atlantic" bójką. W pewnej chwili W. Rudnicki (Wenecjańska 11-12) dobył rewolwer i strzelił trzykrotnie, trafiając Edmunda Fleischmana (Wierzbięcice 48) w brzuch, tak że ten runął na ziemię i niebawem wyzionął ducha. Również ciężko postrzelono szofera Jezierskiego, oraz drugiego szofera, J. Wojkiewicza. Ten ostatni otrzymał ponadto kilka pchnięć nożem. Rudnicki, widząc że awantura przybiera groźne rozmiary, począł uciekać, strzelając w kierunku ścigających go przeciwników, zdołano go jednak ująć.

We środę Rudnicki i bracia Grygierzy stanęli przed sądem broniąc się tem, że byli zupełnie pijani i nie zdawali sobie sprawy ze swych poczynań. Prokurator wniósł dla Rudnickiego 10 lat ciężkiego więzienia. Trybunał zasądził awanturnika na 5 lat więzienia, Stefana Grygiera na 1 miesiąc aresztu, a Leona Grygiera uwolnił. (z)

Zuchwali bandyci

Znowu napad rabunkowy w okolicy Bydgoszczy

Okolice Bydgoszczy niepokojone były przez pewien czas przez bandytów. Przed kilku dniami wyjaśniono sprawę napadów rabunkowych na mieszkanie p. Marji Cichockiej w Złej Wsi, Emilji Stranz w Murowańcu i Miny Szulc w Bydgoszczy. Jako mocno podejrzanego aresztowano Marjana Urbanka vel Romana Filipowicza. Liczni świadkowie poznają w nim sprawcę napadów rabunkowych zarzucanych mu w śledztwie.

Jako podejrzanego o współudział w innym napadzie u Hugona Schaefera w Łukowcu w pow. bydgoskim ujęto 21-letniego Reinholda Rehbeina z Łukowca.

Mimo unieszkodliwienia tej szajki z Bydgoszczy nadchodzi wiadomość o drugim niezwykle zuchwałym napadzie rabunkowym w Strzelcach Nowych. Wczoraj z wieczora wtargnęło do mieszkania p. Sielskiej dwóch rabusiów. Bandyci strzelili najpierw przez okno, rozbijając szybę i raniąc p. Sielską w lewe podramię. Następnie wtargnęli do mieszkania gdzie jeden z nich rzucił p. Sielską na ziemię i strzelił do niej powtórnie, raniąc lekko w głowę. W tym czasie drugi dokonywał rabunku, plądrując mieszkanie. Bandyci zabrali 1200 zł gotówki i złoty łańcuszek, poczem obaj zdołali zbiec.

Bóle w żołądku, ściskanie w dołku, obstrukcję, gnicie w kiszkach, gorycz w ustach, złe trawienie, bóle głowy, obłożony język, bladą cerę łatwo usunąć, stosując często wodę gorzką **„Franciszka-Józefa"** i biorąc wieczorem przed udaniem się na spoczynek pełną szklankę takowej. Żądać w aptekach i drogerjach. nw 9 890

KALENDARZYK

Czwartek, 7 maja 1931.

Słońce: wschód 4,12; — zachód 19,27; — długość dnia 15 godz. 15 min.

Księżyc: wschód 1,04; — zachód 7,39; — przed ost. kw.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Czwartek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza wysoka plus 16 st. C., pogodnie, wiatr wschodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 753 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 21 st. C., najniższa plus 13 st. C. Ilość opadu 4 mm.

Przepowiednia pogody na piątek: Pogoda zmienna, zachmurzenie, skłonność do deszczu i burzy.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu Dziś plus 2,40 m.

Kal. rzk.: Domicela P.; jutro Stanisław B.
Kal. słow.: Ludomił Św.; jutro Stanisław Św.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Z Koła Polskich Nauczycieli Geografji.** Zebranie koła odbędzie się w sobotę, 9 bm. o godz. 18 w sali Instytutu Geograficznego, ul. Wjazdowa 3. Na porządku obrad referat p. L. Lemańczyka na t.: „Obrazy w nauczaniu geografji" oraz koreferat p. dr. J. Czekalskiego.

— * **Z Stow. Inżynierów i Architektów.** Zwyczajne ogólne zebranie członków odbędzie się w piątek, dnia 8 bm. o godz. 20 w sali klubowej Koła Towarzyskiego przy ul. Nowej 7-8. Na porządku obrad odczyt kol. Brokowskiego na temat „Rzut oka na życie gospodarcze w Stanach Zjednoczonych Ameryki półn."

— * **Walne zebranie Akademickiego Koła Misjologicznego U. P.** odbędzie się d. 8 bm. o godz. 19 min. 45 w pierwszym terminie w sali 19 Coll. Minus. W razie braku quorum zebranie odbędzie się o godz. 20 min. 15. Obecność członków obowiązkowa.

— * **Sodalicja Marjańska Panów S. E.** Dziś, w czwartek, zebranie miesięczne o godz. 20, poczem o godz. 21 adoracja.

— * **XIV zjazd związkowy delegatów Stow. Młodzieży Polskiej** rozpocznie swe obrady w sobotę, 9 bm. o godz. 15 w sali Domu Rzemieślniczego przy ul. Fr. Ratajczaka 21. Wieczorem udadzą się uczestnicy zjazdu na przedstawienie w Teatrze Wielkim. Drugi dzień zjazdu przewiduje następujący program: o godz. 8,30 zbiórka delegatów w ogrodzie Domu Związkowego przy pl. Nowomiejskim 5, skąd wyruszy pochód ze sztandarami i orkiestrami do kościoła św. Wojciecha. O godz. 9 odprawiona zostanie msza św. na intencję zjazdu. Po mszy św. dalszy ciąg obrad w sali Domu Rzemieślniczego. Pochód przejdzie ulicami: pl. Działowym, pl. Sapieżyńskim, Pocztową, Al. Marcinkowskiego, pl. Wolności, 27 Grudnia, Gwarną, św. Marcinem i Fr. Ratajczaka, gdzie nastąpi przed Domem Rzemieślniczym rozwiązanie pochodu.

— * **Z Zrzeszenia Rodaków Warmji, Mazur i Ziemi Malborskiej.** Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę, dnia 10 b. m. o godz. 11 w lokalu p. Bajerowej, pl. Bernardyński 2. Na porządku obrad wyjaśnienia w sprawie odszkodowań, oraz ważne sprawy. Obecność wszystkich członków konieczna. Goście mile widziani.

— * **Zjazd „Promienia".** W dniu 28-go czerwca br. odbędzie się w Dalkach pod Gnieznem zjazd „Promienia", Związku b. słuchaczy Uniwersytetów Ludowych, a w dniu następnym, 29 czerwca br. również w Dalkach obchód jubileuszowy 10-letniego istnienia Uniwersytetów Ludowych.

WYKŁADY

— * **Wykłady o „Rerum Novarum".** — Dla uczczenia 40-lecia encykliki Papieża Leona XIII „Rerum Novarum" odbędzie się z inicjatywy Stow. Katol. Młodz. Akad. „Odrodzenie" w dniach między 11 a 18 bm. cykl wykładów o sprawie robotniczej. Wykłady, przeznaczone dla inteligencji, mają zapoznać słuchaczy z głównemi ideami encykliki. I tak mówić będą: w poniedziałek, 11 bm. prof. dr. Edward Taylor n. t. „Katolicyzm a sprawa robotnicza", w środę, 13 bm. dr. Andrzej Niesiołowski n. t. „Samopomoc robotnicza a inteligencja katolicka", w poniedziałek, 18 bm. jako ostatni prof. dr. Juljan Hu-

W najnowszym (32) numerze „Jlustracji Polskiej" widzimy

katastrofalne oberwanie chmury w Poznaniu

i jego groźne skutki; fotografje zalanego tunelu dworcowego, zniszczonych ulic, ogrodów, torów kolejowych itd. Artystyczne zdjęcia są ozdobą barwnego feljetonu o mieście Brodnicy na Pomorzu p. t.

Starożytny gród nad Drwęcą

Niezwykle zajmujący jest bogato ilustrowany artykuł p. t.

Tajemnice wyspy Wielkanocnej

Uzupełnieniem pięknego numeru są artykuły pomniejsze oraz mnóstwo aktualności z kraju i zagranicy, wreszcie zwykłe działy stałe, jak odcinek powieści, nowela, mody, opowiadanie dla młodzieży, humor i t. p.

(Największe i najtańsze pismo ilustrowane dla szerokich kół publiczności. Pojedyńczy egzemplarz tylko 45 groszy. Nabyć można u kolporterów ulicznych, w kioskach dworcowych „Ruchu", w księgarniach oraz w agenturach naszych. Miesięczny abonament 1.50 zł, kwartalnie 4.— zł, bez kosztów przesyłki. — Egzemplarzy okazowych bezpłatnie należy żądać wprost od administracji: Poznań, św. Marcin 70).

bert n. t. „Państwo a sprawa robotnicza". Wykłady odbywać się będą w sali 18 Coll. Minus U. P. o godz. 20. Społeczeństwo katolickie niewątpliwie skorzysta z sposobności, aby zapoznać się z sprawą robotniczą.

ŻYCIE SOKOLE

— * **Wspólne zebranie ścisłego zarządu poznańskiego okręgu** z okręgowym wydziałem sokolic odbędzie się w poniedziałek o godz. 20,30 na boisku.

— * **Do wszystkich zarządów gniazd poznańskich, męskich i żeńskich.** W piątek, dnia 8 bm. o godz. 19 odbędzie się na boisku „Sokoła" zebranie wspólne komisji zabawowej Wielkiej Wenty Sokolej, która odbędzie się 14 bm. na boisku „Sokoła". Przybycie wszystkich konieczne.

— * **Tow. Gimn. „Sokół" Poznań II (Jeżyce).** Zebranie plenarne odbędzie się we wtorek, dnia 12 bm. o godz. 20 w lokalu posiedzeń druha Jaszyka przy ul. Kraszewskiego.

WYSTAWY

— * **Wystawa pracy kobiet.** Z powodu zjazdu jubileuszowego Związku Kobiet Pracujących zarząd tego Związku urządza wystawę pracy kobiet od 13—21 czerwca br. w Poznaniu w Domu Związku, Aleje Marcinkowskiego 1. Wystawa ta, o charakterze poglądowo-rozwojowym, da nietylko obraz działalności społeczno-oświatowej Związku, lecz też przedstawi zwiedzającym pracę kobiet w poszczególnych dziedzinach. Wystawa obejmie następujące działy: 1. Dział statystyczny Związku. 2. Praca kobiet w mieście: a) w gospodarstwie domowem, b) w poszczególnych zawodach. 3. Praca kobiet na wsi: a) w gospodarstwie domowem i podwórzowem, b) w ogrodzie i roli, c) w przemyśle domowym. 4. Społeczna praca kobiet. 5. Praca kobiet sanitarna i wychowawcza w domu. Wystawa wykaże, że kładąc duszę w swą pracę, kobieta tworzy harmonijny związek między pracą rąk a duchem. Praca jakabądź nie jest dla niej ciężarem, ale środkiem udoskonalenia się. Udział jej w katolickich organizacjach zapewni, że rozwój ten postępuje po linji zasad chrześcijańskich, a zatem też i z najlepszym pożytkiem dla Ojczyzny.

WYCHOWANIE, KURSY

— * **Kurs pedagogiki praktycznej.** — Stow. Chrz. Nar. Naucz. Szk Powsz. organizuje w własnym zakresie w czasie od 10 lipca czterotygodniowy kurs pedagogiki praktycznej, mający na celu wykazanie sposobu przygotowania do egzaminu praktycznego. Wykładać się będzie psychologję praktyczną, historję wychowania, administrację szkolną. Na podstawie lekcyj pokazowych omawiać się będzie najważniejsze zagadnienia pedagogiczne, dydaktyczne, metodyczne ze wszystkich w szkole powszechnej obowiązujących przedmiotów. Pozatem przewiduje się wycieczki naukowe (autobusami i piesze) w Tatry i Pieniny. Kurs odbędzie się w szkole gospodarstwa domowego w Kuźnicy, gdzie uzyskano także pomieszczenie dla uczestników Na prelegentów kursu pozyskano wybitnych pedagogów. Na kurs przyjmuje Zarząd Okręgowy w Poznaniu, ul. Działyńskich 4, w kolejnym porządku po nadesłaniu karty wpisowej i zaliczki w wysokości 20 zł, wpłaconej a konto czekowe sekcji kursów przy Zarz. Okręg. w Poznaniu w terminie do 5 czerwca (Nr. konta P. K. O 213 973). Opłata za naukę i mieszkanie wynosić będzie 50—70 zł, zależnie od ostatecznego ustalenia wszelkich wydatków i liczby zgłoszeń.

WIECZORY, KONCERTY

— * **Zjednoczenie Kobiet Słowiańskich w Poznaniu** prosi wszystkie swoje członkinie o jak najliczniejszy udział osobisty i wszelkiego rodzaju poparcie koncertu serbo-łużyckiego, który odbędzie się w niedzielę, dnia 10 maja w Auli Uniwersyteckiej o godz. 8 wieczorem Koncert ten, pod batutą kompozytora łużyckiego Bjarnata Krawca, ma dopomóc do urzeczywistnienia celów, jakie wytknęło sobie Tow. Przyjaciół Serbo-Łużyczan, narodu słowiańskiego, walczącego bohatersko o swe istnienie wśród fali germańskiej. Zarząd: M. Gosieniecka. W. Stojanowska.

— * **Pierwszy koncert Tow. Polsko-Angielskiego.** Dnia 16 bm. o godz. 20 odbędzie się na sali Domu Ewangelickiego pod protektoratem p. konsula prof. Massey'a inauguracyjny koncert. Program jest bardzo interesujący, składa się z utworów klasycznych i nowoczesnych, tak angielskich jak i polskich, mianowicie Scotta, Mac Dowella i Graingera. Bezinteresowny udział biorą pp.: Gertruda Linckówna — śpiew, Klara Kaulfussówna — skrzypce, Irena Szostakowa — fortepian. Niskie ceny biletów umożliwią wstęp najszerszemu ogółowi. Bilety można już nabywać w składzie cygar p. Szrejbrowskiego przy ul. Gwarnej 20 oraz u p. M. Michałowiczowej przy ul. Cieszkowskiego 6, parter — prawo.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Spadek z Brazylji po Franc. Grochowskim.** Adwokat Józef Wysocki, Poznań, ul. Dąbrowskiego 44 komunikuje, iż otrzymał wiadomość, że zmarł niejakiś Franciszek Grochowski, bezpotomnie w Brazylji i pozostawił majątek w wysokości ca 480 000 dolarów amerykańskich. — Wszystkie rodziny, noszące wyżej wymienione nazwisko, zechcą przesłać najpóźniej do dnia 30 sierpnia br. narazie rodowody, sięgające możliwie 5 pokoleń wstecz. W razie pokrewieństwa z spadkodawcą, będą potrzebne oryginalne metryki, o które później się poprosi. Narazie starczą rodowody i ewentl. odpisy metryk. Uprasza się wszystkie czasopisma o powtórzenie powyższego. Zgłoszenia należy przesłać na ręce adw. Józefa Wysockiego, Poznań, ul. Dąbrowskiego 44.

— * **Pielgrzymka polska do Padwy,** organizowana przez OO. Franciszkanów, wyruszy z Krakowa 16 sierpnia i wraca tamże 2 września (razem dni 17). Koszta całkowite pielgrzymki wynoszą: dla klasy III — 650 zł, dla klasy II — 930 zł, przyczem różnica pomiędzy II a III klasą dotyczy klasy w pociągu, mieszkania i wiktu na postojach. Kwatery masowe nie będą praktykowane. Pielgrzymka zwiedzi Wenecję, Padwę, Asyż, Rzym, Florencję, Wiedeń Zapewniona opieka lekarska. Zwiedzenie wszystkich nieco odległych objektów samochodami. — Organizacja pielgrzymki stara się o zniżkę paszportową i ulgi wizowe. W tym celu uczestnicy zechcą podać czas i miejsce swego urodzenia, zawód oraz przynależność do województwa i starostwa. — Zapisy przedłuża się niniejszem do dnia 25 czerwca. Korespondencję kierować należy pod adresem: Lwów, klasztor OO. Franciszkanów, Pielgrzymka.

PODZIĘKOWANIA

— * **Po 3-im Maja.** Składamy niniejszem gorącą podziękę tym wszystkim, którzy wzięli na siebie trud kwestowania w dniu 3 Maja, a mianowicie Młodzieży Akademickiej, sokolej, kupieckiej, Nar. Organizacji Kobiet, Stow. Młodych Polek, wychowankom SS. Urszulanek, słuchaczom i słuchaczkom Kat. Szkoły Społecznej. Serdeczne „Bóg zapłać". — Zarząd Główny T. C. L. (—) ks. A. Ludwiczak. Komitet Zbiórki (—) Zofja Żychlińska.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Miejska straż pożarna** zajęta była usuwaniem skutków wtorkowej ulewy. — Na ulicach w wielu miejscach widziało się charakterystyczne długie węże, któremi usuwano wodę z zalanych piwnic. — Prace te prowadzono wczoraj przy pomocy pompy motorowej i pięciu injektorów. Wczoraj wydobywano m. in. wodę z piwnic zakładu Joannitek przy ul. Cieszkowskiego, Kramarskiej 19-20, Domu Akademickiego przy Wałach Leszczyńskiego, ul. Fr. Ratajczaka 14, pl. Sapieżyńskim 1, Domu Towarowego na St. Rynku, ul. Bukowskiej, prosektorjum sądowem przy ul. Rektora Święcickiego, Banku Gospodarstwa Krajowego, ul. Rynkowej w firmie Woźniak, ul. Półwiejskiej 4 i szpitalu Przemienienia Pańskiego. Mimo tych rozlicznych zajęć, jakiemi obarczona była wczoraj straż pożarna, zaalarmował ją wieczorem jakiś niewyśledzony osobnik na ul. Wrocławską. Niemądry żart godzien jest ostrego napiętnowania. (k.)

— * **Tor kolejowy po stronie zachodniej** jest już oczyszczony z ziemi. Odbywa się już normalna komunikacja, którą z powodu nagłego zamulenia szyn zamknięto na całej stronie zachodniej. Również podjęto normalną komunikację na uszkodzonym torze pod Czerwonakiem, gdzie ruch pasażerski odbywał się przez przesiadanie. (k.)

— * **Doniczki spadały z wysokich piętr** w czasie wtorkowej burzy. Jeden z naszych czytelników donosi, że byłby o mało co ugodzony taką spadającą doniczką, gdy przechodził ulicą Półwiejską obok domów nr. 19 i 20. Prawdopodobnie mógłby był zginąć z tego powodu, lub w najlepszym razie odnieść kalectwo. Wobec tego zwracamy uwagę wszystkim, którzy umieszczają doniczki z kwiatami nazewnątrz okien i balkonów, aby utwierdzali je należycie, tak, by w czasie wichru nie mogły spaść na przechodniów.

— * **Cech Fotografów.** W dniu 5 bm. w ratuszu odbyło się konstytucyjne zebranie Cechu Fotografów Województwa Poznańskiego. Zebraniu przewodniczył p. dr. Kłusek. Wybrano zarząd w składzie następującym: Starszy cechu — Wł. Czarnecki, podstarszy — J. Stolski i B. Pęcherski, członkowie zarządu — J. Puciński, St. Ryś i W. Czarnecki Cech uformował się w celu podniesienia zawodu i walki ustawowej z pseudofotografami. Adres Cechu: Wł. Czarnecki, Poznań, pl. Wolności 3 firma „Rubens".

— * **W Francji nie wszyscy wiedzą, gdzie Poznań!** W dniu dzisiejszym przyniesiono nam do redakcji nowy unikat, świadczący o tem, że nawet i w Francji nie wszystkim jeszcze wiadome jest położenie polityczno-geograficzne Poznania. — Ten dowód ignorancji, to przesyłka pocztowa paryskiej firmy P. Tequi, Paryż 6, rue Bonaparte 82, adresowany: „Posen, Wilhelmsplatz .3 Allemagne". Umieszczenie Poznania w Niemczech w 12 lat po Traktacie Wersalskim, przez obywateli Francji, która jest przecież naszym sprzymierzeńcem, jest naprawdę unikatem w swoim rodzaju. Właściwie poczta nie powinnaby podobnie adresowanych przesyłek doręczać; to byłaby może najbardziej skuteczna lekcja geografji dla ignorantów zagranicznych. (in.)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Włamanie do urzędu katastralnego.** W nocy na 4 bm. nieznani złoczyńcy włamali się do biur urzędu katastralnego. Włamywacze porozrywali wszystkie biurka i zdołali zbiec, nie pozostawiając po sobie żadnych śladów. Łupem ich padło 211,50 zł gotówki. (k.)

— * **Masowa kradzież sieci rybackich.** W sprawie kradzieży sieci rybackich u rybaka p. Stanisława Agacińskiego w Kiersku (pow. szamotulski) otrzymujemy dalsze informacje. Wynika z nich, że złodzieje zabrali różne sieci rybackie. Łupem nieznanych złoczyńców padło: 20 węciorków i węcierzy, 5 żaków, 2 słępy długości 17 m, 3-metrowa matnia, wok długości 17 m, 25metrowa siatka do słępu i około 40 m lin rybackich. — Tej samej nocy, prawdopodobnie ci sami złoczyńcy, okradli miejscowego rybaka p. Jakóba Frankowskiego, zabierając 50 kg. ryb, 3 słępy, matnię, sieć rybacką długości 40 m i dwie stumetrowe linki rybackie. (k.)

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Diecko pod kołami wozu.** Na ul. Świerczewskiej przejechana została przez powózkę 3-letnia Aleksandra Słowińska. Z powodu ogólnych potłuczeń i krwotoku wewnętrznego maleństwem musiało się zająć pogotowie ratunkowe. (k.)

KRONIKA SĄDOWA

— * **Zabójstwo w czasie zabawy.** Przed sądem okręgowym w Gnieźnie stawało kilku robotników, oskarżonych o zabójstwo ucznia kowalskiego Leonarda Stoińskiego. Na ławie oskarżonych zasiedli 21-letni robotnik Piotr Michalski, 18-letni Leon Michalski i 19-letni Michał Głowinkowski. Podczas zabawy w dniu 23 listopada u p. Marjanny Głowackiej w Stawianach powstała sprzeczka, która wkrótce przybrała niebezpieczny obrót. Chodziło o niezapłacenie wstępnego na salę. Oskarżeni wyrzucili Stoińskiego na korytarz i tam poturbowali go laskami, zaś Piotr Michalski pchnął go nożem w prawe ucho. — Pchnięcie to było śmiertelne. Sąd na podstawie zeznań świadków uznał winę oskarżonych za stwierdzoną i skazał Piotra Michalskiego na półtora roku, Leona Michalskiego na rok i Michała Głowinkowskiego na 15 miesięcy więzienia, z policzeniem aresztu śledczego. (br.)

— * **Za agitację komunistyczną.** Wydział karny sądu okręgowego w Gnieźnie rozpatrywał wczoraj sprawę karną przeciwko Janowi Jasińskiemu, Janowi Bennesowi i Rozalji Warychównie o kolportaż bibuły komunistycznej i rozwieszanie w nocy sylwestrowej czerwonych płócien sztandarowych z napisami, podburzającemi przeciwko ustrojowi Rzeczypospolitej. Sąd skazał wszystkich oskarżonych na rok twierdzy. Prokurator wniósł o rewizję wyroku z powodu niskiego wymiaru kary. (br.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— * **Wyłowienie zwłok.** Pod Bydgoszczą z rzeki Brdy wyłowiono zwłoki topielca, w których rozpoznano zaginionego w dniu 19 marca br. 48-letniego mieszkańca Bydgoszczy Stanisława Jędykiewicza. Zwłoki odstawiono do kostnicy sądowej. Przyczyny śmierci narazie nie stwierdzono. (k.)

— * **Pod zarzutem morderstwa.** W dn. 28 kwietnia w lesie pod Jelonkami (pow. szamotulski) znaleziono zwłoki około 40-letniej mężatki Wiktorji Kąkolowej z Ostroroga. W dochodzeniach stwierdzono, że śp. Kąkolowa padła ofiarą mordu seksualnego. Świadczył o tem sposób poranienia. Zbrodni dopuszczono się na nieszczęśliwej, gdy zbierała opał w lesie. Jako podejrzanego o dokonanie wspomnianego morderstwa ujęto niejakiego Józefa Pacholaka, bez stałego mieszkania. Aresztowany, liczący lat 32, zaprzecza, iż dopuścił się zarzucanej mu zbrodni, obciążają go jednak liczne poszlaki. (k.)

— * **Pod zarzutem podpalenia.** W związku z pożarem w zabudowaniach Wincentego Seiferta w Zgierzyńcu pow. nowotomyski aresztowano jako podejrzanego o podpalenie 51-letniego mieszkańca Zgierzyńca Piotra Łęckiego. Aresztowanego odstawiono do więzienia sądowego w Pniewach. (k.)

KURSY RYTMIKI I PLASTYKI
Walentyny Wiechowiczowej.

Zgłoszenia dorosłych do nowych grup przyjmuje się we wtorki, czwartki i soboty od 5 do 6 w studjum Wychowania Fizycznego, park Wilsona. zw 29 210

Koncert Filharmonji Poznańskiej

V. koncert symfoniczny Filharmonji Poznańskiej odbędzie się **w czwartek, dnia 14 maja, w południe o godz. 12-tej, w auli uniwersyteckiej.** Przy pulpicie kapelmistrzowskim stanie po raz pierwszy dyrygent opery poznańskiej **Bolesław TYLLIA,** który przez szereg lat swej działalności w naszej operze wykazał duży talent kapelmistrzowski.

Program składa się z utworów Debussego, Berlioza, Musorgskiego i Poradowskiego. Po raz pierwszy wykonana zostanie dotąd nigdzie nie grana Symfonja nr. 1 poznańskiego kompozytora **Stefana Bol. Poradowskiego,** prof. państwowego konserwatorjum muzycznego.

Przedsprzedaż biletów w składzie cygar A. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20, telefon 56-38, w dzień koncertu od godz. 10 przy wejściu. zw 29 203

Leon Wyrwicz w Poznaniu

LEON WYRWICZ, — najznakomitszy estradowy komik polski, ulubieniec Warszawy, Lwowa, Krakowa i Poznania, król humoru, niezrównany odtwórca typów charakterystycznych, którego każdorazowe zjawienie się na estradzie wywołuje zawsze wielkie zainteresowanie w tysięcznych rzeszach sympatyków i wielbicieli znakomitego naszego artysty, — przybywa do Poznana i wystąpi jedyny raz w naszem mieście **w sobotę, dnia 9 maja b. r., o godz. 11 wieczorem w teatrze „Słońce".**

LEON WYRWICZ reklamy w Poznaniu nie potrzebuje. Zna go dobrze i kocha nasze miasto. Ileż to razy w ciągu kilku ostatnich lat zaśmiewaliśmy się do łez z jego przepysznych monologów! Ileż to razy oklaskiwaliśmy gorąco znakomitego artystę, który swoją swoistą „vis comica" potrafi rozśmieszyć wszystkich do łez. LEON WYRWICZ na sobotnim swym wieczorze wygłosi szereg kapitalnych monologów swego bogatego programu, który zjednał mu tyle zwolenników.

Spodziewać się należy, że publiczność poznańska w komplecie pośpieszy w sobotę do „Słońca", by spędzić 2 godziny w atmosferze szczerej wesołości.

Bilety po cenach b. przystępnych od 1.50—4.00 zł. są już do nabycia w składzie cygar p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20. Tel. 56-38. zw 29 221

Teatr Wielki

DZIŚ — „Opowieści Hoffmanna".
Piątek, 8. 5. „Orłow". (Występ gościnny p. Meli Grabowskiej).
Sobota, 9. 5. „Lohengrin". (Występ gośc. Wolińskiego).
Niedziela, 10. 5. „Iris".
Poniedziałek, 11. 5. „Księżniczka czardasza". (Występ gościnny p. Meli Grabowskiej).
Początek o godz. 8 wieczorem.

Teatr Polski

DZIŚ — „Polka w Ameryce" — (Występ gościnny Antoniego Fertnera).
Piątek, 8. 5. „Wesele Fonsia". (Występ gościnny Antoniego Fertnera).
Sobota, 9. 5. „Wesele Fonsia".
Niedziela, 10. 5. po poł. „Polka w Ameryce".
Niedziela, 9. 5. wiecz. „Wesele Fonsia".
Poniedziałek, 11. 5. „Wesele Fonsia". (Występ gościnny Antoniego Fertnera).

Teatr Nowy

DZIŚ — „Matrykuła 33".
Piątek, 8. 5. „Matrykuła 33".
Sobota, 9. 5. „Matrykuła 33".
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety wcześniej do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik ul. Gwarnej.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

W REGJONIE POMORSKIM

OBRADY POMORZOZNAWCZE

Toruń, 6 maja.

W przebiegu II zjazdu pomorzoznawczego — o którym ogólnie już donosił „Kurjer" — główną rolę odegrał problem narodowościowy na Pomorzu, ujęty ze stanowiska naukowego ale pod kątem celów praktycznych. Wysuwają się one niejako automatycznie wskutek kampanji politycznej Niemiec. Rewizjonizm niemiecki stara się uczynić z tego zagadnienia problem międzynarodowy, tem bardziej więc nauka polska winna nim się zająć i do niego się — na swoim terenie i swoimi środkami — ustosunkować.

Takie było tło dwóch referatów, na zjeździe wygłoszonych, których tytuły brzmiały: „Przedmiot badań stosunków narodowościowych na Pomorzu" (dr. Z. Stoliński) oraz „Metoda badań stosunków narodowościowych na Pomorzu" (dr. St. Paprocki). Problem narodowościowy należy badać, jak podnosił pierwszy referent, przy szczególnem uwzględnieniu takich zagadnień jak fluktuacja ludności niemieckiej co do liczby oraz jej przyczyny, dalej ekspansja kulturalna i gospodarcza żywiołu niemieckiego i jej wpływ na kształtowanie się stosunków w społeczeństwie polskiem, zagadnienie Mazurów pruskich, rdzenna tubylczość ludności polskiej itd. W tym celu należy utworzyć osobną katedrę narodoznawstwa, aby przygotować zastęp badaczy tych stosunków, oraz zebrać jak najwięcej i jak najściślejszych dat statystycznych.

W drugim referacie zajął się autor, dr. Paprocki, szczegółami potrzebnych badań. Rozłożył je na poszczególne gałęzie wiedzy, mianowicie:

1) Statystyka: ustalenie liczby, rozmieszczenia i ruchu naturalnego narodowości na Pomorzu. 2) Ekonomja: analiza struktury zawodowej, społecznej i gospodarczej oraz podłoża zjawisk narodowościowych na Pomorzu. 3) Socjologja: zbadanie procesów, zachodzących w poszczególnych grupach narodowościowych i wynikających ze współżycia ich na tym samym terenie, oraz określenie ich budowy. 4) Językoznawstwo: charakterystyka właściwości językowych narodowości zamieszkujących Pomorze, jako części określonych narodów. 5) Historja: szczegółowe badania nad polityką niemiecką wobec poszczególnych narodowości na terenie Pomorza w czasach niewoli; ustalenie związku tej polityki z dziejami stosunków polsko-niemieckich w okresie przedrozbiorowym pod kątem widzenia walki o stan posiadania narodowego nad Bałtykiem lub współżycia (gospodarczego) w poszczególnych okresach, szczegółowe badania nad historją politycznych dążeń mniejszości niemieckiej. 6) Geografja (geopolityka) określenie stosunku obszaru Pomorza do terenów sąsiednich, związanych z nim pod względem narodowościowym i gospodarczym. 7) Studja polityczne nad dążeniem Niemiec powojennych wobec Pomorza ze szczególnem uwzględnieniem roli, jaką w ich tendencjach odgrywa narodowościowy problem niemiecki na tym terenie.

W dyskusji nad tymi referatami dodali jej uczestnicy, znakomici uczeni nasi, którzy przybyli z różnych stron Polski, długi szereg postulatów szczegółowych, odnosząc się do badań nad djalektami pomorskimi, nad nazwiskami rodowemi, nad zagadnieniami antropologicznemi, nad etnografją, nad muzyką ludową, archeologją itd. Jeden z takich szczegółów był w czasie obrad popołudniowych przedmiotem osobnego referatu „Metodyka map narodowościowych". Wygłosili go pp. Pastwa i dr. Bogdan Zaborski prof. Un. Jagiellońskiego. Referatem tym i zakończeniem zjazdu przyjdzie zająć się osobno.

R. K.

Książki nadesłane

Upton Sinclair: „Król węgiel". Warszawa 1931. Tow. Wydawnicze „Rój".

Paul Morand: „New York". Warszawa 1931. Towarzystwa Wydawnicze „Rój".

John Dos Passos: „Trzej żołnierze". Powieść. Warszawa 1931. Nakład Tow. Wydawnicze „Rój".

Donn Byrne: „Opowieść bez nazwy". Przekład St. Kuszelewskiej. Warszawa 1931. Tow. Wydawnicze „Rój".

E. A. Poe; „Opowieść Artura Gordona Pyma". Poznań. Wydawnictwo Polskie R. Wegnera.

John Galsworthy: „Biała Małpa". Warszawa 1931. Tow. Wydawnicze „Rój".

ŻYCIE KULTURALNE

ZYGMUNT WASILEWSKI PRZYBYWA Z ODCZYTEM

Redaktor „Myśli Narodowej", Zygmunt Wasilewski przybywa w tych dniach do Poznania, gdzie staraniem Koła Polonistów U. P. odbędzie się jego odczyt o Norwidzie.

Termi nodczytu wyznaczony na sobotę dnia 9 bm. Odbędzie się on o godz. 20-tej w sali 17 Collegium Minus przy Wałach Wazów. Bilety są już do nabycia w księgarni Jachowskiego przy ul. Gwarnej.

Należy się spodziewać, że kulturalny Poznań stawi się w komplecie, aby posłuchać tego, co powie o tak niezwykłej indywidualności jak Norwid, pisarz tej głębi i erudycji, co Zygmunt Wasilewski. Będzie to wieczór wysoce interesujący i godzien najwyższej uwagi.

W NAUKOWYM POZNANIU

Z Polskiego Towarzystwa Matematycznego. W piątek, dnia 8-go maja br. o godz. 18½ odbędzie się w lokalu Instytutu Matematycznego Uniwersytetu Poznańskiego, Poznań, Zamek, sala nr. 6, zebranie Poznańskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Matematycznego, na którem prof. Dr. W. Ślebodziński wygłosi referat p. t. „O niezmiennikach całkowych".

MUZYKA

Jubileusz profesora śpiewu. Z Warszawy donoszą nam: W sobotę dnia 9 maja odbędzie się w Konserwatorjum jubileuszowy koncert prof. Czesława Zaremby, na cześć 25-lecia jego pracy pedagogicznej. Prof. Zaremba, lwowianin z urodzenia, kształcił się w konserwatorjum lwowskiem, gdzie otworzył szkołę śpiewu, a potem był profesorem konserwatorjum Tow. Muzycznego i dyrektorem opery. Obecnie przeniósł się do Warszawy, gdzie pracuje dalej na polu pedagogicznem. Wychował licznych uczniów, którzy pracują z powodzeniem na scenach. (mw)

Koncert organowy Nowowiejskiego w Londynie. Donoszą nam z Londynu: W kościele polskim odbył się recital organowy prof. Feliksa Nowowiejskiego z Poznania przy tłumnym udziale kolonji polskiej, w obecności ambasadora Skirmunta i zaproszonych wybitnych gości. Chór kościelny polski wykonał Nowowiejskiego motet Salezjański ku czci ks. Bosko (z towarzyszeniem organów), dalej „Bogu Rodzicę" na chór i organy, przy których zasiadł sam kompozytor, aby wykonać następnie swoją symfonję organową g-moll nr. 1. W przerwie ks. rektor Cichos wygłosił przemówienie o błog. Janie Bosko, na którego cześć odbywała się ta muzyczna uroczystość. (m 15)

TEATR

Zelwerowicz jubilatem. Z Wilna donoszą nam: Przy tłumnym udziale sfer kulturalnych odbył się w teatrze Polskim jubileusz aktorski Aleksandra Zelwerowicza, dyrektora naszych teatrów. Nie zbrakło oczywiście przemówień i owacyj oraz telegramów z całej Polski. Zelwerowicz, aktor znakomity, jeden z naszych najpierwszych, a zarazem pełen inwencji reżyser i organizator o ogromnym temperamencie, od paru lat pracuje nad teatrami wileńskiemi, wkładając w nie mnóstwo zapału i życia, które jego indywidualność cechuje. Zawsze dążący coraz wyżej, niestrudzony w pracy, jest dobrym przykładem dla najmłodszego aktorskiego pokolenia, które z zamiłowaniem kształci. Huczny jubileusz był wyrazem uznania za to, jakie zyskał sobie u nas i wszędzie gdzie pracował. (tw)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Nowe dzieło Wölfflina. Wybitny historyk sztuki z Zürichu, który tak decydująco wpłynął na historję sztuk pięknych i na naukę o literaturze przez swoje „Zasadnicze pojęcia z historji sztuki", od roku 1915 większej pracy nie wydał. Pojawiały się tylko wciąż nowe niezmienione wydania jego głównego dzieła (ostatnie z r. 1929 jest siódmem z rzędu). W kwietniu wreszcie wyszła w Monachjum u Bruckmanna nowa książka p. t. „Włochy i niemieckie poczucie formy", bogato ilustrowana i w treść wyjątkowo obfita, pełna nowych pomysłów i oświetleń. Autor określa tu zasadnicze różnice między sztuką włoskiego i niemieckiego renesansu. Nowość ta zasługuje z wielu względów na obszerne omówienie. (P.)

STARE OBRAZY NA STALLACH W KOŚCIELE BOŻEGO CIAŁA

W poznańskim kościele Bożego Ciała, tak starannie odnowionym dzięki zabiegom i pieczy ks. szambelana Rankowskiego, znajdują się w presbiterjum stalle rzeźbione, na których dokonano interesującego odkrycia. Mianowicie okazało się, że pod paru warstwami różnych farb i pokostu były tam ukryte malowidła z XVII. wieku, wykonane sepją, a przedstawiające sceny ze Starego Testamentu i z pierwszych czasów chrześcijaństwa.

Odkrytemi w ten sposób obrazami zajął się już konserwator dr. Nikodem Pajzderski. Prace nad ich odrestaurowaniem i przywróceniem do pierwotnego stanu są w toku. Do zabytku tego powrócimy w najbliższym czasie, aby go opisać i scharakteryzować.

HISZPANJA A MY

„Kto wzgardzi ogólną rodu ludzkiego działalnością, ten dzieje własnego narodu niewiernie odda".
(J. Lelewel),

Będąca dzisiaj na ustach wszystkich Hiszpanja, i Polska, leżąc na dwóch przeciwległych krańcach Europy, rzadko się stykają i prawie zupełnie ignorują. Przeciętnego Hiszpana wogóle mało interesuje to, co się dzieje poza granicami jego państwa, przeciętny zaś Polak zachód utożsamia z Francją i Anglją a południe z Grecją i Italją. Gdy słyszy o Hiszpanji, staje przed nim widmo Inkwizycji i dymiących się autodafes'ów, okrutne walki byków i „piękne dni Aranjuezu" (które teraz bezpowrotnie chyba minęły), a jeśli posiada choć odrobinę kultury literackiej, ujrzy nadto upiór błędnego rycerza na chudej szkapie i operową Carmen, z różą w karminowych ustach i nieodzownym puginałem w podwiązce. Od wieków już protestują Hiszpanie przeciw obdarzaniu ich mianem narodu „torerów i tancerek", cóż, kiedy ten tani blichtr romantyczny wciąż jeszcze nam zasłania prawdziwe oblicze Hiszpanji. Zapewne, kraj ten nie leży na żadnym z wielkich gościńców, po których biegną fale myśli europejskiej, ale stąd nie wynika jeszcze, by Hiszpanja leżała w Afryce, choć ktoś złośliwie zauważył, że Afryka zaczyna się po tamtej stronie Pirenejów i choć tyle się pisze o „afrykanizacji" Hiszpanji. Nawet w czasach prehistorycznych nie należała" ona do Afryki, tylko stanowiła samoistny kontynent między Afryką a Europą. Wszak i Polska nie leży w Azji, jakkolwiek poeta hiszpański, Alberto Lista, w odzie swej na zwycięstwo pod Bailen (gdzie r. 1808 poległo 22 000 Francuzów) wspomina o „krwiożerczych tygrysach nadwiślańskich" a pewna gazeta włoska świeżo doniosła o „napadzie stada wilków na motocyklistów pod Lwowem".

Być może, że ostatnie wypadki w Hiszpanji zajmą przez pewien czas naszą uwagę, zanim jej nie pochłoną znowu własne kłopoty domowe, których i nam przecież nie brak. Hiszpanją jednak winniśmy się interesować stale, nietylko dlatego, że ogłosiła Republikę i że spodziewany jest przyjazd eks-króla Alfonsa do majątku hr. Zamoyskich na Spiszu, ani też dlatego jedynie, że zmiana ustroju państwowego z konieczności się odbije na najstarszej republice, jaką jest „la république de lettres" (przypominamy powrót wolnomyślnych wygnańców do ojczyzny, zamianowanie Pereza de Ayala posłem hiszpańskim w Londynie, i t. p.); nie, z innych jeszcze przyczyn Hiszpanja nie powinna być nam obojętna.

Sto lat temu, jeden z naszych wygnańców listopadowych, Joachim Lelewel, wydał pod tytułem: „Historyczna parallela Hiszpanji z Polską w XVI., XVII i XVIII. wieku" klasyczną broszurką, z którą wartoby zaznajomić naszą młodzież szkolną. Możnaby dalej snuć na ten temat, porównać np. spiski i bunty karlistów z naszymi powstańcami (kto wie, czyby i tam nie było doszło do rozbiorów, gdyby nie szczęśliwe „aislamiento" Hiszpanji, chroniące ją od niezdrowych apetytów?). Lecz nie o tem chcę mówić, pragnąłbym natomiast zwrócić uwagę na pewien paralelizm między Polską a Hiszpanją pod względem wzajemnych ich stosunków kulturalno-literackich.

Tak np. w r. 1597 ks. Jakób Górski przetłumaczył z włoskiego na polskie traktat polityczny Hiszpana Ceriol (nie Ceriola), p. t. „Rada pańska". Otóż w dwa lata potem, syn naszego Dantyszka, Graciano Dantisco, sekretarz Filipa II., wydał na świat dyskurs moralno-polityczny, który za przykładem Włocha Gioranni della Casa zatytułował „Galateo". Cristobal de Castillejo, zmarły w r. 1550 sekretarz króla czeskiego Ferdynanda (brata Karola V.), zwiedzał m. in. Polskę; nieco później Jan hrabia na Tęczycy, kasztelan wojnicki, chcąc poznać „hominum mores", udał się na peregrynację do Hiszpanji. Od tego czasu Polacy i Hiszpanie coraz częściej składali sobie wizyty i rewizyty, jak przystoi na ludzi z towarzystwa. „Rękopis znaleziony w Saragosie" Jana hr. Potockiego przywodzi na pamięć „przypadki" Estebana Gonzalez, który — podobnie jak Potocki — objeżdżał całą Europę, nie wyłączając Polski, w pogoni za... panem swoim, którego też w końcu odnalazł. W XVII. wieku, kiedy u nas tak pilnie tłumaczono mistyków hiszpańskich, św. Teresę, Ludwika z Granady, Piotra z Alcantara, Franciszka de Avila, Alfonsa Roariguez, Nieremberga i innych, Calderon w Hiszpanji poetyzuje Polskę w mistycznym dramacie „Życie snem", a Józef de la Vega i inni poeci wielbią nieśmiertelnego bohatera z pod Wiednia. W dobie romantyzmu, zanim jeszcze Mickiewicz wydał swoje „romanse" i przywrócił nam „Alpuharrę", Słowacki „Księcia niezłomnego" a Krasiński „Ułamek z glosy św. Teresy", Enrique Gil y Carrasco wysławiał męczenników wolności w pięknym hymnie „A Polonia moribunda", a hiszpański Byron, Espronceda, będący wówczas na wygnaniu w Paryżu, gdzie brał czynny udział w rewolucji lipcowej, na wieść o powstaniu listopadowem wstępuje do armji ochotniczej; byłby może oddał swe życie dla Polski (jak Byron dla Grecji), gdyby król Ludwik Filip, który wszak nie życzył sobie zatargu z Rosją, nie był się wyprawie sprzeciwił.

Z nowszej literatury hiszpańskiej przełożono na język polski niektóre powieści i nowelki F. Caballera, Alarcona, Valery, O. Colomy, Benaventego, Valle-Inclana, P. Baroja i Unamuna, prawie wszystkie ważniejsze powieści Blasca Ibanez (nawet jedną, której on wcale nie napisał) i kilka dramatów (razem około 40 pozycyj). Czem dla nas Ibanez, główny reprezentant myśli hiszpańskiej, tem dla Hiszpanów jest Enrique Sienkiewicz. Przetłumaczono nietylko wszystkie jego „standara works", a więc Trylogję, „Quo vadis", „Krzyżaków", „La familia Polaniek" (sic), „Bez dogmatu" („Mas alla del misterio"), „Na polu chwały", „Przez puszczę i pustynię", „Hanię", lecz i cały szereg nowel, jak „Orso", „Na marnę", „Bartek zwycięzca", itd. Do tego dochodzą jeszcze trzy lub cztery dzieła Ossendowskiego, Prusa „Anielka", Orzeszkowej „Pieśń przerwana", Zapolskiej „Przedpiekle" („El Infierno de las Virgenes"), Reymonta „Maciej Boryna", Z. Kowalewskiej „Nihilistka" oraz dwa dzieła naukowe: Gumplowicza „Filozofja społeczna" i ks. Liskego „Podróże cudzoziemców po Hiszpanji i Portugalji" (razem około 30 pozycyj). Opuszczam autorów, za których polskość wolałbym nie ręczyć, jak S. Kravchińskyego („La novela de un terrorista") nie wliczam też dr. Paczkowskiego dzieła o „Zatwardzeniu chronicznem", oraz dzieł nie podanych w przystępnych mi katalogach, jak zaginiony przekład „Pana Tadeusza". Gdybyśmy jednak i tu dociągnęli do 40 pozycyj, to bilans i tak wypadnie na naszą niekorzyść wobec większej ilości dawniejszych przekładów z hiszpańskiego na polskie, jako to mistyków moralistów (Guevara, Quevedo, Gracian), dramaturgów (Lope de Vega, Calderon, Moreto), nie mówiąc już o „Cydzie" i o „Don Kiszocie", które to przekłady zapisać musimy na dobro literatury hiszpańskiej.

Należy się spodziewać, że węzły łączące nas z Hiszpanją zacieśnią się jeszcze bardziej, a wtenczas nie będzie już, dalibóg, tygrysów nad Wisłą ani — murzynów w Granadzie.

Dr. Józef Morawski.

Poznań.

Pisma nadesłane

„Przyroda i Technika". Nr. 4. Treść: Dr. P. S. Jovanović: „Jugosłowiański kras". — K. Demel: „Z działalności Morskiego Laboratorjum Rybackiego w Helu". — Sprawy bieżące. — Postępy i zdobycze wiedzy. — Rzeczy ciekawe. — Co się dzieje w Polsce.— Książki, które warto czytać. — Przegląd czasopism.

„Głos Sądownictwa". Nr. 4. Treść: Konkurs na pracę naukową. — „Konstytucyjne stanowisko sądownictwa w Państwie", Z. Zaleski. — „O potrzebie reformy uposażeń", M. Janowski. — „Wymiar sprawiedliwości w Polsce a w Anglji", E. Sommer. — „Punkt 2 art. 1251 K. C. na tle ustawy hipotecznej z roku 1818", J. Szylkret. — „Luźne uwagi nad projektem części szczególnej Kodeksu Karnego", Zygmunt Sitnicki. — „Niekaralność dokonanego przestępstwa", Filipecki. — „Dziecko a przestępstwo", L. Knappik. — „Odmęty interpretacyjne", W. Nestorowicz. — Dział sądów Pracy. — Z żałobnej karty. — V Zwyczajne Walne Zgromadzenie Zrzeszenia Sędziów i Prokuratorów. — Z działalności Oddziału Warszawskiego Zrzeszenia S. i P. — Doroczne Zebranie plenarne Komitetu Redakcyjnego Głosu Sądownictwa. — Z życia prowincji. — Z życia koleżeńskiego. — Przegląd czasopism. — Pojedynek a ochrona czci. — Z Polskiego Towarzystwa Ustawodawstwa Kryminalnego.

O sposobie zachowania zdrowia

W piśmie „Prirodni lekar“ dr. Storch Mariena podaje ciekawe szczegóły z rozmowy z sędziwym prezydentem Massarykiem na temat trybu życia, który mu pozwolił w rzeźkiem zdrowiu dożyć tak sędziwego wieku.

Po powrocie z wojny, — opowiada prezydent, — zauważyłem ze zdziwieniem, jak bardzo i nagle zestarzali się moi rodacy, znajomi i przyjaciele. Stwierdzając tę różnicę wyglądu moich przyjaciół, przeraziłem się na myśl, że zestarzałem się w równym stopniu.

Znam stary dąb, który według podania liczy 900 lat. I jakże silne jest to drzewo! Wiek nie przeszkadza mu okrywać się listowiem i kwitnąć. Czemu człowiek starzeć się nie może w podobny sposób? Czyżby sto lat życia były jakąś osobliwością?

Oczywiście, podobnego wieku osiągnąć nie można ani sztucznemi, ani nienaturalnemi środkami. Chodzi o to, by wychować się na powietrzu i na słońcu. odżywiać się rozsądnie, nie narażać się nigdy na jaką chorobę weneryczną, a przedewszystkiem pracować mięśniami i mózgiem. Człowiek po to by być zdrowym, powinien nawet mieć troski ,a przedewszystkiem posiadać cel w życiu i nigdy nie tracić żywego zainteresowania dla spraw życiowych. Oceniamy życie zbyt jednostronnie, tj. tylko według długości, nie szacując go nigdy według jego głębi i wielkości. Bardziej myślimy o tem, jak przedłużyć życie, niż o tem, jak je zapełnić. Większość ludzi obawia się śmierci, ale nie troszczy się o to, że żyje tylko połowicznie, bez radości i uczucia.

Są ludzie, którzy starzeją się z wygody, dlatego że nie chcą pracować więcej. Nie starzeć się nietylko znaczy konserwować się, ale rość duchowo. Każdy rok winien człowieka wznieść o jeden szczebel wyżej na drabinie duchowego rozwoju. Sam zwracam na to uwagę, w jakim stopniu się starzeję, kontrolując swe zdolności umysłowe, pamięć swoją, dar kombinacji i inne przejawy umysłowe. Z chwilą, gdy zauważę, że straciłem jedną z tych władz duchowych, natychmiast ustąpię miejsca komuś młodszemu.

Dbam także o ciało swoje. Gdybym mógł, obywałbym się bez pomocy lekarskiej, ale nikt, nieświadomy istoty rzeczy, nie może sam dbać o swoje zdrowie i powinien stosować się do rady lekarza. Człowiek wykształcony i kulturalny winien zwrócić uwagę na siebie, a przedewszystkiem obmyśleć dla siebie djetę. Nie oznacza to materjalizmu jeszcze, ale materjalizmem będzie nie zastanowić się nad tą kwestją i jeść i pić ponad miarę, wbrew rozsądkowi. Umiarkowanie jest rzeczą najważniejszą. Należy jeść znacznie mniej, niż jest ogólnie przyjęte. Chętnie udzielę wiadomości, jak postępuję w tym zakresie.

A więc jadam trzy razy dziennie. Na śniadanie przedewszystkiem trochę owoców, dwa jaja na miękko, trochę masła i kompotu, od czasu do czasu trochę słoniny i pół filiżanki herbaty. Na obiad kilka łyżek czystej zupy, niewielki kawałek mięsa, dużo jarzyn, trochę leguminy, owoce i czarną kawę. Wieczorem przyzwyczaiłem się zjadać kawałek bułki z mlekiem, zlekka zabarwionem kawą. To wystarcza. Nawet gości swych przy obiedzie nie podejmuję innym jadłospisem, najwyżej przed mięsem dodać każę jedno danie — przeważnie rybę, co podobno wpływa na zaostrzenie apetytu. Nie wiem, czy jest to konieczne. Wystarcza chyba zaspokoić naturalne łaknienie.

Pomiędzy posiłkami nic nie jadam, a gdy mam gości o piątej po południu wypijam tylko filiżankę czystej herbaty. Uważam, że żołądek — jak każda inna część organizmu — wymaga wypoczynku, co nastąpić może tylko po przegłodzeniu się. Większość ludzi żołądek swój przeciąża pracą. Przejadając się, zmuszamy żołądek do wysiłku, równającego się dźwiganiu wielkiego ciężaru.

W dobie obecnej lecznictwo ostrzega przed tyciem. Ludzie otyli żyją krótko, ponieważ obarczają organy swe nadmierną pracą. Ponadto widok grubasów nie jest estetyczny, a zasadą humanizmu jest piękno ludzkości.

Co do picia, zaznaczam, że nigdy w życiu nie piłem wódki. Wina używałem już od wczesnego dzieciństwa, ponieważ wzrosłem w dzielnicy winnic. Z piwem zaznajomiłem się dopiero w mieście. W pięćdziesiątym roku życia przyszłem do przekonania, że alkohol jest szkodliwy i zaprzestałem go używać. W okresie ostatniej mojej choroby lekarze zmusili mnie do kieliszka wina codziennie. Wino nie smakowało mi i wkońcu stwierdziłem po doświadczeniu, że czuję się lepiej bez wina.

Zostawszy prezydentem, starałem się nakłonić swych gości, by nie używali trunków przy jedzeniu. Nie powiodło mi się to. Niech i tak będzie — pomyślałem sobie — i niech każdy robi, co uważa za dobre. Wkońcu abstynencja nie stanowi dla mnie zasady, ale pomimo to staram się od czasu do czasu przekonać moich współobywateli, że nieumiarkowanie w jedzeniu i piciu jest — mówiąc pokrótce — tylko głupotą.

Poza tem tryb życia mego jest bardzo prosty. Z rana, po wstaniu z łóżka, biorę zimną kąpiel, a potem odrabiam ćwiczenia gimnastyczne według własnego systemu. Codziennie także odbywam dwugodzinną przechadzkę, albo wyjeżdżam konno. Na koniu wytrzymać mogę pełne dwie godziny, jednak przed kilku laty mogłem jeszcze odbywać pięciogodzinne przejażdżki.

Uważam ponadto czystość za rzecz niezbędną — czystość ciała, ust i zębów. Nadewszystko potrzebne jest czyste powietrze dla oddychania. Nie paliłem nigdy, tylko jako chłopiec udawałem dorosłego. Było to w roku 1866. Chcąc dowieść Prusakom, że jestem Czechem, kręciłem w ich oczach papierosy z bibuły w barwie białoczerwonobłękitnej i wypalałem je w ich obecności. Palenie, picie i nadmierne jedzenie nie jest koniecznością, a tylko nawykiem.

O ile pragniemy wychować zdrowe dzieci, nie wystarcza głosić, co jest zdrowe, a co szkodliwe, lecz przyswoić im należy praktycznie zdrowe nawyknienia. Czytałem gdzieś, że śmierć jest rzeczą zbędną i zdrożną. Trudno: żyć wiecznie nie można, ale należałoby uważać za rzecz zbędną i zdrożną przechodzić niezliczone choroby i starzeć się przedwcześnie. Sądzę, że o ile człowiek zdoła opanować swoje zdrowie i nawyknienia w równym stopniu, jak opanowaliśmy już siły przyrody, liczne choroby dzisiejsze budzić będą podobną grozę w nas, jak wspomnienia średniowiecznych epidemji dżumy.

Zresztą nowoczesna medycyna stara się o to, by przypisywano jej nietylko umiejętności lecznicze, ale i profilaktyczne, czyli zapobiegawcze.

Badanie mumji

Powrót duszy. — Choroby starego Egiptu. Ból zębów przywilejem królów.

Starzy Egipcjanie ciała zmarłych balsamowali, wierzyli bowiem, że dusza człowieka po upływie trzech tysięcy lat, powraca do swej ziemskiej powłoki, która w tym celu powinna być zachowana. Początkowo balsamowano wyłącznie królów i arcykapłanów, później jednak, zwłaszcza w początkach ery chrześcijańskiej, konserwowanie zwłok uprawiano także w szerszych kołach ludności i tem tłumaczy się fakt istnienia tak wielkiej liczby ujawnionych z biegiem lat mumij, których znaczną ilość ostatniemi czasy zbadali uczeni.

Dwaj angielscy egiptolodzy, Smith i Dawson, poddali ekspertyzie naukowej przeszło trzydzieści tysięcy mumij. Ciała te, dzięki znakomitemu sposobowi balsamowania były przeważnie tak dobrze zakonserwowane, że można było na nich odnaleźć ślady chorób, nawiedzających ówczesnych ludzi. Jednym z najważniejszych rezultatów badań było stwierdzenie, że ani w jednym wypadku nie znaleziono jakichkolwiek śladów syfilisu. Wynikałoby z tego, że straszna choroba ta w owych czasach nie była jeszcze rozpowszechniona. Natomiast w ciałach pochodzących z późniejszej, bizantyńskiej epoki, zauważono oznaki choroby raka, która w zamierzchłej starożytności, zdaje się, również jeszcze nie istniała.

Stan w jakim znaleziono szczęki mumji, pozwala wnioskować, że za czasów Faraonów nie wiedziano, co to ból zębów. W każdym bądź razie nie cierpiały nań niższe warstwy narodu, a był on poniekąd tylko „przywilejem“ królów oraz ludzi bogatych. Atoli w miarę wzrastania ogólnego dobrobytu, różne choroby jamy ustnej stawały się coraz częstszem zjawiskiem. Charakterystyczne jest przytem, że nie znaleziono absolutnie żadnych śladów jakichkolwiek zabiegów dentystycznych, jak plomby itp.

Najczęstszą dolegliwością starych Egipcjan był prawdopodobnie reumatyzm stawowy, który stwierdzono w bardzo wielu wypadkach. Natomiast zwapnienie żył, należało do chorób rzadko się pojawiających, co też da się powiedzieć o kamieniach żółciowych i pokrewnych chorobach. Stosunkowo znaczna ilość mumij ujawniła złamanie kości, które leczono za pomocą ujęcia ich w drewniane kleszcze oraz zastosowaniu właściwego obandażowania. Innych zabiegów chirurgicznych widocznie nie dokonywano, jak również nie uciekano się do użycia protez. Kr.

Dzieje chrześcijaństwa

w ilustracji malarza japońskiego.

Seikyo Okayama jest bezwątpienia pierwszym z japońskich malarzy, którego działa doznają zaszczytu pomieszczenia w Watykanie, w otoczeniu największych a tak licznych arcydzieł malarstwa zachodniego. Artysta ten przeszedł na katolicyzm przed laty i niedawno odbył podróż w okolice Nagasaki, celem zebrania tam materjału o początkach chrześcijaństwa w Japonji. Właśnie w związku z tą podróżą Seikyo Okayama postanowił zobrazować, w szeregu dzieł o klasycznym stylu japońskim, najważniejsze wydarzenia historji chrześcijaństwa na wyspach japońskich.

Kilka miesięcy temu delegat apostolski w Tokio polecił malarzowi stworzyć 38 obrazów, przeznaczonych dla Watykanu. Obecnie, jak donosi „Osserwatore Romano“ 32 obrazów zostało ukończonych, na najprzedniejszym jedwabiu japońskim, powierzono je delegatowi apostolskiemu, który w tych dniach udaje się do Rzymu. Wśród obrazów największem i najważniejszem jest dzieło p. n. „26 męczenników chrześcijańskich“. Resztę obrazów wykończy malarz w ciągu roku bież. i sam je przywiezie do wiecznego miasta, by zadośćuczynić dawnemu pragnieniu ujrzenia Ojca św. i stolicy świata chrześcijańskiego. S. F.

Z różnych stron Polski

Plażom warszawskim na Wiśle nie grozi skasowanie.

Ostatnio rozeszły się niepokojące pogłoski, jakoby plaże warszawskie na Saskiej Kępie, skutkiem przesunięcia się głównego nurtu Wisły pod sam brzeg praski, miały być na nadchodzące lato zamknięte. Według świeżych informacyj jednak przykra ta niespodzianka mieszkańcom Warszawy nie grozi.

W chwili obecnej nurt główny na Wiśle nie jest jeszcze zupełnie ustalony, woda tak zw. pozimowa jest jeszcze duża i po jej ustąpieniu nurt zwykle się zmienia. O tem, że nurt od zeszłego lata nie zmienił kierunku, świadczy fakt, że statki na Wiśle kursują po lewej stronie, czyli przy brzegu warszawskim. W chwili obecnej poziom wody na Wiśle jest jeszcze o 75 cm. wyższy od normalnego. Dopiero po opadnięciu wody będzie wiadome czy i w jakim stopniu bezpieczeństwo kąpiących się przy plażach będzie zagrożone.

„Ja słyszę Jasiu, że ty nic nie robisz“...

Jak wiadomo, min. Hubicki znajduje się obecnie w Wilnie, gdzie bada sytuację powodziową.

W czasie zwiedzania przez p. min. Hubickiego zakładu dla dziewcząt imienia św. Antoniego na Antokolu, zaszedł niezwykle charakterystyczny wypadek, o którym donosi jedno z pism sanacyjnych. W chwili wejścia p. ministra dziewczęta na dany znak zaintonowały piosenkę „Nie wrócą młode lata“.

P. min. Hubicki uśmiechając się powiedział: „to dla mnie śpiewałyście, młode panie“.

Zażenowana przełożona poleciła zaśpiewać coś weselszego. Po chwili zabrzmiała piosenka: „Ja słyszę Jasiu, że ty nic nie robisz, że się wylęgujesz, cały dzień próżnujesz“.

Pan minister Hubicki bez słowa opuścił zakład.

Jak pszczoły przeszkodziły strażakom w gaszeniu pożaru.

Podczas pożaru wsi Paderewek (wojew. Lubelskie), do którego przybyło 8 straży okolicznych, spaliło się 85 budynków, część inwentarza żywego i wszystkie prawie narzędzia rolnicze, pomimo, iż pożar wybuchł w dzień i straże dość wcześnie przybyły na ratunek.

Okazało się jednak, iż największą przeszkodę w gaszeniu pożaru stanowiły... pszczoły. Prawie każdy gospodarz w tej wsi miał pasiekę, a gdy dym z palących się budynków wykurzył z uli pszczoły, wówczas, uniesione gniewem zaatakowały bezlitośnie ratowników i rozpoczęły tak silny i gwałtowny atak, że strażacy porzucili narzędzia i uciekli ze swych stanowisk. Niektórzy z nich aż po ziemi tarzali się z bólu.

Trzeba było wprost nadludzkich wysiłków, żeby wyciągnąć z pośród płomieni sikawki, beczki i linje wężowe, porzucone przez strażaków. Wtedy to ogień, nie mając oporu, przerzucił się momentalnie na skutecznie bronioną dotychczas przez straże drugą stronę ulicy i natrafiwszy na skupione chaty, kryte słomą, zamienił cała wieś w jedno morze ognia. (O)

Srebrne gody

Współwłaściciel firmy „Centralny Dom Tapet“ Koczorowski i Borowicz, Gwarna 19 p. Kazimierz Koczorowski obchodził w tych dniach z małżonką swą Pelagją z Sobeckich uroczystość 25-lecia pożycia małżeńskiego. Na intencję jubilatów odbyła się msza św. w kościele św. Wojciecha, którą odprawił ks. Krzymiński.

Jubilat należy do tych obywateli, którzy twardą pracą, uczciwością i zaletami charakteru umieli wśród społeczeństwa zaskarbić sobie ogólny szacunek, poważanie i popularność. Jako fachowiec branży tapetowej zakłada wspólnie z p. Borowiczem w roku 1908 pierwszy polski skład tapet przy St. Rynku. Była to, jak na owe czasy niezwykła odwaga. Niemcy jako jedynemu Polakowi czynili różne wstręty — chcąc go widocznie zmusić do zlikwidowania polskiej placówki. Należyty rozmach wzięło potem przedsiębiorstwo po uzyskaniu Niepodległości. Ostatnio zaś otworzono nawet nowy oddział na Pomorzu w Toruniu.

Jubilat obok swych zajęć zawodowych poświęca wiele czasu pracy społecznej, w licznych stowarzyszeniach organizacjach, korporacjach itd. Z okazji srebrnych godów małżeńskich zasyłamy Jubilatom życzenia: ad multos annos! (z)

Powyższa rycina przedstawia nam Całun Chrystusowy, o którym zamieściliśmy obszerny artykuł historyczno-informacyjny w numerze wielkanocnym „Kurjera Pozn.“ Obecnie, tj. w dniu wczorajszym nastąpiła podniosła uroczystość otwarcia srebrnej skrzynki, zawierającej Całun Chrystusowy. Dla oddania hołdu świętej relikwji przybywać będą obecnie do Turynu liczne pielgrzymki włoskie i zagraniczne.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Etatyzm w cyfrach

Dotychczas, gdy mowa była o przeroście udziału państwa w życiu gospodarczem, cyfrowe ilustracje obecnego stanu rzeczy były, mniej lub więcej, urywkowe i szacunkowe. Brakowało nam źródłowych przyczynków, traktujących o gospodarce państwa w swych przedsiębiorstwach, jako całości. Poza budżetem — nie mieliśmy tych źródeł.

Lukę tę znakomicie wypełnia najnowsza publikacja ministerstwa skarbu, mianowicie praca inż. Stanisława Kruszewskiego p. t. „Zestawienie majątku państwowego". Dla oceny ogólno-gospodarczego znaczenia zjawiska etatyzmu cytowane dzieło jest b. cenne. Aby przejść odrazu do sedna rzeczy, podajemy poniżej ostateczne zestawienie wartości majątku państwowego (w miljonach złotych):

1. Nieruchomości i ruchomości w administracji cywilnej i wojskowej	3.364,2
2. Majątki ziemskie	554,1
3. Lasy państwowe	2.681,2
4. Stadniny państwowe	5,6
5. Środki komunikacji	8.466,9
6. Bogactwa mineralne	277,6
7. Zasoby sił wodnych	—
8. Przedsiębiorstwa państwowe	347,2
9. Udział państwa w przedsiębiorstwach prywatnych	31,5
10. Monopole państwowe	136,1
11. Banki państwowe	75,0
12. Udział państwa w Banku Polskim i w bankach prywatnych	5,4
13. Gotowizna, lokaty i należności skarbu państwa	456,1
Wartość całkowita:	16.401,5

t. j. szesnaście miljardów i czterysta jeden miljonów złotych.

W stosunku do tak znacznego majątku państwowego długi Rzeczypospolitej są niewielkie. Wynoszą one ogółem 3.784,3 miljonów złotych, z czego na długi wewnętrzne przypada 577,7 miljn. złotych, na na długi zewnętrzne 3.206,5 miljn. zł (stan z. 1927 r.).

Co jednak najżywiej nas interesuje, to stopień dochodowości majątku państwowego. Pod tym kątem patrząc na poszczególne pozycje zestawienia, należy podzielić je na plusowe i minusowe.

Na minusowe pozycje skarb państwa wydaje rocznie 13,9 miljonów złotych tyt. dopłaty. Do nich należą: PAT, państwowe wytwórnie uzbrojenia, prochu i materjałów kruszących, mennica, państwowe zakłady inżynierji, przemysłowo-zbożowe i inne.

Natomiast do plusowych pozycyj należą: koleje (45 miljn. zł), lasy państwowe (65 miljn. zł), wytwórnia aparatów telefon. 24 miljn. i inne. Całkowity dochód skarbu państwa z majątku państwowego wynosi 136 miljonów złotych...

Tutaj otwieramy parantez: dochodów monopoli państwowych nie bierze się pod uwagę ze względu na ich specyficzny, bo uprzywilejowany charakter. Chodzi zaś o ustalenie rentowności państwowych objektów majątkowych, pozbawionych wyjątkowego stanowiska.

Otóż stwierdzić należy, że cały majątek państwowy przynosi 136 miljonów, t. j. nie cały 1 proc. zysku!

Nie ulega żadnej wątpliwości, że cyfra powyższa należycie uzasadnia postulat komercjalizacji jednych, a wydzierżawienia drugich objektów majątku państwowego.

Stosunki handlowe z zagranicą

Firmy szwedzkie poszukują w Polsce przedstawicieli na następujące artykuły: materjały budowlane, przyrządy do podnoszenia uszkodzonego samochodu, wyrób „Metallfix" do spaajnia rzemieni, materjały izolacyjne do budowli, grube kartony do opakowania, specjalnie nadające się do obuwia, czekolady i tytoniowych wyrobów.

Firma amerykańska pragnie nawiązać stosunki handlowe z firmami handlującemi akcesorjami samochodowemi oraz wyrobami radjowemi i sportowemi.

Izba przem. - handlowa w Poznaniu komunikuje, że firma amerykańska „The Polish Commercial Agency Ltd." w Meksyku utworzyła w Warszawie reprezentację swej firmy p. n. Agencia Comercial Polaca, S. A. Mexico. Reprezentacja ta dokonywa zamówień, reguluje rachunki i wogóle zastępuje firmę w Meksyku we wszystkich interesach i tranzakcjach, posiadając po temu wszelkie uprawnienia i pełnomocnictwa.

Przewrót cen

Referat p. dyr. Adamczewskiego

Staraniem Związku Ekonomistów odbył się onegdaj odczyt p. dyr. T. Adamczewskiego na temat: Przewrót cen w ostatnich 2 latach. Odczyt cieszył się wielkiem powodzeniem, to też sala była szczelnie wypełniona.

Spadek cen obserwowany od przeszło 2 lat nasuwa pytanie, czy jest to zjawisko przejściowe, konjunkturalne, czy też trwała rewolucja cen, ewentualnie nawet powrót do cen przedwojennych.

Zniżka cen rozpoczęła się od produktów agrarnych, obejmując kolejno surowce w hurcie, przyczem niektóre ceny osięgnęły nawet poziom przedwojenny. Indeks kosztów utrzymania uległ w całym świecie drobnej zaledwie zniżce. Spadek poziomu cen jest wprawdzie ogólny, jednakże tendencja rozwoju jest w poszczególnych kategorjach dóbr i wartości niejednolitą.

Czynnikami wpływającemi na kształtowane się cen są — takie, które mają swe źródło albo po stronie pieniędza albo też po stronie towarów względnie inne, nie polegające na zmianach ilościowych pieniędza.

Jednym z czynników, mogących wpływać na poziom cen, jest wahanie w produkcji złota. Źródłem nieporozumień co do roli złota w dzisiejszem przesileniu jest to, że nie odróżnia się dostatecznie zapasów złota światowego od ilości złota monetarnego. Wpływ obydwu tych czynników bowiem wyraża się w odrębny sposób na kształtowanie się cen.

Omawiając problem produkcji złota, prelegent zauważył, że chcąc stwierdzić działanie dynamiki złota, najlepiej jest przeciwstawiać każdorazowo stan złota światowego sumie wszystkich dóbr światowych i to nietylko konsumcyjnych, pomiędzy któremi tkwi remanent towarów ostatnio wprodukowanych, lecz również wszystkich innych trwałych dóbr produkcyjnych, czyli wahaniom ilości majątku narodowego.

Po omówieniu statystycznem majątków narodowych autor zaznaczył, że złota światowego — jako miernika wartości w obecnej tendencji zniżkowej cen, produkowano w stosunku do reszty dóbr realnych raczej więcej aniżeli za mało. Powodem wyższości cen innych dóbr jest również częściowo relatywna inflacja złota.

Po omówieniu kwestji złota monetarnego oraz nierównomiernego podziału złota zatrzymał się prelegent nad właściwemi przyczynami kryzysu.

Na pierwszy plan wysuwa się zagadnienie nadprodukcji. Powodem zniżki cen jest równoczesne pojawienie się szeregu niekorzystnych okoliczności — zbiegnięcie się przesilenia konjunkturalnego z kryzysem natury strukturalnej.

Po wojnie rozbudowano warsztaty, zastosowano daleko posuniętą racjonalizację, nie bacząc na to, że popyt był natury przemijającej, że siła kupna zmalała.

Po omówieniu wzrostu produkcji oraz zmniejszeniu się siły nabywczej w poszczególnych latach i w różnych państwach prelegent zatrzymał się na przesileniu agrarnem, dopatrując się tegoż w zmniejszonej konsumcji, szeroko zastosowanej mechanizacji oraz nadmiernej drożyznie kredytu w szczególności inwestycyjnego, długoterminowego.

Dalszą bolączką jest słaby proces kapitalizacji i związana z tem zmniejszona realna siła kupna. Momentem ułatwiającym nadkonsumcję a utrudniającym kapitalizację jest anormalnie silny rozwój etatyzmu, wzmożone wydatki państwa i innych publicznych organizacyj. Wzmożona ingerancja państwa przejawia się w 1) rozszerzeniu agend administracyjnych, 2) w nadmiarze inwestycyj, 3) w prowadzeniu przedsiębiortsw na własny rachunek. Statystyka 12 państw wykazuje, że świadczenia na rzecz skarbu wzrosły od roku 1913 przeciętnie o 256 proc., gdy ludność o 10, a ceny o 40 — 50 proc.

Ponieważ wszelkie podatki i opłaty muszą być doliczone do kosztów produkcji, przeto ceny detalu mają tem większą tendencję utrzymania się na wysokim poziomie, im większe są świadczenia publiczne. W tem tkwi przyczyna rozpiętości cen między produktami rolnemi a przemysłowemi. To podrożenie z powodu świadczeń publicznych możnaby nazwać inflację podatkową.

Spadek cen rolniczych, który zapoczątkował kryzys, obniżył szczególnie siłę kupna państw rolniczych.

Przyczyny kryzysu dzielą się na konjunkturalne i strukturalne. Momentem konjunkturalnym są stosunkowo dobre żniwa, oraz zbyt raptowne zwiększenie wytwórczości przemysłowej.

Momentami strukturalnemi są mechanizacja rolnictwa, racjonalizacja przemysłu, a przedewszystkiem niedostateczne tempo kapitalizacji.

Nadwyrężenie stosunku produkcji do konsumcji minie: 1) dzięki radykalnemu zmniejszeniu produkcji, 2) na skutek stałego wzrostu ludności.

W zniżce cen dużą rolę odgrywa również moment psychologiczny. Przedsiębiorca ogarnięty paniką sprzedaje swój towar taniej, niżby odpowiadało stosunkowi podaży do popytu.

Drożyzna przejawia się zarówno w państwach bogatych w postaci małej siły kupna, jaką daje wzmożony dobrobyt t. j. przyrost realnego dochodu i majątku. W krajach ekonomicznie słabych obecny wysoki poziom cen uwarunkowany jest: 1) dynamiką złota światowego, 2) działaniem inflacji podatkowej, 3)wysoką stopą procentową, wynikłą ze słabej kapitalizacji, 4) wpływem cen światowych od których państwa ekonomicznie słabe nie mogą się uniezależnić.

Ceny niskie podniosą się, nie zamkną jednak nożyc tak, że zagadnienie racjonalizacji oraz polityki kartelowej pozostaje nadal aktualne.

Powrót do normalnego stanu przyspieszyć może tylko praca i oszczędność. Dopóki działa inflacja podatkowa, nie może być mowy o zamknięciu nożyc.

Gdy tendencje etatystyczne zostaną zredukowane, co wpłynie dodatnio na kapitalizację, to działać będzie na utrzymanie cen na wysokim poziomie wzrastający dochód i majątek społeczny. Drożyzna stąd pochodząca nie jest zjawiskiem ujemnem. Doświadczenie wykazuje, że lepsze są wysokie ceny przy wysokich dochodach realnych, niż niskie ceny przy małych dochodach. (in)

Po zamknięciu Targów

Chociaż Targi Poznańskie w roku bież. przedstawiały bardziej okazały widok jak w roku zeszłym, znać jednak było na nich ślady przeżywanego kryzysu. Mimo to, efekt końcowy uznać należy bezwzględnie za korzystny; odsetek firm, który nie zrobił na Targach żadnego interesu nie przekracza 10 proc., olbrzymia natomiast większość firm ponawiązywała kontakt z odbiorcami, prowadząc pertraktacje nadal po zamknięciu Targów. Należy przytem podkreślić, że wyjąwszy Portugalję, Norwegję i Litwę zgłosili się na tegoroczne Targi kupcy z całej Europy, tj. 18 państw, co bezsprzecznie nadało Targom Jubileuszowym oczekiwany charakter eksportowy.

Szczególnie wielkie zainteresowanie zagranicy w dziale spożywczym wywołały bekony i szynki, z innych zaś dywany, wiklina elektrotechnika i chemikalja. W działach tych przeprowadzono szereg definitywnych tranzakcyj, z których mamy do zanotowania pojedyńcze zamówienia przekraczające 100 tys. zł. Niemniej i wystawcy zagraniczni wyrazili duże zadowolenie z obrotów i nawiązanych stosunków, zwłaszcza z zakresu porcelany i kryształów. W rezultacie cały szereg firm krajowych jak zagranicznych, pozamawiał już stoiska na rok następny.

Aczkolwiek udział firm samochodowych był mniejszy, niż na Wystawie Komunikacji, jednak obroty przeprowadzone w tym dziale były dość pokaźne. Jedna z firm ulokowała swoje eksponaty wartości przeszło 70 tys. zł. Wielkim sukcesem moralnym był zakup w polskiej wytwórni samochodu osobowego do użytku p. Prezydenta Rzeczypospolitej. Również opony polskie otrzymały cały szereg nowych zapytań; wszystko to dowodzi wielkiej żywotności Targów Poznańskich, które nawet w czasach wielkiej depresji niektórym firmom pomogły do uskutecznienia szeregu tranzakcyj.

Frekwencja na Targach zarówno pod względem ilości jak i jakości była o wiele lepsza niż zeszłoroczna, albowiem znacznie więcej odpowiadała celom Targów. Przedewszystkiem zagranica była bardziej obficie reprezentowana i zasięg tej reprezentacji był szerszy. Po raz pierwszy od czasów istnienia Targów przybyły poważne czynniki zakupu z Hiszpanji, Jugosławji i Estonji, frekwencja zaś z kraju była liczna i fachowa.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Ważne rozporządzenia.** „Dziennik Ustaw" R. P. nr. 43 z dnia 5 maja br. przynosi szereg ważnych rozporządzeń ministrów. Pod poz. 384 znajduje się rozporządzenie ministrów: skarbu, przemysłu i handlu oraz rolnictwa z dnia 17 kwietnia 1931 r. o uzupełnieniu rozporządzenia z dnia 15 listopada 1930 w sprawie ceł wywozowych. Zmiany dotyczą wywozu gęsi domowych żywych, gęsi zarodowych wywożonych przez hodowców, gęsi domowych zabitych, świeżych, chłodzonych i mrożonych przyczem ustala się stawkę celną od tego gatunku w wysokości 500 zł. od 100 kg. Rozporządzenie wylicza okoliczności, w jakich eksport gęsi jest wolny od cła. Pod poz. 385 znajduje się rozporządzenie ministrów: skarbu, przemysłu i handlu oraz rolnictwa, dotyczące również częściowej zmiany taryfy celnej w odniesieniu do przywozu surowców służących do wyrobu tłuszczów i olejów oraz samych tłuszczów. Rozporządzenie wylicza wspomniane surowce, ustala wysokość cła, obowiązek skażania olejów i tłuszczów, środków do tego służących itp. Rozporządzenie to wchodzi w życie trzeciego dnia po ogłoszeniu a więc z dn. 8 bm. Niema ono zastosowania do tych transportów towarów, objętych tem rozporządzeniem, które były nadane do bezpośredniego przywozu do polskiego obszaru celnego najpóźniej w przeddzień wejścia w życie wspomnianego rozporządzenia.

(k) **Zwalczanie szkodników.** Wielkopolska Izba Rolnicza przypomina, że zbliża się czas letniego zwalczania szkodników drzew i krzewów owocowych jak np. gąsienice przedzimka, pierścienicy, mszycę krwistą itd. Wielkopolska Izba Rolnicza wysyła na życzenie sadowników zaopatrzonych w aparaty i potrzebne chemikalja do spryskiwania drzew. Sadownicy są obznajmieni z zwalczaniem wyżej wymienionych szkodników i cięciem koron drzew owocowych, krzewów i żywopłotów. Za czynności te pobiera się 6 zł dziennie, przy zwalczaniu szkodników, 8 zł, przy cięciu drzew oraz zwrot kosztów chemikalji i podróży. Zamówienia na przeprowadzenie zwalczania szkodników skierować należy do Wielkopolskiej Izby Rolniczej w Poznaniu, ul. Mickiewicza 33, przy której znajduje się stacja zwalczania szkodników, albo do stacyj zwalczania szkodników przy zakładach ogrodniczych W. I. R. w Janowcu, pow. Żnin i przy Szkole Ogrodniczej W. I. R. w Koźminie (Wlkp.)

(k) **Eksport produkcji fabryki maszyn rolniczych „Unja".** Fabryka maszyn rolniczych „Unja", wykonywując zamówienie rządu bułgarskiego, wysyła codziennie transporty po kilka wagonów różnego rodzaju maszyn rolniczych, które spotkały się na terenie Bułgarji z najlepszem przyjęciem. Pozatem „Unja" realizuje zamówienia poczynione przez Francję dla kolonij francuskich w Afryce.

Z ZAGRANICY

(z) **Dalsza zwyżka ceł czechosłowackich na nierogaciznę.** W najbliższych dniach wydane ma być nowe rozporządzenie rządowe, podnoszące w dalszym ciągu ruchome cło na nierogaciznę wskutek dalszego spadku cen żywej wagi na rynkach czechosłowackich. Prasa, komentując ten fakt, stwierdza, że sfery handlowe i konsumenci protestują przeciw ustawicznemu podnoszeniu ceł na nierogaciznę, które w kwietniu r. b. doszło do wysokości 400 koron za 100 kg., gdy jeszcze w sierpniu ub. roku wynosiło tylko 80 koron. Pisma zwracają uwagę, że podnoszenie ceł bynajmniej nie przyczyni się do podnoszenia cen nierogacizny hodowli własnej, a dalsze podnoszenie stawek celnych przyczyniłoby się tylko do podcięcia eksportu.

Z WYDAWNICTW

(w) **„Przegląd gospodarczy"** wyszedł z druku zeszyt 9 zawierający następującą treść: „Przegląd sytuacji" — E. R.; „Kolej Śląsk — Bałtyk (Herby Nowe — Gdynia)" — prof. A. Krzyżanowski; „Polski przemysł węglowy w 1930 r." — N. Dobis; „Sfery gospodarcze Austrji a projekt niemiecko - austrjackiego przymierza celnego" — L. K. Aprill; „Kurs oszczędnościowy w ubezpieczeniach społecznych zagranicą" — J. B. Pozatem zeszyt zawiera: rynek pieniężny, rynki towarowe oraz kronikę.

Powodzie i stan regulacji rzek w Polsce

Klęska powodzi na Wileńszczyźnie, której rozmiary nie dadzą się jeszcze ustalić, da się porównać z klęską powodzi w Małopolsce Wschodniej z roku 1927. Nastąpiła ona 1 września z powodu kilkunastugodzinnego deszczu, który spowodował w niektórych rzekach jak Stryju, Dniestrze, Czeremoszu podniesienie się poziomu wody w ciągu kilku godzin o 5 metrów. Katastrofę, która wyrządziła szkody na 50 miljonów złotych i wymagała uchwalenia przez Sejm nadzwyczajnego kredytu w wysokości 25 miljonów złotych, wywołało przerwanie prac regulacyjnych na rzekach i potokach podkarpackich przez 10 lat (1914 — 1924), oraz niewystarczające na ten cel dotacje w ciągu następnych trzech lat (1924 — 1927). Co gorsze, właśnie w okresie zaniedbywania regulacji rzek, postępowała naprzód dewastacja lasów, stanowiących dla tych okolic naturalną ochronę przed gwałtownemi opadami deszczowemi. Po kilku latach przerwy, w kwietniu b. r. na skutek wiosennego tajania śniegów i lodów, północno-wschodnia część naszych kresów przeżyła podobną katastrofę.

Sprawa ochrony kraju przed powodziami omawiana była bardzo szczegółowo na I polskim zjeździe hydrotechnicznym, który obradował w Warszawie w roku 1929. Ustalone zostały wówczas metody i plany regulacji rzek na dystansie 9.600 klm., które, licząc 1 klm. średnio po 60.000 zł., kosztować miałyby około ½ miljarda zł. Pozatem należałoby wybudować dla ochrony nizin (szczególnie nad Wisłą) 1.300 klm. wałów, które, licząc koszt średnio na 75.000 zł. za 1 klm., kosztowałyby około 100 miljonów złotych. Oddzielną wreszcie pozycję stanowi sprawa regulacji potoków górskich, której koszt ocenić można na sumę około 107 miljonów złotych.

Pewna część wymienionych tu robót została już wykonana z funduszów budżetowych za lata 1929/1930 i 1930/31. W preliminarzu budżetowym za okres 1929/30 przewidziane było uregulowanie 1.982 klm. rzek i wybudowanie 356 klm. wałów ochronnych, w preliminarzach na lata następne figuruje na ten cel pozycja, wynosząca około 20 miljonów złotych. Pozatem istnieje oddzielny państwowy fundusz meljoracyjny, utworzony na mocy ustawy z roku 1925, przeznaczony właśnie na prowadzenie przez państwo robót regulacyjnych, a sięgający sumy około 10 milj. złotych.

W zestawieniu z wymienionemi uprzednio sumami według programu zjazdu hydrotechnicznego, do których należałoby doliczyć jeszcze nieuwzględnione postulaty Górnego Śląska (ocenione na sumę około 25 milj. franków szwajcarskich), wydatki na ten cel są bardzo małe. Pozatem z tych sum wydatkowanych, poważna część idzie na ochronę i konserwację, a tylko mniejsza część na wykonanie nowych robót Zwłaszcza groźnie przedstawia się ta sprawa w Małopolsce, gdzie powodzie w roku 1923, 1925, 1926 i 1927 przyczyniły straty, sięgające corocznie kilkudziesięciu miljonów złotych. J. B.

Komunikaty „Rozwoju"

Ostrzeżenie. Związek Samoobrony Społecznej „Rozwój" ponownie ostrzega swych członków i sympatyków przed byłem inkasentem Karolem Taszem, który pomimo dochodzeń śledczych, bezustannie wyłudza pieniądze na cele naszego Związku.

Chleb dla swoich. Związek Samoobrony Społecznej „Rozwój" (Aleje Marcinkowskiego 24) wskaże adresy przedsiębiorstw zagrożonych przejściem w obce ręce:

1. Fabryka konserw rybnych na pograniczu zachodniem, nowocześnie urządzona, natychmiast do objęcia za 12 000 zł. Warunki spłat według umowy.
2. Skład towarów spożywczych nadający się także na inną branżę.
3. Pracownia obuwia do sprzedania wzgl. wydzierżawienia. Maszyny z zapędem elektrycznym.

Nowa ekspedycja antarktyczna.

Nowa ekspedycja szwedzka w kraje podbiegunowe wyrusza w lecie pod kierunkiem prof. Hansa Ahlmanna ze Stockholmu. Ekspedycja wypłynie z Narwick na okręcie „Quest" 30 czerwca rb. Powrót planowany jest na początek października. Celem ekspedycji jest w pierwszym rzędzie zbadanie Białej Wyspy i otaczających ją mórz, badania geologiczne oraz dokładne zapoznanie się z powstawaniem lodowców.

Z Tow. Przemysłowych

Z Tow. Przem. Polskich w Jutrosinie. W niedzielę 19 4. odbyło się w Jutrosinie wielkie zebranie rzemieślników i drobnych przemysłowców, zwołane przez Tow. Przemysłowców Polskich w Jutrosinie.

Obrady zagaił o godz. 3 prezes p. Jan Swornowski, witając licznie zebranych członków i gości, oraz wiceprezesa Związku Tow. Przem. i Rzemieślniczych w Poznaniu p. posła Lasotę z Ostrowa. Po przyjęciu protokółu, udzielił przewodniczący głosu p. posłowi Lasocie do referatu n. t. „Ogólne położenie gospodarcze a rzemiosło".

Referat obszerny lecz treściwy, nagrodzono hucznemi oklaskami. Po nadzwyczaj rzeczowej dyskusji, udzielił referent dodatkowych wyjaśnień.

Przed zakończeniem, wnosi p. przewodniczący, jako podziękowanie za referat trzykrotny okrzyk na rozwój Związku, oraz czcigodnego prelegenta — podchwycony gromko przez wszystkich zebranych. Na tem solwował przewodniczący zebranie hasłem: Przemysłowi i Rzemiosłu Cześć! (td)

SPORT

Gry sportowe

Rozgrywki eliminacyjne dla drużyn szkół średnich na bocznem boisku „Stadjonu" przyniosły następujące wyniki: gimn. Mickiewicza pokonało zespół gimn. Czajkowskiego 4:3 (2:2) przyczem trzy bramki zwycięzcy uzyskali z rzutów karnych, sędziował prof. Ługowski; gimn. Marji Magdaleny i gimn. Bergera 5:1 (2:0), sędziował prof. Hładysz. W dalszym ciągu rozgrywek spotykają się o g. 16: gimn. Marcinkowskiego i gimn. Paderewskiego, o 16.35: gimnazjum Marji Magdaleny i gimn. Mickiewicza, o 17.10: gimn. Bergera i gimn. Czajkowskiego.

Lekka atletyka

Kusociński startuje w niedzielę w biegu okrężnym w Krakowie, a 14 b. m. — w Brnie Morawskiem, gdzie zmierzy się ze znanym u nas Kosciakiem.

Piłka nożna

Drużyna Południa. Z powodu nieprzyjęcia mandatu kapitana „Południa" przez p. F. Synowca, obarczył PZPN tą funkcją p. J. Kałużę, kapitana Krakowskiego OZPN, który już ustawił reprezentację, mającą w dniu 10 bm. rozegrać spotkanie z Północą w Krakowie. Skład jej jest następujący: Koźmin (Otfinowski) — Pająk i Zaremba — Kotlarczyk II i I oraz Mysiak — Adamek, Kisieliński II, Peterek, Pazurek i Balcer lub Sperling. W „Północy" gra zamiast Martyny Flieger.

Sprawa spotkania Belgja — Polska w Brukseli jest w toku pertraktacyj, jedynie terminy meczu propnowane przez Belgów, a mianowicie 11 lub 18 października są dla nas niedogodne ze względu na zawody z Jugosławją w dniu 25. 10 oraz na mistrzostwa ligi. Gdyby jednak mimo wszystko impreza ta doszła do skutku, byłby to duży sukces organizacyjny a nawet sportowy.

Ze strony Węgrów zwrócono się raz jeszcze nieoficjalnie do PZPN z propozycją odbycia w dniu 5 lipca zawodów międzypaństwowych pod firmą Węgry B z Polską, na co nie możemy się zgodzić ze względów prestiżowych i sportowych.

Na mecz Polska — Czechosłowacja w dniu14 czerwca wysunęła Polska 3 sędziów, pp. Beedhund (Szwecja), Ivancics (Węgry) i Retschury (Austrja). Kandydatura tego ostatniego nie jest szczęśliwie wybraną, gdyż od przeszło 6 lat nie prowadził on żadnego poważnego spotkania, choć dawniej należał do czołowych arbitrów austrjackich, ale wiek robi swoje.

„Warta" — „Reprezentacja" kl. A. Ciekawe to spotkanie odbędzie się w niedzielę o godz. 16.30 na stadjonie miejskim. O godz. 11 spotka się na boisku „Sparty" reprezentacja kl. B z reprezentacją kl. C. PZOPN. Oba mecze odbędą się z okazji „Dnia P. Z. P. N." a dochód przeznaczony jest na cele rozwoju piłkarstwa w Polsce.

Pięściarstwo

„Polonja" i „Warta". Oczekiwane z dużem zainteresowaniem spotkanie międzyklubowe odbędzie się w niedzielę o godz. 12 w sali kina „Metropolis". „Polonja" przyjeżdża w swym najlepszym składzie. Ze względu na dobre wyniki i wielki postęp pięściarzy warszawskich, zawody wzbudziły w Poznaniu ogólne zaciekawienie. Przedsprzedaż biletów odbywa się w firmie „Camera" przy ul. Fr. Ratajczaka.

Życie organizacyjne

Polski Komitet Olimpijski. Na ostatniem zebraniu omawiano — poza podanemi przez nas szczegółami — szereg ważniejszych kwestyj związanych z olimpjadą. Zastanowiono się zatem nad sprawą organizowania zawodów międzynarodowych, wykorzystania wpływów Polski w federacjach, obsady sędziowskiej poszczególnych konurencyj na igrzyskach (rzecz niezmiernie ważna zwłaszcza dla szermierki i pięściarstwa); dyskutowano na temat obozu przedolimpijskiego, trenerów zagranicznych i funduszów. Pięściarstwo ma wystąpić z konkretnym projektem po zebraniu wydziału sportowego. Dla pływactwa będzie sprawdzianiem umiejętności mecz z Czechosłowacją, a dla hippiki — eliminacja w Nicei w roku 1932. Szermierka kroczy naprzód, trener Szombathely pozostaje nadal, a „Legja" w Warszawie, której nasi czołowi szermierze są członkami, zbiera fundusz na ich wyjazd. W roku bież. odbędzie się spotkanie rewanżowe z Węgrami w Budapeszcie oraz mistrzostwo Europy w Wiedniu (od 26 maja do 4 czerwca) co da możność zorjentowania się w szansach naszych szablistów. Wielka to szkoda, że por. Laskowski wycofuje się definitywnie z czynnego życia sportowego ze względu na pewne zatargi. — Przedstawiciel wioślarstwa, p. inż. Lenartowicz omawia szanse dwójki bez sternika, oraz dwójki ze sternikiem, które są bodaj że większe ze względu na mniejszą konkurencję. Wchodzą więc w grę „04 Poznań" i Włocławek; ewentualnie pojedzie 6 do 8 zawodników. Może da się również przygotować czwórkę. Mamy zaproszenie do Paryża na czerwiec, którego nie przyjęliśmy ze względu na brak treningu, a pozatem jedziemy tam na mistrzostwa Europy w sierpniu, proponując Belgom w drodze powrotnej regaty w Antwerpji. — Kolarstwu trzeba dać dobre warunki treningowe przez cały rok, co można uskutecznić tylko zagranicą, więc oprócz Szamoty należałoby również wysłać Stefańskiego. — Sztuką sportową zajmuje się osobiście dyr. departamentu w Min. Oświaty p. Skoczylas; jest to dział, który nic nie kosztuje K. O., gdyż Amerykanie płacą za transport, ubezpieczenie itd.

Na zakończenie postanowiono wysyłać co kwartał do poszczególnych związków kwestjonarjusze przydzielając na stałe każdą gałąź sportu desygnowanym przez Z Z.. członkom, którzy aż do olimpjady będą się nią zajmowali.

RADJO

Programy radjofoniczne:

Piątek, dnia 8 maja 1931 r.

Poznań (335 m) godz. **7.15** gazeta poranna; godz. **13.05** koncert gramofonowy; godz. 14.00 komunikaty; godz. **17.30** nauka jęz. włoskiego; godz. **17.45** lekcja śpiewu metodą angielską „Tonic - Sol - Fa" (wykł. p. Roman Heising); godz. **18.25** recital wokalny dr. Wandy Roessler - Stokowskiej, art. op. pozn. (mezzosopran), przy fortepianie prof. Franciszek Łukasiewicz; godz. **18.45** kącik krótko falowy; godz. **19.00** kurs średni jęz. franc.; godz. **19.15** kwadrans słowiański; godz. **19.30** „Silva rerum"; godz. **19.45** kurs wyższy jęz. ang.; godz. **20.15** transmisja koncertu symfonicznego z Filharmonji Warszawskiej; po transmisji — sygnał czasu, komunikaty, następnie muzyka taneczna z „Cukierni Nowej".

Warszawa (1412 m) godz. **12.10** muzyka gramofonowa; godz. **14.35** z życia Polskich Zespołów Śpiewaczych; godz. **14.50** lekcja języka francuskiego; godz. **15.30** dla maturzystów: „Nauka o Polsce współczesnej" (odcz. I.) — prof. A. Janowski; godz. **15.50** dla maturzystów: „Wojna polsko - rosyjska 1918-20 — dr. W. Lipiński; g. **16.15** kącik krótkofalowy; godz. **16.25** kącik artystyczny L. S. G.; godz. **16.40** muzyka gramofonowa; godz. **17.15** „Solanki w Polsce i ich wartości lecznicze"; godz. **17.45** koncert muzyki operetkowej; godz. **19.10** giełda rolnicza; godz. **19.25** muzyka gramofonowa; godz. **19.40** Prasowy Dziennik Radjowy; godz. **20.00** pogadanka muzyczna; godzina **20.15** koncert symfoniczny z Filharmonji Warszawskiej. Ork. Filharm. Polska Kapela Ludowa, chór Seminarjum Muz. Państw. Konserwatorjum w Warszawie. Grzegorz Fitelberg (dyrekcja), Zlotan Szekely (skrzypce), Zofja Fabry (sopran), Wiktor Brégy (tenor). Po transmisji i komunikatach — retransmisje ze stacyj zagranicznych.

Programy zagraniczne. Koenigswusterhausen 1635 m. — 12.05 i 14.00 koncert gramofonowy, 16.30 koncert symfoniczny z Lipska, 20.45 koncert z Monachjum; **Budapeszt 550 m.** — 19.35 koncert, 20.35 słuchowisko; **Wiedeń 516 m.** — 20.00 opera ze studjo, 21.50 koncert; **Strasburg 345 m.** — od 17.00 koncert instrumentalny z krótkiemi przerwami do 20.30.

Ciekawa audycja.

W piątek o godz. 17.45 nada Radjo Poznańskie lekcję śpiewu prowadzoną przez p. Romana Heisinga, instruktora muzycznego z uczenicami VI szkoły wydziałowej w Poznaniu. Lekcja będzie prowadzona metodą angielską, t. zn. „Tonic - Sol - Fa".

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Dnia 6 maja zgłoszono: Józefa Karpikówna, robotnica, 41 l. Irena Teresa Bulczyńska, 4 mies. Marja Molkowówna, nauczycielka, 80 l. Aniela Remelska, kucharka, 33 l. Antonina Kaczor, z domu Borowska, 31 l. Stanisława Glasa, z domu Betz, 36 l. Franciszek Sobala, robotnik, 66 l. Ignacy Ignasiak, ślusarz kol., 39 l.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Koło Przyjaciół przy IV drużynie harcerskiej im. Władysława Jagiełły.** Zebranie miesięczne koła odbędzie się w piątek, 8 bm. o godz. 20 w lokalu p. Beyerowej przy pl. Bernardyńskim.

— **Tow. b. Żołnierzy 10 pułku Strzelców Wielkopolskich.** Zebranie odbędzie się dnia 8 **bm. o godz. 19,30 w lokalu** p. Jarockiej

— **Tow. Kioskarzy.** Plenarne zebranie odbędzie się dnia 8 bm. o godz. 18 w restauracji „Pod Ulem" przy ul. Ślusarskiej nr. 6.

— **Tow .byłych Wychodźców pod „Białym Orłem".** Zebranie miesięczne odbędzie się w piątek, 8 bm. o godz 19 w lokalu zebrań p. Figla, Wierzbięcice 27.

— **Tow. Śpiewu im. „Chopin".** Plenarne zebranie odbędzie się w piątek, dnia 8 bm. w lokalu p. Fiedlerowej o godz. 20. Dnia 9 bm. o godz. 20 Tow. urządza wieczorek taneczny.

— **Sodalicja Pań Zawodu Kupieckiego.** Żałobne nabożeństwo za duszę śp. Stanisławy Spiżewskiej odprawi ks moderator w sobotę, 9 bm. o godz 7,30 w kościółku Pana Jezusa przy ul Żydowskiej.

— **Sodalicja Pań Akademiczek.** Nabożeństwo sodalicyjne odbędzie się w niedzielę, 10 bm o godz. 9,30 w kaplicy pani Żółtowskiej, ul. Zielona 2. Nadzwyczajne walne zebranie o godz. 11 w lokalu Katol. Zw. Polek, św. Marcin 68. II.

— **K. P. H. przy 8 żeńskiej drużynie harcerskiej im. Barbary Łazarewiczówny** urządza wieczornicę z obficie urozmaiconym programem w niedzielę, 10 bm o godzinie 19 w auli III. szkoły wydziałowej przy ul. Różanej 3. Czysty dochód przeznacza się na kolonje letnie.

— **Sodalicja Panien Urzędniczek.** Nabożeństwo miesięczne z uroczystem przyjęciem kandydatek w niedzielę, 10 bm o godz. 9 w kaplicy sodalicyjnej u OO. Jezuitów. Po nabożeństwie krótkie zebranie informacyjne o wycieczce popołudniowej w „Marianum".

— **Żeńskie Stow. „Strażnica".** Dnia 10 bm. o godz. 18,30 odbędzie się w ognisku parafjalnem wieczornica. Na program składają się deklamacje, monologi i dwie jednoaktówki p. t. „Precz z mężczyznami" i „Końska kuracja". Przedstawienie dla dzieci odbędzie się w sobotę o godz. 18.

— **Tow. Cechowej Czeladzi Krawieckiej.** urządza w niedzielę, 10 bm. wycieczkę do Swarzędza, połączoną z zabawą ogrodową i na sali. Wyjazd o godz. 7,40 z dworca głównego, w razie deszczu w następną niedzielę.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: S. M. z prośbą o zdanie matury 2,50 zł. — Marja Wieczorowska, Wilda, 5 zł. — Dr. Borowiak 10 zł. — J. Józefowska 5 zł. — Morawska, Poznań, II rata 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 145,50 zł.

Na kaplicę S. S. Karmelitanek: St. Ch. 3 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 5 zł.

Na ubogich m. Poznania: P. S., Luboń do św. Antoniego z podziękowaniem za wysłuchanie z prośbą o dalsze łaski 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 1 343,00 zł.

Na powodzian w Wilnie: St. Milachowski 50 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 72 zł.

SKRZYNKA DO LISTÓW

— **Czytelnik 1100.** Pensjonaty są, klimat zdrowy. Nic nie słyszeliśmy o niebezpieczeństwie ze strony ludności. (K)

— **P. M. Gmerek.** W tych okolicznościach syn obejmuje mieszkanie i prawa lokatora jako spadkobierca i, o ile płaci regularnie komorne, nie może być usunięty. (K)

— **Budowla Książ.** Od podatku budynkowego oraz od dochodowego z tej części dochodu, którą się osiąga z nowej budowli.

— **Z. P. stały czytelnik.** Owszem, przysługuje to prawo, gdyż musi utrzymywać swój dom w należytym stanie. (K)

— **Jim.** W północno - wschodniej. (K)

— **Abonent z powiatu.** Ów domokrążca winien posiadać świadectwo przemysłowe. Niech Pan się poinformuje w magistracie, czy na terenie miasta proceder taki jest dopuszczony. (K)

— **L. Br. Sz.** Wsparcie przysługuje przez 26 tygodni. Jeżeli chodzi o przedłużenie, należy stawić odpowiedni wniosek (K)

— **T. K. Mi.** Jeszcze nie przedawniony. Trzeba zapłacić. (aK.)

— **Kanałowa.** Dziecko nieślubne dziedziczy tylko po matce, nigdy po ojcu, nie ma więc żadnych praw w tym kierunku. (aK.)

— **Lokator.** Judykatura sądów idzie w tym kierunku, że nie przyznaje się prawa zwrotu nadpłaconych kwot czynszu, jeżeli lokator płacił, wiedząc, że czynsz w takiej wysokości się należy. W danym wypadku nie miałby Pan więc prawa żądać zwrotu nadpłaconego czynszu, może Pan jednak za okres bieżący płacić już tylko czynsz ustawowy. (aK.)

— **P. Michnikowski.** Co do prawa ubóstwa w sprawach polubownych niema przepisów w procedurze cywilnej. Przypuszczamy, że zwolnienie od wpłacenia zaliczki mógłby Pan osiągnąć, jeżeliby Pan zwrócił się do przewodniczącego sądu polubownego. (aK.)

— **M. M. D.** Zarządcy przymusowemu. (aK.)

— **Halina 120.** Bardzo dobrze, tylko nie pisze nam Pani, jakie to trudności robią władze policyjne. Przedłużenie wizy obcokrajowcom zależy od uznania władz policyjnych. Co Pani tam powiedzieli? Czy odmówiono wizy? W takim razie można wnieść zażalenie do urzędu wojewódzkiego. (aK.)

— **M. R., Żabikowo.** Kwestja ta będzie załatwiona w najbliższym czasie, gdyż rząd polski rozliczył się z Niemcami i przejął tę pretensję na siebie. Obecnie należy odczekać zarządzeń wykonawczych. (aK.)

Dnia 7 maja 1931 r. zasnął w Bogu, po dłuższej chorobie, opatrzony Sakramentami św., nasz ukochany brat, szwagier, wujek i stryjek, ś. p.

ks. radca Aleksy Spychalski

proboszcz w Granowie, b. dziekan Grodziski

przeżywszy lat 64. Wyprowadzenie zwłok do kościoła w Granowie odbędzie się w niedzielę, 10 b. m. po poł. o godz. 5, nazajutrz o godz. 9 nabożeństwo żałobne, poczem złożenie zwłok do grobowca na cmentarzu parafjalnym, o czem donosi

strapiona

Granowo, 7. 5. 1931. **rodzina.**

dw 3545 Zakład Pogrzebowy Bracia Nowak, Poznań, Plac Nowomiejski 10, tel. 1046.

---

†

Dnia 5 b. m. zmarł członek Towarzystwa naszego, ś. p.

Stanisława Glazowa

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 8 maja, o godz. 4 po poł., z domu żałoby ul. Św. Wawrzyńca 32. zw 29 227/8

Tow. „Pielgrzym" pod wezw. Matki Bożej w Poznaniu.

Wypadek 172.

BILZ SANATORIUM Dresden - Radebeul pod kierownictwem lekarzy
Choroby kobiece, nerwów, serca i przemiany materji. Tw 1426

Zapłacę 1—2 roczny czynsz zgóry — wprost od gospodarza
za skład na placu Wolności lub ul. 27 Grudnia.
Oferty do Kurjera Poznańskiego pod **zw 29 229**

W środę, dnia 6 maja 1931 zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., w 57 roku życia, moja ukochana żona, nasza najdroższa matka, teściowa, babcia i ciotka, ś. p.

z Książkiewiczów

Józefa Wowerowa

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 10. b. m., o godz. 5 po południu z zakładu św. Józefa, na cmentarz Farny przy ulicy Bukowskiej.

W ciężkim smutku pogrążeni

zw 29 230 **mąż, dzieci i rodzina.**

---

†

Dnia 6 maja 1931 r. zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., nasza kochana ciotka, ś. p.

Marja Molkow

sodaliska

przeżywszy lat 80. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, 9 b. m., o godz. 3-ciej po południu, z Zakładu św. Józefa.

W imieniu rodziny

Pw 11 088-54,418 **Tadeuszowie Grosmanowie.**

---

†

Dnia 5 maja 1931 r., o godz. 10.30 rano, zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa córka, nasza ukochana siostra, szwagierka i ciocia, ś. p. dw 3 544

Stanisława z Betzów

Glazowa

przeżywszy lat 35. Pogrzeb odbędzie się w piątek, 8 b. m., po południu o godzinie 4-tej, z domu żałoby ul. św. Wawrzyńca 32 na cmentarz parafjalny, o czem donosi

w smutku pogrążona

Poznań, Podrzewie, Wola, 7. V. 1931. **matka i rodzina.**

Zakład Pogrzebowy Bracia Nowak. Poznań. Plac Nowomiejski 10. tel. 1046.

---

†

W środę, dnia 6 maja 1931 r., o godz. 4.10 zasnęła w Bogu, po krótkich cierpieniach, opatrzona św. Sakramentami, nasza najukochańsza matka, babka, teściowa i ciotka, ś. p.

z Gogulskich

Anna Czarczyńska

przeżywszy 75 lat. Pogrzeb odbędzie się w sobotę o godz. 10-tej, wprowadzenie zwłok do kościoła odbędzie się o godz. 9-tej.

W ciężkim smutku pogrążona

dw 3 541 **rodzina.**

Nowemiasto n/Wartą, Środa, Podzamcze, Borek, Gostyń, Poznań, Książ, Dolsk.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

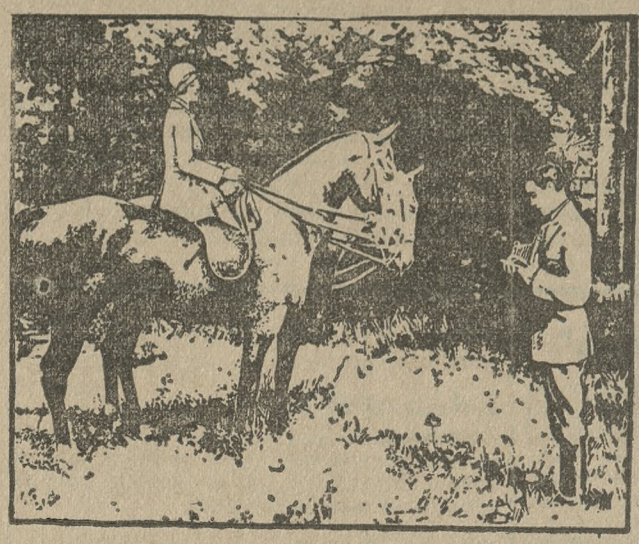

Ułamek sekundy wystarczy dla zdobycia fortuny!

900.000 złotych nagród dla amatorów-fotografów!

Jeżeli nawet nigdy w życiu nie miałeś w ręku kamery, spróbuj! W ciągu kilku minut można nauczyć się obchodzić z Kodakiem ... i zdobyć główną nagrodę. O nagrodzie rozstrzyga temat, a nie technika. Najprostsza kamera wystarczy. Kodak, Hawk-Eye, Brownie najlepiej się do tego celu nadają . . .

Zdjęcia do konkursu można robić wszędzie: w domu, w podróży, przy pracy czy zabawie, w mieście czy na wsi. Temat zaś nieograniczony: ludzie, zwierzęta, widoki, martwa natura.

Jedno zdjęcie może przynieść fortunę. W samej Polsce rozdane będzie 61 nagród w sumie około 10.000 złotych, w tem Wielka Nagroda 3.000 złotych i medal bronzowy, oraz 6 nagród po 500 złotych za najciekawszy temat w każdej klasie konkursu. Zdjęcia nagrodzone w Polsce pierwszą nagrodą biorą automatycznie udział w Konkursie Międzynarodowym, w którym jest 6 pierwszych nagród dla każdej klasy 1.000 dolarów, oraz jedna Wielka Nagroda Międzynarodowa Kodaka—10.000 dolarów i srebrna rzeźba.

W konkursie Kodaka bierze udział cały świat. Każdy kraj ma własne Jury. W skład polskiego Jury wchodzą: p. Ministrowa Halina Konopacka-Matuszewska, p. Jadwiga Smosarska, artystka filmowa, p. Marjan Dąbrowski, poseł na sejm, p. Wacław Grubiński, autor dramatyczny, oraz p. Stefan Norblin, artysta malarz.

Każdy skład materjałów fotograficznych lub biuro Konkursu, Kodak, Warszawa, plac Napoleona 5 może udzielić szczegółowych informacyj dotyczących warunków konkursu.

Pani Jadwiga Smosarska artystka filmowa jest jednym z członków polskiego Jury.

Najlepsze rezultaty dają filmy Kodaka w żółtem opakowaniu.

Międzynarodowy Konkurs Kodaka

dla amatorów-fotografów—900.000 złotych nagród.

nw 9 884

Żałobne Kapelusze
stale na składzie
T. Ludwig
Poznań, Szkolna 9.
Pw 9510-1,70

LOKAL HANDLOWY
z urządzeniem
na wysokim parterze przy ulicy Wielkiej
wraz z dużą, suchą piwnicą
natychmiast wprost od gospodarza **do wynajęcia.** Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod **zw 29 215**

Oprawy książek wszelkiego rodzaju Introligatornia Drukarni Toruńskiej T. A. w Toruniu ul. św. Katarzyny 4.

Przedsiębiorstwo samochodowe
z poważnem zastępstwem i warsztatem **sprzedam** korzystnie. Powód sprawy rodzinne. Oferty do Kurjera pod **nw 9885**

Pełny wspaniały biust
Jak go zdobyć w krótkim czasie, wskazuje bezpłatnie
Pani E. Feldt, Gdańsk, Leegethor 15/62.
w 8926

Administrator
poszukuje dzierżawy wzorowego majątku
od 1 lipca, 800—1.500 mórg, z dobrą ziemią, dogodną komunikacją kolejową. Potrzebną gotówkę posiadam. Zgłoszenia: **Hotel Polonia, Rawicz, telefon 70.** zw 29 222

Magistrat stoł. miasta Poznania ma do sprzedania

2 parcele budowlane.

jedną położoną przy ul. Konopnickiej o pow. 610 kwm.; drugą przy ul. Orzeszkowej o pow. 1004 kwm.

Bliższych informacyj udzieli Biuro XII w ratuszu, pokój nr. 2.

nw 9 895/6 **MAGISTRAT XII/1.**

Niniejszem podaję do łaskawej wiadomości, iż **w sobotę, dnia 9 maja r. b., otwieram**

na Łazarzu przy ul. Marszałka Focha 32

Restaurację - Kawiarnię

Dobrze pielęgnowane piwa. Wyborowa kuchnia.

Staraniem moim będzie pozyskać zaufanie i poparcie Szanownych Gości.

zw 29224 **St. Galas, gospodarz.**

DRUSKIENIKI

Zdrojowisko w administracji Dep-tu Służby Zdrowia
pow. Grodzieński

18 klm. od stacji kolejowej. Szosa — autobusy — taksówki. Położone nad Niemnem w otoczeniu rozległych lasów sosnowych i malowniczych jezior. — **Kąpiele: solankowe (NOWE ŹRÓDŁO WYSOKIEJ WARTOSCI), kwasowęglowe, borowinowe.**

Hydropatja. Elektroterapja. Inhalatorjum. Gabinet ginekologiczny.

Pierwszorzędny Zakład stosowania słońca, powietrza i ruchu. — Jedyne w Polsce kąpiele kaskadowe. nw 9891

Plaża na wyspie niemeńskiej.

Zdrowo, Zacisznie, Przestronnie i Tanio.

Sezon trwa od 15 maja do 30 września.

Osądź sam!

Krem PALMOLIVE posiada wszystkie zalety idealnego kremu do golenia:

1. Pieniąc się rośnie 250 krotnie.
2. Wydelikatnia zarost w przeciągu 1 minuty.
3. Przez 10 minut zachowuje pełną pianę.
4. Silne bańki mydlane trzymają pionowo włosy zarostu.
5. Dzięki zawartości oleju palmowego i oliwkowego, po goleniu ma się przyjemne uczucie świeżości.

Duża Tuba Zł. 4.—

Klienci pozyskani przy pomocy przesadnego zachwalania towaru, niedługo pozostają mu wierni. My wolimy, żeby nasz produkt sam was przekonał o swej wyższości.

Zamiast zajmować czas Pana długim opisem zalet kremu do golenia PALMOLIVE, mówimy po prostu: Proszę na nasz koszt golić się przez tydzień kremem PALMOLIVE. Sposób ten okazał się najskuteczniejszą metodą sprzedaży czego dowodem jest fakt, że na 100 mężczyzn, którzy raz spróbowali kremu PALMOLIVE, 86 używa go potem stale.

Pan ryzykuje jedynie znaczek pocztowy, my ryzykujemy resztę. Nasz zysk zależy od tego, czy Pan zostanie naszym stałym klientem. A to jest możliwe tylko o ile krem nasz okaże się lepszym od wszystkich innych, które Pan dotychczas próbował.

TYDZIEN GOLENIA ZA DARMO!

Prosimy wypisać wyraźnie, imię, nazwisko i adres i przesłać do COLGATE—PALMOLIVE Warszawa, Rymarska 6.

Imię i nazwisko _____

Miejscowość _____

Ulica _____

„K. P."

nw 9836

Racjonalno-indywidualna kosmetyka
Odtłuszczanie zapomocą parafiny i aparatem amerykańskim
„IRNIS"
Institut de Beauté

Poznań, ul. Piekary 5. *Tel. 25-91.*

dw 3491

Na Targach w Poznaniu
demonstrowany

Biuro Sprzedaży
Poznań - św. Łazarz, ul. Drużbackiej 7, m. 11
Telefon 64-93
Na życzenia demonstrujemy w mieszkaniu.

dw 3535

100 ZŁOTYCH NAGRODY!

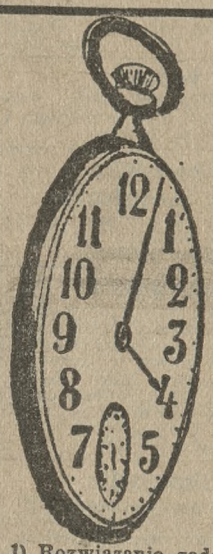

otrzyma każdy, kto zamówi w naszej firmie 1 zegarek szwajcarski kieszonkowy, niklowy, znanej marki „Inventic" z gwarancją dobrego chodu na 5 lat w cenie zł 10,75 i jednocześnie z zamówieniem przyśle prawidłowe rozwiązanie niżej podanego zadania matematycznego.

Jak należy rozwiązać zadanie?

Liczby od 1 do 9 włącznie rozmieścić w 9 kratkach kwadratu w ten sposób, by suma liczb we wszystkich kierunkach (pionowo, poziomo i ukośnie) wynosiła 15.

Liczby nie powinny się powtarzać, suma zaś 15 powinna wychodzić jak najwięcej razy.

? | | | | ?
	5	

1) Rozwiązanie zadania powinno być napisane na czystym papierze i podpisane przez nadsyłającego.
2) Przy nadawaniu nagród nie ma miejsca ciągnienie jak przy loterji, lecz każda osoba, która przyśle prawidłowe rozwiązanie, otrzyma nagrodę.
3) Zamówienia przyjmujemy tylko do dnia 18-go maja r. b. W dniu 28-go maja r. b. roześlemy nagrody wszystkim, którzy zadanie prawidłowo rozwiązali. W tym samym dniu ogłosimy w „Kurjerze Poznańskim" prawidłowe rozwiązanie naszego zadania, jak również nazwiska i adresy osób, które otrzymały nagrody.
4) Prawidłowe rozwiązanie zadania zostało przez naszą firmę złożone na ręce Notarjusza W. M. Gdańska, p. D-ra Sandmana.
5) Jednocześnie z zamówionym zegarkiem wysyłamy zaświadczenie, dające prawo do wzięcia udziału w rozwiązaniu zadania i do otrzymania nagrody.
6) Zamówienia wykonujemy bez zadatku, za pobraniem pocztowem z doliczeniem Zł. 1.95 za koszta przesyłki.
7) Jeśli się nie podoba, przyjmujemy go z powrotem w ciągu 10-ciu dni i zwracamy pieniądze.

Listy prosimy adresować:

DO FIRMY „BEKO", GDANSK, ODDZIAŁ I. POCZTA POLSKA
DOM WYSYŁKOWY. nw 9520

Sensacja bez konkurencji!

Generalnego przedstawiciela, znającego cośkolwiek **branżę wełny lub tekstylną,** do sprzedaży pierwszorzędnego w 6 krajach już świetnie zaprowadzonego szlagieru, poszukujemy. Panowie, reflektujący na sprzedaż tego wypróbowanego szlagieru, oraz dysponujący gotówką 3—4.000 zł. celem natychmiastowego przejęcia składnicy, zechcą kierować oferty pisemne w języku niemieckim pod: „Deutsch-englische Erfindung" do **„Grand Hotel", Łódź.**
Pw 11 084-63,210

UCZNIA

do działu bławatów, inteligentnego, z dobrej rodziny, z ukończoną szkołą handlową **przyjmie zaraz**

Bazar Mód zw 29 226

H. MOSES - SCHOENFELD, ul. Nowa 6.

Siatki na płoty

Siatki do okien
Meble ogrodowe
Lodownie
Maszynki do lodu
Węże ogrodowe
Polewaczki
Okucia do drzwi i okien
Śruby i nity

poleca korzystnie

Jan Deierling
skład żelaza
Poznań, Szkolna 3
Tel. 35-18, 35-43.

Pw 11 087-18,111

ZAKŁAD MALARSKI największy na miejscu (obrót roczny ca 60 000 zł) **przyjmie zaraz**

czynnego wspólnika

z kapitałem do 15 000 zł. Zgłoszenia: **Gdynia, skrytka pocztowa 126.** nw 9863

Potrzebujemy najmniej 90 kw. mtr. ubikacyj handl. na parterze w śródmieściu, najchętniej od ulicy, ostatecznie w podwórzu. Przedsiębiorstwo zapewnia stałą opłatę komornego. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zw 29130

Uniwersytet Politechn. w Paryżu

20-ty rok. **Stud. - Inż.** (2-letn.) In Absentia. (Koresp.). Wydz.: Samochod., Lotn., Elektr., Żel.-Bet.. Ogrz. Centr. Studja w jęz. franc. i niem.; możl. skróc. studj. dla kandyd. posiad. wiad. specj. Regl. i progr. Sekret. General dept.: K. P. U. P. P. 38, Rue Hallé, Paris. Tp 1144

Młodszy
pomocnik-drogerzysta

dobry ekspedjent, władający językiem niemieckim, **potrzebny** na prowincję od 1. VI. r. b. Zgłoszenia z podaniem pretensji przy wolnem utrzymaniu, odpisami świadectw i fotografją do Kurjera pod **zw 29220**

KASA ogniotrwała

korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera pod **zw 29216**

Poszukujemy zdolnego
nadmłynarza

Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Pozn. pod **zw 29225**

Dyrekcja Żeńskiego Gimnazjum T. N. S. W. w Bydgoszczy ogłasza

KONKURS NA POSADY:

1. **nauczycielki historji i geografji** (19 godzin),
2. **nauczycielki przyrody** (13 g.) **i matematyki** (4 g.), razem 17 godzin,
3. **nauczyciela szkoły przygotowawczej** z pełnemi kwalifikacjami nauczyciela szkół powszechnych.

Zgłaszać się mogą tylko kandydatki z pełnemi kwalifikacjami. Posady do objęcia od 1. IX. 1931 r.; wynagrodzenie podług norm komisji T. N. S. W. w Bydgoszczy.

Zgłoszenia wraz z odpisami świadectw i życiorysem należy nadsyłać do dnia 20. V. pod adresem: **ul. Kujawska 126 w Bydgoszczy.**

dw 3543

DYREKCJA.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W piątek, 8. 5. 1931 r., o godzinie 11-tej, spedytorstwo Hartwig, ul. Towarowa, sprzedam publicznie:

większą partję różnych mebli domowych i fortepian.

Ogłoszenie nastąpiło już na innem miejscu. nw 9 635

W. Trzeciak, komornik sąd. Poznań, Młyńska 3, tel. 51-18.

PRZETARG PUBLICZNY

W sobotę, 9 maja od godz. 11,00 począwszy sprzedawać będę przy ul. Wronieckiej 4, z polecenia i na odpowiedzialność interesentów najwięcej dającemu za gotówkę:

kanapę narożnikową, 6 osobową (skóra peramont), aparat fotograficzny objektyw (Riese . Doppelanastigmat 6,8.21 cm) w dobrym stanie, Ernograf do retuszowania portretów, instrumenty muzyczne jak kornety, trąbki, puzony, maszynę trykotarską, maszynę do pisania, jadalkę, sypialkę, biurka, szafy, umywalki i różne inne przedmioty. Pw 11 089-18,115

Brunon Trzeczak,
zaprzys. i ustanowiony publ. rzeczoznawca i aukcjonator na województwo poznańskie, ul. Wroniecka 4. Telefon 21-26 i 31-75.

LICYTACJA PRZYMUSOWA

W sobotę, dnia 9 maja b. r., o godz. 11-tej, przy ulicy Sielskiej 4, odbędzie się sprzedaż za natychmiastową zapłatą: **lokomobili.**

Obejrzeć można 15 minut przed sprzedażą. nw 9 893

Poznań, dnia 7 maja 1931 r.

MAGISTRAT XIII/4.

Licytacja bydła rozpłodowego

zapisanego w księgach rodowodowych Wielkopolskiego Towarzystwa Hodowców Bydła Nizinnego czarno-białego odbędzie się **we wtorek, dnia 12 maja 1931 r. w Poznaniu,** na terenach Targów Poznańskich. — Otwarcie wystawy o godz. 8-ej, początek licytacji o godz. 11-tej. Drogą licytacji zostanie sprzedanych **około 50 buhaji z pierwszorzędnych chów zarodowych.** Wystawione stadniki zostaną przed aukcją zbadane klinicznie na gruźlicę. Katalog otrzymać można w Sekretarjacie Towarzystwa, lub w dniu licytacji na miejscu. nw 9737

Wielkopolskie Towarzystwo Hodowców Bydła Nizinnego czarno-białego.

Sekretarjat Poznań, ul. Mickiewicza 33, pokój 38.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-łamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo. Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Meble
wszelkiego rodzaju nowe i używane po zniżonych cenach na najdogodniejszych warunkach spłaty poleca Stefan Pahl, ul. Marszałka Focha 29. magazyn mebli. Telefon 64-25. Pw 10 835-5,99

Parcele
budowlane, najlepsza lokata kapitału od 60 groszy kw. mtr. — „Osadopol", Poznań, Rzeczypospolitej 9, telefon 53-17. Pw 10 852-14,130

Skład
Sprzedam skład galanterji za gotówkę z urządzeniem i towarem we Wrześni przy ulicy bardzo ożywionej. Do składu przyległe są dwa pokoje i kuchnia. Dzierżawa przystępna. Michał Lange, Września, Poznańska 29. zdw 88 474

Willkę
o 4-ch ubikacjach zaraz wolnych z dużym ogrodem korzystnie sprzedam. Swarzędz Kobylnicka 3, gospodarz. zdw 87 298

Powózka
półszorki wyjazdowe w dobrym stanie na sprzedaż. Zgłoszenia A. Rosplochowski, Półwiejska 10, skład masła. zdw 88 663

Motocykl Wanderer
z przyczepką najnowszej konstrukcji, 2-cyl., 5,7 PS., 750 ccm., z oświetleniem elektr. Boscha. Motocykl ten bardzo mało był używany i znajdował się w wyjątkowo dobrej opiece. Trzeba go zobaczyć, ażeby ocenić. Gwarancja nowego motocykla. Za zł 2 750 do oddania. Cena fabryczna zł 5 200. Oferty Kurjer zdw 88 702

Meble
używane oraz inne przedmioty sprzedaje i kupuje Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3, telefon 24-42. Pw 10832-1,65

Najtaniej!
Płaszcze oraz kapelusze damskie. Olbrzymi wybór — nowości sezonu. Ceny rewelacyjnie niskie. Na raty na asygnaty Kredyt poleca P. Szczawińska i S-ka, ul. Wodna 1. Pw 10 942-18,24

Pianino okazyjne
sprzeda tanio Drygas, Kantaka 5. Pw 11 039-18,14

Dywany
chodniki linoleum, ceraty sprzedajemy po każdej możliwej najniższej cenie. Poznański Skład Dywanów, ul. Wrocławska 20 przy Placu Św. Krzyskim. zdw 84 514

Drogerję
centrum Poznania sprzedam korzystnie. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 441

Elegancki „Fiat"
75 konny limuzyna, 6 osobowy, bardzo dobrze utrzymany, tanio do nabycia. Nadaje się do celów reprezentacyjnych. Reflektantów uprasza się o zgłoszenie do Kurjera Poznańskiego pod nr. zdw 86 496

2 młode
połowczyki, czystej rasy 8 miesięcy do nabycia Zieliniec, Młyn poczta, Swarzędz, S. Brodowski. zdw 87 313

Meble
za bezcen przy gotówce poleca Pluciński, Wodna 7. zdw 87 496

Kolonjalkę
dobrze zaprowadzoną z powodu wojskowości tanio sprzedam. — Adres Kurjer zdw 87 661

Sypialkę
nową, dębową, tanio sprzedam. Stolarnia, ul. Strzałowa 4. zdw 89 004

Meble antyki
stylowe, mahoń i brzoza tanio na sprzedaż. Magazyn mebli, Strzelecka 30, w podwórzu. zdw 89 095

Rower
nowy męski i damski tanio sprzedam. Słowackiego 48, mieszk. 6. jw 6 005

Elegancka suknia
Hersego z powodu żałoby tanio na sprzedaż. Dąbrowskiego 46, mieszkanie 7. jw 6 008

Kino
Poznań, centrum miasta sprzedam spiesznie, powód choroba właściciela. Kurjer zdw 89 081

Mleczarnię
motorową w dobrem położeniu, bez konkurencji, mleka dziennie 1 000 litrów, sprzedam za 4 000. Oferty Kurjer rw 14 074

Instrumenty
lekarskie około 50 części sprzeda Kluczyński, Wierzbięcice 49, telefon 77-49. zdw 89 104

Trak leżący
na sprzedaż. F. Schümke. Skoki, powiat wągrowiecki. zdw 89 102

Majątek
450 mórg położony przy głównej szosie, gdzie autobusy kursują, całkowite zasiewy, torf, inwentarz sprzedam lub zamienię na kamienicę. Oferty Kurjer zdw 86 408

Motocykl
z przyczepką (Harley Dawidson) w dobrym stanie sprzedam. Skibiński, Plac Wolności 16. zdw 88 992

Sypialnie
ładne, solidne, bardzo tanio sprzedaje stolarnia, Kwiatowa 6. zdpw 87 721

Parcele
budowlane za Jeżycami przy szosie w każdej wielkości od 50 gr metr kw. sprzedamy. Dogodne warunki, spłata ratalna. Zofja Hulanicka, Dąbrowskiego 1 skład papieru. Pw 10 812/16,192

Wózek dziecięcy
sprzedam 65 zł. Radomski, Plac Karmelicki 1. zdw 88 777

Tanio
Brehmstierleben, Gauppstein Posenersrechtslexikon, Pol. Matejki 45, II. lewo. zdw 88 770

Wózek
czterokołowy do zwózki towarów sprzedam za 25 zł. Zgłoszenia: ul. Grunwaldzka 27, w podwórzu u stróża. zdw 88 808

Odkurzacz
elektryczny okazyjnie. Młyńska 2 m. 12. zdw 89 799

Stachiewicza
Madonna okazyjnie. Młyńska 2, m. 12. zdw 88 798

Skład skór
z cholewkarnią w mieście powiatowem do nabycia ewentualnie właścicielka wyszłaby zamąż. — Oferty Kurjer zdw 88 797

Sprzedam
lub zamienię skład kolonjalny dobrze prosperujący na inny interes, z powodów rodzinnych. — Zgłoszenia Kurjer zdw 88 796

Wózek dziecięcy
duży koszykowy dobrze utrzymany sprzedam cena 50 zł. Piechocki Plac Sapieżyński 4. zdw 88 794

Murzynek
(piesek) na sprzedaż. Ratajczak, Aleje Marcinkowskiego 2, w podwórzu, lewo parter. zdw 88 793

Filateliści
Sprzedam zbiór znaczków 4 600 sztuk 250 zł. zdw 89 757

Skład
towarem lub bez nadający się na każdą branże przy Placu Wolności z powodu choroby sprzedam. Oferty do Kurjera zdw 88 831

Sypialnię
elegancką solidną sprzeda niedrogo Stolarnia, Strumykowa 1, Wilda. zdw 88 830

Singera
maszynę szewską leworamienną 18—2 do cholewek jak nową tanio sprzedam. Hentschke, Oborniki, Rynek 13. zdw 88 846

Sprzedam
lisa. Matejki 68, I. m. 3. zdw 88 841

Restaurację
sprzedam z powodu choroby, dobrze prosperującą, wydającą 40 obiadów z pełną koncesją i mieszkaniem. Adres lub oferty Kurjer zdw 88 876

Zakład
fryzjerski w Warszawie damsko-męski sprzedam. Wiadomość: Poznań, Graniczna 5, restauracja. zdw 88 872

Pianino
krzyżowe, czarne (przedwojenne) okazyjnie. Św. Marcin 22, parter wysoki. zdw 88 869

Fryzjerski
kiosk w Puszczykowie, dobrze zaprowadzony, blisko dworca sprzedam z powodu wyjazdu. Zgłoszenia Witkowski, Puszczykowo. zdw 88 865

Maszynę
damską sprzedam. Zielona 5, m. 1. zdw 88 863

Bulldogi
młode, tanio sprzedam. Skrzypczak, Rzeczypospolitej 9. zdw 88 858

Podarki
do I. komunji św., medaliki z łańcuszkiem w złocie i srebrze, zegarki i pierścionki tanie ceny — wielki wybór. T. Gąsiorowski, św. Marcin 34. zdw 88 857

Półszorki
używane i siodło. Wierzbięcice 33 mieszkanie 9. zdw 88 890

Kawiarnię
z kompletnem urządzeniem i towarem, 3 pokojowem mieszkaniem, salką do zebrań w pow. mieście zaraz za 8 tys. sprzedam. Zgłoszenia do Kurjera zdw 88 889

Samochód
mały dwuosobowy, sportowy, ekonomiczny sprzedam tysiąc złotych. Oferty Kurjer zdw 89 050

Płaszcz
pani, która była u mnie w szkole, oddam. zdw 88 934

Wózek
dziecięcy sprzedam. Wierzbięcice 41b, mieszkanie 12. zdw 89 042

Skład
z mieszkaniem sprzedam w centrum ewentl. z osobną. Oferty Kurjer zdw 89 036

Wózek
dziecięcy, biały tanio sprzedam. Patr. Jackowskiego 44, III. ptr. zdw 89 045

Skrzypce
100-letnie sprzedam. Woźna 18, III., prawo. dw 3 510

Łóżka
dębowe sprzedam. Woźna 18, III., prawo. dw 3 511

Fortepian
metalowa płyta 550 zł sprzedam. Adres Kurjer zdw 88 945

Do Komunji św.
polecam dla dzieci solidną bieliznę własnego wyrobu pierwszorzędnych płócien oraz wszelką bieliznę dziecięcą po cenach zniżonych. Wojtkiewicz, Nowa 11. zdw 88 947

Bieliznę
damską, pościelową i dziecięcą, pierwszorzędnej jakości, własnego wyrobu po cenach zniżonych poleca Wojtkiewicz, Nowa 11. zdw 88 946

Przedsiębiorstwo
handlowe roln.-ogrodn., największe na Kresach wschodnich, istniejące 30 lat, w pełnym biegu, z ustaloną liczną klientelą, z powodu podeszłego wieku i choroby właściciela do ustąpienia w całości lub częściowo zamiłowanemu w tym zawodzie rolnikowi. Do objęcia od 1 lipca rb. Informacje Wilno, skrzynka pocztowa 199. zdw 88 983

Spodnie
wielki wybór, specjalność spodnie i kitewki robocze. Dominikańska 2. zdw 88 910

Wózki
dziecięce, hurtowna cena. „Światek dziecięcy", Kraszewskiego 11. zdw 88 918

Elegancka łódź motorowa
11/22 P. S., 4 cylindrowa na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 972

Samochód
D. K. W. Cabriolet oryg. 2 osobowy i 2 siedzenia komb., w dobrym stanie 6 ogumien, dobry biegacz, wedle kupna większego samochodu do sprzedania. Zgłoszenia uprasza się kierować do Kasy Majętności Wierzonka, p. Kobylnica, tel. Swarzędz 39. zdw 88 971

Okazja !!!
Jedna z najpiękniejszych will w Poznaniu, przy placu Nowomiejskim, 14 pokoi, cena 180 000 zł. — Zgłoszenia tylko piśmienne: Głowacki, Długa 5, I. ptr. zdw 88 970

Motocykl
marki Ford, 3½ konny, gotów do jazdy sprzedam korzystnie. Poznańska Fabryka Kołder, Piekary 1. zdw 88 966

Majątek
1 000 mórg buraczanej ziemi kompletnym inwentarzem sprzeda Cyraniak, Skarbowa 4. zdw 89066

Sprzedaż — zamiana
majątków ziemskich, kamienic, składów. Gozimirski, Inowrocław, Mikołaja 30. zdw 88 986

Specjalny
skład kawy i cukrów, we większem, powiatowem mieście, przy ruchliwej ulicy, dobrze zaprowadzony, z powodu choroby na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 88 989

Fotoaparat
9 × 12 Ica, sprzedam albo zamienię na radjo jednolampowe. Dybiona, Dakowy Mokre. zdw 88 990

Zamienię
dorożkarstwo konne (10 koni, 11 powozów) z powodu choroby na kamienicę, gospodarstwo lub sprzedam. Oferty Kurjer zdw 89 107-8

Na pończochy
wielka zniżka cen. — A. Szymański, Specjalny magazyn pończoch, Poznań, św. Marcin 1, przy placu Św. Krzyskim. Pw 10 943/44-18,39

Meble używane
pokój panieński, biurko, karnisze, stoły, szafy, nocne szafki, garderobę, szkła Wecka, maszynka do lodu, kocioł i wanna do prania na sprzedaż. Plac Wolności 9, III., m. 15, dom ogrodowy. zdw 89 059

Dukaty
oraz złote polskie w złocie zamienię na inne złote lub sprzedam. Focha 137 I., prawo. zdw 89 056

Jadalnię
modną, dębową, wykładaną mahoniem bardzo tanio. Stolarnia, Bukowska 9. zdw 89 000

Parcele
na Łazarzu przy przystanku tramwajowym powodu wyjazdu tanio sprzedam. Focha 137, I., prawo. zdw 89 054

Willa
5 pokojowa, weranda zaraz wolna, cena 10 000, wpłaty 8 000. — Zgłoszenia Karalus, Umińskiego 9, mieszkanie 3. zdw 89 067

Dwie karoserje
oraz dwa żebra karoseryjne na Fordy, Chevroltey, Citroeny, Fiaty tanio sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 927

Fotograficzny
aparat 9×12 Contessaneffel 5,4 korzystnie sprzedam. Św. Marcin 27, mieszkanie 7. zdw 89 062

Dobrze
prosperujący skład towarów krótkich przy ul. Marsz. Focha z urządzeniem do sprzedania. Adres Kurjer zdw 89 077

Pianino
bez wpłaty sprzedam. Oferty „Par", Aleje Marcinkowskiego 11 pod 18,21 Pw 11 082-18,104

Pianino
300.— wpłaty sprzedam. Oferty „Par", Al. Marcinkowskiego 11 pod 18 20. Pw 11 082-18,105

Maszynę
walizkową do pisania, nową, oraz dwie inne dobre do sprzedania. Krasińskiego 2, I. Pw 11 075-54,416

Dom
2 piętrowy w powiatowem mieście z dwoma składami do sprzedania. Dla nabywcy skład bezkonkurencyjny z mieszkaniem sześciopokojowem. Zgłoszenia Kurjer Poznański nw 9 894

Szafy blaszane
różnych wielkości, maszyny do szycia, aparaty telefoniczne, kotły blaszane sprzedamy bardzo tanio. Zgłoszenia Jackowskiego 49. Nadworny, godz. 10 do 12. zdw 88 999

Samochód
najnowszy model, limuzyna 5 osobowa, 6 cylindrowa, bardzo mało używana zaraz tanio na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 998

Najsolidniej
i najkorzystniej kupuje się wprost Hurtowni Porcelany, Wroniecka 24, podwórze. Wyłącznie tanio miseczki do mleka, wyciskacze do cytryn, szklanki wszelkiego rodzaju, kufle, nakrycia alpakowe, urządzenia restauracyjne. zdw 89 014

Zakład fryzjerski
damsko męski tanio na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 88 979

Piekarnia
w większem mieście powiat., gdzie są wyższe szkoły wraz ze składem i mieszkaniem 3 pok. i kuchnią, piec piersiowy z powodu stosunków rodzinnych zaraz do odstąpienia. Zgłoszenia Ig. Tobolski, Września. zdw 88 980

Do sprzedania
korzystnie stary, dobrze zaprowadzony skład papieru i artyk. piśm., z pierwszorzędnem urządzeniem na prowincji. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera pod zdw 88 981

Piekarnia
w pełnym biegu, dobrze prosperująca w mniejszem mieście wraz z zabudowaniami i mieszkaniem z powodu stosunków rodzinnych zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia Leszno, Łaziebna 7, mieszkanie 6. zdw 88 976

Restaurację
z pełną koncesją i wolnem mieszkaniem, 12 lat w jednych rękach sprzedam zaraz z powodu choroby. W. Szczerkińska, Ostrów Wlkp., ul. Zdunowska 37. zdw 88 975

89
mórg 5 klm. od Poznania sprzedam, budynki masywne, żywy, martwy inwentarz. Adres Kurjer Stary Rynek rw 14 084

5 KUPNA

Oberża
skład kolonjalny z domem mieszk. 35 mórg roli, powiat Środa, korzystnie sprzedam. Zgłoszenia „Par", Aleje Marcikowskiego 11, pod 54,399. P 11 053-54,399

Kupię majątek
600—1 000 mórg dobrej ziemi, komunikacja. Dokładny zarys oraz warunki upraszam Kurjer zdw 88 455

Kupię
regały do składnicy. Oferty Kurjer Poznański zdw 88 809

Majątek
kupię 150—180 ha. dobrej ziemi. Szczegółowe opisy, wraz z podaniem ceny i warunków nadsyłać Poznań, plac Wolności 14a, m. 10, Chmielewski. zdw 88 588

Majątek
ca. 300—600 mórg najchętniej bliżej Poznania, kupię. Wyczerpujące podanie ceny, obszaru, budynków, inwentarzy, bonitacji, komunikacji i t. p. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 88 040

Dom
z piekarnią, dobrze prosperującą kupię. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 086

Kupię dom
z ogrodem owocowo-warzywnym w dobrem położeniu w mieście najchętniej w Środzie wprost od właściciela. Zgłoszenia z podaniem ceny do Kurjera zdw 88 823

80—120
mórg gospodarstwo kupię, wpłacę 20 000 blisko Poznania przy szosie lub stacji. Wyczerpujące zgłoszenia nadsyłać Kurjer zdw 88 822

Gospodarstwo
kupię gdzie możliwość dojeżdżania do szkół. Warunki dokładne Kurjer zdw 88 850

Gospodarstwa
pod Poznaniem poszukuję. Szczegółowe oferty Kurjer Poznański zdw 88 849

Kupuje
płyty fotograficzne 9×12 używane Drogerja, Poznań, ul. Główna 114 zdw 88 864

Majątek
ziemski 500—600 mórg, dobre zabudowania z inwentarzem kupię przy większej wpłacie. Szczegółowe oferty od właścicieli do ekspedycji Kurjera zdw 88 862

Kupię
lub wydzierżawię mniejszy majątek możliwie z jeziorem. Posiadam 40 000 zł. Oferty z podaniem obszaru, bonitacji, inwentarzy, ceny, adres Kurjer zdw 88 856

Dom
przy Poznaniu lub miasteczku rentujący od właściciela do 14 000 wpłaty 9 000 kupię. Oferty Kurjer zdw 88 937

Worków
1 ctr. szczelnych, całych, czystych zakupię 2—3 tys. sztuk. — Czubek i S-ka, Gwarna 8. zdw 88 926

Siodlarską
maszynę, ciężką, dobrze utrzymaną kupię Łukomski, Poznań, Towarowa 21. Pw 11 081-18,38

Lodówkę
większą, używaną, w dobrym stanie kupię. Oferty „Par", Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 18,102 Pw 11 080-18,102

Samochód
limuzynę kupię. Warunki do „Par", Aleje Marcinkowskiego 11 pod 18,107. Pw 11 079-18,107

Samojazd
lub rower dziecięcy kupię. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 995

150 — 400 mórg
jako wpłatę dam najmniej I. hipotekę 4 000 dolarów płat. 15. 10. 1931. Zgłoszenia do Kurjera zdw 89 009

Magnet
jeden cylindrowy, lewo kupię. Szczerkowski, Kramarska 24. rw 14 079

6 KAMIENICE

Kamienicę
kupię Poznaniu przy ruchliwej ulicy wpłacę 25 tysięcy. Oferty Kurjer zdw 88 804

Kamienicę
Poznań okazyjnie sprzedam, — dzierżawa 16 000, cena 125 000 — wpłaty 80 000, mieszkanie 5 pokojowe wolne. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 787

Willę
w Poznaniu na Sołaczu wzgl. Dębcu kupię. Oferty z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego zdw 88 853

Dom
dwupiętrowy, śródmieście Poznania, wolnym składem oraz mieszkaniem, centralnem ogrzewaniem za 48 000 zł, wpłaty 30 000, sprzeda Dudek, Wielkie Garbary 34. zdw 89 052

Willę
5 pokojową, minuta od tramwaju, cała wolna, cena 30 000, wpłaty 20 000 sprzeda „Krakus", Poznań, Pocztowa 30. zdw 89 027

7 PIENIĄDZ

10 000
wpłacę domek lub wypożyczę. — Kurjer zdw 84 553

22 000 zł
w złocie płatne 1 lipca 1931 hipoteka sprzedam tanio. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 801

7 000
na nieruchomość I. hipotekę poszukuję. Oferty Kurjer zdw 88 778

3 000
pożyczę, prosze propozycje. Oferty Kurjer zdw 89 828

15 000 zł
dam solidnemu i intratnemu przedsiębiorstwu z udziałem w zyskach, gwarancja konieczna. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 88 985

4 000
pożyczki poszukuję I. hipoteką nieruchomości miejskiej, wysoki procent. Oferty Kurjer zdw 88 851

Sprzedam
dwuzłotówki z odwróconym orzełkiem. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 877

List
hipoteczny do 25 000 kupię. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 942

12 000
na I hipotekę nowego domu potrzebne. Oferty Kurjer zdw 88 899

Pewna egzystencja
Handel zboża i maszyn rolniczych w większem mieście i dobrej okolicy korzystnie do nabycia. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod dw 3 529

Fabrykę
wód mineralnych sprzedam przyjmę wspólnika. Oferty Kurjer zdw 89 103

Wspólnika
wspólniczki do rentownego przedsiębiorstwa poszukuję. Oferty Kurjer rw 14 086

8 DO WYNAJĘCIA

2
sutereny na mieszkanie wzgl. warsztat (śródmieście) od 1. 6. objęcie 650 zł. Oferty Kurjer zdw 88 508

Dwupokojowe
mieszkanie z kuchnią do wynajęcia. Kopernika 4, m. 24. zdw 88 803

Pokój
kuchnia, 2 minuty od tramwaju 1 000 zł. Oferty Kurjer zdw 88 834

2 pokoje
komfortowe, śródmieście, kuchnia wygody, meble odnajmę. Kurjer zdw 89 854

Dom
w dzierżawę lub mieszkanie do wynajęcia. Warczarek, Babki, poczta Krzesiny. zdw 88 842

Dwa
pokoje kuchnia, łazienka (Jeżyce) czynsz 48 złotych korzystnie odstąpi, pokój kuchnia 400 złotych rok czynsz, wynajmie „Pawilon" Marszałka Focha 15. zdw 88 935

Mieszkania
1, 2 i 4 pokojowe w nowej willi, czynsz roczny od gospodarza. — Adres Kurjer zdw 88 898

3 pokojowe
mieszkanie z komfortem w nowowybudowanej willi do wynajęcia. Oferty Kurjer zdw 88 917

2 pokojowe
mieszkanie z kuchnią sprzedam według ugody. Adres wskaże Kurjer zdw 89 060

Mieszkania
2 i 6 pokojowe wydzierżawi administrator Tuchowski, Marynarska 7, podwórze. zdw 89 065

Mieszkania
1, 2, 3 pokojowe za dzierżawę zgóry. Koczorowski, Górna Wilda 32 zdw 89 074

Mieszkań
wybór każdej wielkości. Informacje Czarnecki, Ratajczaka 13. zdw 89 073

Dwupokojowe
1 500, 2 lata dzierżawa zapłacona, Mroczkowski, Wały Król. Jadwigi 11. zdw 89 085

Centrum
2 duże słoneczne pokoje, balkon kuchnia do wynajęcia, poważnym reflekt. Adres wskaże Kurjer zdw 89 018

2
pokoje kuchnia, zgoda gosp. 45 mies., zwrot przeróbki 1 600. — Półwiejska 21, Szczepański. rw 14 078

Dwa
pokoje kuchnia centrum, rok dzierżawa. Blicharski, Półwiejska 26. zdw 89 047

Sześciopokojowe
śródmieście, tylko dzierżawa. — Wiadomość Maciejczyk, Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 89 030

Mieszkanie
pokój i kuchnia do wynajęcia wprost od gospodarza. Debiec przy szosie okrężnej, parcela Białkowskiego. Musiał. zdw 89 034

Trzypokojowe
komfort 1 500, dwupokojowe 2 000, dwuletnia dzierżawa. Krzyczyński, Łukaszewicza 6. zdw 89 098

Mieszkanie
2 pokojowe, komfortem, front. Gen. Kosińskiego z sypialnią odstąpię. Oferty Kurjer zdw 89 099

Próżny
pokój. Agencja Kurjera, Przecznica 1 a. zdw 89 001

Plac Wolności
5 pokoi na cele biurowe możność zamieszkania. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 383

9 SZUKA MIESZK.

Poszukuję
mieszkania 5—7 pokojowego — wprost od gospodarza. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 88 462

Mieszkania
trzy lub dwupokojowego z kuchnią, wprost od gospodarza, poszukuje małżeństwo bezdzietne, czynsz zgóry, zależnie od umowy. Oferty Kurjer zdw 88 093

3 lub 4
pokojowego mieszkania z wygodami poszukuję wprost od gospodarza. Zapłacę czynsz rok ew. dwa lata zgóry. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer pod zdw 88 373

Szukam
mieszkania 2 pokojowego, kuchnią nie wyżej II. ptr wprost od gospodarza dla dwojga ludzi — czynsz zgóry. Zgłoszena Kurjer zdw 88 761

Mosina
2 pokoje kuchnia słoneczne, suche zaraz oddam na lato lub stale. Oferty Kurjer zdw 88 774

Poszukuję
dwupokojowego mieszkania na Łazarzu, czynsz dwa lata Oferty Kurjer zdw 88 772

Urzędnik
poszukuje mieszkania dwupokojowego z ogródkiem na przedmieściu lub w pobliżu Poznania. Oferty Kurjer zdw 88 789

2 pokoi
wzgl. pokoju z kuchnią poszukuję czynsz rok zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 88 788

Poszukuję
4 pokojowego mieszkania, gaz, elektryczność, łazienka, śródmieście, lepszy dom za czynszem zgóry. Oferty Kurjer zdw 88 827

Potrzebne
w śródmieściu 4—6 pokojowe mieszkanie z kuchnią i wygodami wprost od gospodarza. Wiadomość telefon 23-07. zdw 89 826

Młode
małżeństwo bezdzietne poszukuje portjerstwa. Oferty Kurjer zdw 88 852

Poszukuję
stróżostwa lub mieszkania od gospodarza. Oferty Kurjer zdw 88 845

Mieszkanka
z kuchenką od gospodarza (śródmieście) rok dzierżawa. Oferty Kurjer zdw 88 883

Dwóch
pokoi kuchni 1. 7. poszukuje urzędnik okolicy Błoni Grunwaldzkich, Solacza, czynsz zgóry. — Oferty Kurjer zdw 88 880

Urzędniczka
państwowa poszukuje 1—2 pokoi z kuchnią za miesięczną dzierżawę od zaraz. Oferty Kurjer zdw 88 912

Mieszkania
2—3 pokojowego. Oferty Kurjer zdw 89 087

Pokoju
z kuchnią poszukuje. Dzierżawa rok zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 996

Mieszkania
4—6 pokoi o ile możności z ogrodem, w mieście gimnazjalnem lub z dobrym dojazdem, poszukuję od zaraz. Oferty Kurjer zdw 89 010

Emeryt
szuka trzech pokoi z kuchnia wprost od gospodarza. Oferty Kurjer rw 14 072

Małżeństwo
poszukuje próżnego pokoju lub pokoju z kuchnią wprost od gospodarza. Oferty Kurjer zdw 89 046

Małżeństwo
poszukuje próżnego pokoju ewentualnie pokoju z kuchnia zapłaci cośkolwiek dzierżawy zgóry. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 89 049

Mieszkania
2—3 pokojowego poszukuję centrum, wprost od gospodarza. — Oferty Kurjer rw 14 077

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
2 pokoje kuchnię na takie same lub 3 pokoje kuchnię słoneczne z dopłatą. Oferty Kurjer zdw 89 024

11 POKOJE UMEBL.

2 umeblowane pokoje
łączne, sypialny i mieszkalny od 1. 6. 31. do wynajęcia. Cieszkowskiego 1, III. ptr. zdw 88 447

Pokój
dla dwóch panów lub pań. Półwiejska 29, parter, prawo. zdw 87 764

Elegancki
pokój 1 lub 2 osobom zaraz. Dąbrowskiego 33. m. 8. zdw 86 871

Słoneczne
frontowe, eleganckie 2 pokoje umeblowane razem lub oddzielnie. Zielona 3, I., prawo. zdw 88 720

Niekrępujący
pokój klatki schodowej, możliwe zaraz. Kanałowa 17, mieszk. 27. zdw 88 552

Pokój
elegancki 1—2 panom. Żółtowski, Wierzbięcice 15. zdw 89 759

Dwuosobowy
pokoik. Matejki 45. II. lewo. zdw 89 771

Pokój
niekrępujący dla 1—2 osób. Mostowa 37, III. lewo. zdw 88 523

Pokoje
dwa, 1—2 osoby, elektryczność, osobne wejście. Bukowska 41, m. 3. zdw 88 620

Pokój
umeblowany bez pościeli wynajmę. Woźna 14, parter, prawo. zdw 88 817

Używalnością
kuchni 2 łączne frontowe zaraz bezdzietnym. Grunwaldzka 20 a, III. prawo. 4—6. zdw 88 811

Pokój
elegancki dla dwóch panów najchętniej z utrzymaniem. Siemiradzkiego 11, IV. lewo. zdw 88 805

Pokój
wynajmę. Słowackiego 29 II. lewo. zdw 88 781

Pokój
dla 1 albo 2 pań. Łazarski Rynek 5, I. zdw 88 837

Niekrępujący
pokój umeblowany 15. 5. Grześkowiak, Garncarska 3, II. od godz. 16. zdw 88 855

Pokój
dwuosobowy wynajmę. Śniadeckich 17, mieszkanie 11. zdw 89 839

Próżny
pokój dla pani. Adres Kurjer zdw 88 860

Gabinet
sypialnia, duże słoneczne, balkon, ogródek, razem lub oddzielnie 15 maja lub później ewentl. używanie kuchni. Chełmońskiego 2, parter. zdw 88 933

Pokój
dla pana zaraz. Jasna 6-7, m. 7. zdw 88 941

Pokój
na 1—2 osoby do wynajęcia od 15. Wyspiańskiego 13, II., prawo. jw 6 001

Solidnemu
panu. Klasztorna 16, III. zdw 88 903

Pokój
dla pana wspólny. Skarbowa 20, mieszkanie 9. zdw 88 902

Dwuosobowy
elektr., czysty, używanie kuchni. Żupańskiego 18, mieszkanie 9. zdw 88 907

Dwom
lepszym panom lub małżeństwu frontowy, dogodne warunki. Kopernika 9, I., prawo. zdw 88 923

Pana
na pokój przyjmę. Za Groblą 5. II., mieszkanie 3. zdw 88 921

Frontowy
Działyńskich 2, parter, prawo. zdw 88 928

Pokój
1—3 (utrzymanie) pianino. Półwiejska 2, m. 6. zdw 88 931

Pokój
umeblowany używaniem kuchni, małżeństwu lub dwom panom. Czartorja 8, III., Jan Skowroński. zdw 88 911

Śródmieście
frontowy dwu, trzyosobowy. Al. Marcinkowskiego 17a, II., lewo. zdw 88 944

Panom
wynajmę. Woźna 6, mieszkanie 6. zdw 89 053

2 pokoje
elegancko umeblowane z używaniem kuchni na Łazarzu do oddania. Adres wskaże Kurjer zdw 89 079

Niekrępujący
pani wynajmie zaraz. Rybaki 20 a, mieszkanie 8. zdw 88 961

Pokój
umeblowany z osobnem wejściem. Pocztowa 14, II., prawo. zdw 88 960

Klatki
schodowej pokój panu. Wielkie Garbary 29, mieszk. 8. zdw 89 005

Frontowy pokój
próżny jest zaraz do objęcia. — Kraszewskiego 11, I. piętro, lewo. zdw 89 015

Uczennice
szkolne przyjmuję na wspólny pokój utrzymaniem. Pocztowa 31a, mieszk. 8. rw 14 085

Dwóch
panów tanio na wspólny pokój zaraz. Małe Garbary 7, II., prawo. rw 14 080

Pokój
małżeństwu wynajmę. Szwajcarska 18, mieszk. 26. zdw 89 041

Pokój
panu. Stary Rynek 45, II. zdw 89 051

Umeblowany
pokój dla pana zaraz. 15. Wrocławska. Gdzie? wskaże Kurjer zdw 89 038

Pokój
frontowy z biurkiem wynajmę 1—2 panom. Kwiatowa 3, II., lewo. zdw 89 035

Sołacz
słoneczny pokój wolny. Małopolska 7, II. zdw 89 090

Pokój
słoneczny jednemu lub dwom panom. Focha 41, m. 34. zdw 89 097

Pokój
do wynajęcia. Śron, Mickiewicza 13. zdw 89 003

12 SZUKA POKOJU

Próżnego
pokoju szuka małżeństwo. Oferty Kurjer zdw 89 660

Pokoju
skromnego poszukuje pani. Kurjer zdw 88 765

Kupiec
poszukuje pokoju niekrępującego światło elektryczne cena 50 do 60 złotych. Zgłoszenia do Kurjera zdw 88 773

Student
poszukuje pokoju niedrogiego, niekrępującego, śródmieście. Kurjer zdw 88 814

Małżeństwo
z 5 letnim chłopcem szuka pokoju słonecznego z używaniem kuchni lub z obiadami. Kurjer zdw 88 790

1—2
umeblowanych elektryczność. — spokojnych bliżej centrum poszukuje małżeństwo bezdzietne (oficer emeryt.) Oferty Kurjer zdw 88 820

Pokoju
wygodnego możliwie w śródmieściu na stałe poszukuje pan — Oferty z warunkami i cena Kurjer zdw 88 843

Poszukuję
pokoju niekrępującego dobrze umeblowanego, elektryczność, pościel, śródmieściu lub Sołaczu, cena do umowy. Kurjer zdw 88 882

Pani
poszukuje stancji lub skromnego pokoju od 15 maja. Oferty Kurjer zdw 88 940

Inteligentna
panienka poszukuje lepszego pokoju Jeżyce. Zgłoszenia Kurjer jw 6 000

13 LOKALE

2 pokoje
na wysokim parterze przy ul. Półwiejskiej 1 — Strzeleckiej 33, na biura zaraz do wynajęcia. — Zgłoszenia ul. Słowackiego 18, parter. telef 66-89. Pw 10 839-11.2

Biuro
oddam zaraz. Skarbowa 18 parter, prawo. zdw 88 136

Szukam
ubikacyj fabrycznych na cichy przemysł około 100 m² z biurem Oferty Kurjer zdw 88 819

Restauracyjne
lokale. Niegolewskich 1, natychmiast do wynajęcia. Adamczewski, administrator domu. zdw 88 871

Ubikację
(warszt.) szopę, możliwie Jeżyce poszukuję. Oferty Kurjer zdw 88 920

Frontowe
suche sutereny dla fryzjera. Mostowa, do wynajęcia. Oferty Kurjer zdw 89 069

Frontowe
suche sutereny na cichy przemysł Mostowa, do wynajęcia. Adres wskaże Kurjer zdw 89 068

Ubikacje
fabryczne i garaż do wydzierżawienia. Ul. Górczyńska 27, gospodarz. zdw 89 078

Ubikacje
przemysłowe, nadające się na warsztaty lub składnice, różnych wielkościach, parterowe, jasne z obszernym placem od zaraz korzystnie do wydzierżawienia. — Zgłoszenia osobiście Hempowicz, plac Wolności 6. zdw 89 026

14 DZIERŻAWY

Wydzierżawię
600 mórg pszenno-buraczanej ziemi w Poznańskiem. Do objęcia żywego i martwego inwentarza potrzeba ca 50 000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 88 684 Agenci wykluczeni.

Ubikacje
parterowe jasne na lakiernię wydzierżawię. Dolina 17, tel. 75-52 zdw 88 451

Skład
towarów krótkich, sutereny, wydzierżawi Marszałka Focha 79, Jeskego, Rynek Łazarski. Telefon 41-81. zdw 88 145

Ubikacje
fabryczne wydzierżawię, ul. Dąbrowskiego 88. Gospodarz. zdw 88 353

Skład
mieszkanie 6 ubikacyj odda gospodarz. Gen. Prądzyńskiego 11. zdw 88 746

Skład
lub pokoje (okolica Kantaka) wydzierżawię. Wskaże Kurjer zdw 88 861

Dzierżawy
majątku do 2 500 mórg poszukuję od zaraz. Zgłoszenia tylko właścicieli lub dzierżawców Kurjer zdw 88 786

Wydzierżawię
w Bydgoszczy centrum dom wolny, piętrowy, skład obszerne ubikacje. Oferty Kurjer jw 6 002

Warsztat garaże
plac na składnicę przy Mostowej dla każdego przedsiębiorstwa do wydzierżawienia. Globisz, Kwiatowa 4. zdw 88 906

Wydzierżawię
dobrze zaprowadzony skład kolonjalny z mieszkaniem pokój i kuchnia w mieście uprzemysłowionym, powiat krotoszyński na dogodnych warunkach. Do objęcia potrzeba 2 500 złotych. Adres wskaże Kurjer zdw 89 084

Piekarnia
dobrze prosperująca, piec patentowy z powodu choroby wydzierżawię. M. Grabiński, Bydgoszcz, Orła 6. Pw 11 085-63.209

400 — 1 000 mórg
dzierżawy poszukuje zawodowy rolnik, kawaler, z mieszczańskiej rodziny przy wpłacie 40 000 złotych. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 88 978

Place
budowlane, dobrze opłotowane, Poznań - Jeżyce korzystnie do wydzierżawienia. Zgłosz. Hempowicz, plac Wolności 6. zdw 89 025

Piekarnię
w pełnym biegu korzystnie zaraz wydzierżawię. Oferty Kurjer zdw 89 106

15 UZDROWISKA

Rabka
Pensjonat Zakładu Kąpielowego H. Wieczorkowskiej otwarty cały rok. Łazienki dla kąpieli solankowych i gazowych w budynku pensjonatu. Telefon Nr. 5. nw 9 835

Orłowo
willa „Mewa" z własną plażą poleca pokoje. Żądać prospektów. Rafowska, Bydgoszcz, Poznańska 14. Pw 11 001-63.202

Letnisko
w ogrodzie, 2 pokoje umeblowane, elektryka, używalność łazienki kuchni ogrodu, Mosina Lipowa 1 zdw 88 098

Tanie letnisko
w majątku w pięknej górzystej, lesistej okolicy niedaleko Bydgoszczy, dogodna komunikacja z utrzymaniem i pościelą lub bez, rybne jezioro z czółnem, okazja polowania na dziki, rogacze. — Oferty pod zdw 88 769

Puszczykówko
Ludwikowo poszukuję pokoju słonecznego niekrępującego z całodziennem lub bez, emerytowany porucznik. Szczegółowe oferty Kurjer zdw 88 780

Poszukuję
letniska 2 pokoi kuchni, las, sucho komunikacja, biurowa, Poznaniem. Oferty cena zdw 88 874

Przyjmę
2—3 osoby z utrzymaniem lub bez Adres Kurjer zdw 88 867

Letnisko
Promno, 20 klm. od Poznania, las, woda, pokoje wolne zaraz z utrzymaniem. Wiadomość tel. 34-78, godz. 9—4. zdw 88 943

Letnisko
majątek ziemski wśród gór, lasów i jezior, w najpiękniejszej okolicy Szwajcarji Kaszubskiej, przyjmuje gości począwszy od 15 maja do jesieni. Sposobność do wędkowania i polowania. Wykwintna kuchnia, całkowite utrzymanie dziennie zł 8. Pierwszorzędne referencje. Zgłoszenia przyjmuje: Majątek Dolna Brodnica, poczta Górna Brodnica, pow. Kartuzy (Pomorze), stacja kolejowa: Kartuzy, tel. Górna Brodnica 3. zdw 88 969

3 pokoje
i kuchnia na sezon letni w Puszczykówku do wynajęcia. Gdzie? wskaże Drangosz, Wroniecka 19. zdw 88 925

Puszczykówko
obok dworca 2 pokoje z kuchnią do wynajęcia. Kempa, tel. 6116. zdw 89 083

Krynica „Flora"
pensjonat M. Kiepurowej poleca pokoje komfortowe, ciepła, zimna bieżąca woda, kuchnia wyborowa, na żądanie djetetyczna. W maju ceny zniżone. dw 3 542

21 ZGUBY

Zaginął
indeks U. P.11 601 Kazimiery Dąbrowskiej. Łaskawego znalazcę proszę zwrot: Działyńskich 10, wysoki parter, prawo. zdw 88 807

Książeczka
wojskowa na nazwisko Józef Jeske ur. 12 lutego 1884 r. zaginęła. zdw 88 743-4

Unieważniam
skradzione mi papiery, książeczkę wojskową. Antoni Nowak, Krosinko. n 9 879

Koncesję na wyszynk
wydaną przez Izbę Skarbową na nazwisko Andrzej Grzędzielewski zgubiłem. Oddać proszę w Urzędzie Akcyz., Aleje Marcinkowskiego, pokój 6, za wynagrodzeniem. Pw 1 177-18.108

22 ROZMAITE

Każda Pani
kupuje najkorzystniej, bo po cenach fabrycznych płaszcze damskie oraz kostjumy w Fabryce Konfekcji Damskiej W. Kowalski i S-ka. Wielkie Garbary 22 Specjalny dział miarowy. Pw 11 026-54.378

Obiady
na maśle z herbatą z czterech dań 1 zł. Nowy Rynek 14/15, parter, lewo. zd 87 336

1,90 zł
2,90 zł; 3.90 zł pończochy jedwabne, Bemberga od 4,90; File d'écosse od 2.90 zł, jedwabny flor od 95 gr poleca specjalny magazyn pończoch J. Schubert, ul Wrocławska 3. Pw 10 849-17.112

Paryżanka
dyplomowany salon mód wykonuje pierwszorzędnie suknie, płaszcze kostjumy najtaniej. Ulica Skarbowa 14 parter zdw 86 995

Kołdry
wykonuje, stare przerabia. Smoczyńska, Kwiatowa 8. zdpw 87 723

Rutynowana
masażystka dla pań, panów. Kurjer zdw 88 764

Krawcowa
szyje w domu, poza domem tanio również przeróbki. Oferty zdw 88 776

Messalina
Zakładam od 15 maja wykwintną pracownię kapeluszy damskich. Duży wybór kapeluszy gotowych oraz wszelkich przyborów. Stary Rynek 18/19 wsoki parter, lewo zdw 88 752

Samopomoc w chorobach!
Chorzy na nerwice żołądka, chcąc wiedzieć jak sobie samemu tanio pomóc, zechcą zgłoszenia podać do Kurjera zdw 88 885

Zastępstwo ze składnicą
oddam zaraz na wojew. poznańskie z siedzibą w Poznaniu. Panowie z tej branży mogący złożyć kaucję (nie warunkowo w gotówce) mają pierwszeństwo. Zgłoszenia z podaniem dotyczas. zajęcia lub obecnie reprezentuj. artykułu oraz referencj. proszę nadesłać pod: „Bałtyk", Fabryka Kawy Słod., Grudziądz. zdw 88 892

Dziecko
3 letnie oddam na wychowanie do bezdzietnych. Aders Kurjer zdw 88 900

Płaszcze
komplety, suknie według najnowszych żurnali wykonuje tanio. Słowackiego 39, III., prawo. zdw 89 064

Fryzjerka manikurzystka
przyjmuje w dom i poza dom. — Św. Marcin 65, m. 11. zdw 88 968

Studenci Prawa !!
Już rozpoczynamy Repetitorium Przygotowawcze do pierwszego — czwartego egzaminu. Zgłoszenia „Codex". Kraszewskiego 8, miedzy 6—8 zdw 89 000

Samochód
otwarty (torpedo) 5 osobowy, francuski, zamienię na limuzynę. Warunki do „Par", Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 18,106. Pw 11 078-18.106

Mistrz
piekarski poszukuje celem założenia piekarni wspólniczki do lat 30, z kapitałem do zł 4 000. Później ożenek. Zgłoszenia agentura Kurjera Poznańskiego, Leszno, Komenjusza. nw 9 892

Chiromantka
przyjezdna przepowiada przyszłość, teraźniejszość, przeszłość, dobrze wróży z rąk, kart. Romana Szymańskiego 8, podwórze, parter, lewo przy placu Świętokrzyskim. zdw 89 044

23 OŻENKI

Szatynka
trzydziestoletnia, zarabiająca 250 miesięcznie, umeblowane mieszkanie, pozna inteligentnego urzędnika najchętniej kontroli skarbowej urząd na miejscu, celu matrymonjalnym. Poważne oferty Kurjer zdw 88 763

Pan
przystojny, lat 40, poszukuje materjalnie niezależnej pani celem ożenku. Oferty Kurjer zdw 88 932

Córka
wyższego urzędnika państwowego, przystojna, wykształcona, posiadająca 25 000 zł w gotówce, chciałaby wyjść zamąż za sędziego aptekarza, profesora. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 88 893

Administrator
lat 33, przystojny, szlacheckiej rodziny, szuka panny z majątkiem albo zarządu gospodarstwa. Cel matrymonjalny. Kurjer zdw 88 922

Poznam
młodą, inteligentną, przystojną, cel matrymonjalny. Ścisła dyskrecja zapewniona. Zgłoszenia możliwie z fotografją, która się zwraca pod zdw 89 006

24 NAUKA

Lekcje
księgowości pisania maszyna. Poręka. Polna 13. zdw 88 492

English lessons
Leçons de français
M. Dołgow. Kręta 24. II. piętro. Zgłoszenia od 6—9 wieczorem zdw 88 067

25 MUZYKA

Jazzbandzista
dodatkowy instrument i śpiew potrzebny zaraz. Holtzer, Krotoszyn, Kaliska 68. zdw 88 973

Trębacza
młodego (boczny instrument) przyjmę. Stała posada. 50—60 zł mies. z utrzymaniem. Guziński, Międzychód n/W., Rynek 7. zdw 89 022

26 ROZRYWKA

Kino „Tęcza"
wyświetla film „Dzika miłość" z Dolores del Rio. zdw 89 043

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Podmistrz
techniczny, poszukuje pracy niwelacji (własnym instrumentem) melioracyjnych, kanalizacji, budowy szos i kolei. A. Jakubiak, Pawłowice, pow. Leszno, wojew. Poznań. zdw 88 257

Służący
kawaler przyjmie posadę 1. 7. lub wcześniej. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 88 397

Ogrodnik szkółkowy
poszukuje zaraz posady jako pomocnik, najchętniej w ogrodnictwie i kwiaciarstwie, celem dalszego wyszkolenia. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 88 304

Absolwent
szkoły handlowej, umiejący pisać na maszynie oraz prowadzić buchalterję i korespondencję handlową poszukuje posady początkującego buralisty lub jakąkolwiekbądź inną. Oferty Kurjer zdw 88 459

Ekspedjentka
z kilkoletnią praktyką, branży towarów krótkich i bielizny, artykułów męskich, szuka posady z objęciem dekoracji Oferty Kurjer zdw 87 256

Inteligentny
rutynowany masażysta, władający niemieckim, polskim, poszukuje posady zaraz w sanatorjum lub miejscowości kąpielowej z podaniem warunków. M. Słowik, Tarnów, ul. Skargi 27. dw 3 537

Posługaczka
szuka posługi. Oferty Kurjer zdw 88 709

Budowniczy
z wieloletnią praktyką w kraju i Niemczech, kierownictwo budowli projekty, żelazobeton, konstrukcje żelazne, przyjmie odpowiednią posadę. Łaskawe zgłoszenia zdw 86 416

Wdowa
inteligentna, wiek średni, znająca wykwintną kuchnię przyjmie posadę zarządczyni również objąłaby troskliwą opiekę nad dziećmi. Oferty Kurjer zdw 87 979

Sierota
lat 16 poszukuje posady do dzieci zaraz lub 15 maja. Oferty Kujer zdw 88 374

Książkowa-bilansistka
korespondentka bardzo biegła w niemieckim również francuskim, pierwszorzędna siła, poważne referencje i świadectwa poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdpw 88 469

Młynarz
monter samodzielny przyjmie posadę młynarza lub reperatora. — Oferty Kurjer zdpw 88 800

Służąca
z gotowaniem poszukuje posady od 15. 5. do 2 lub 3 osób, dobrze polecona, uczciwą i czysta dłuższe i bardzo dobre świadectwa. Oferty Kurjer zdw 88 775

200—300 zł
dam za wyrobienie stałej posady ślusarza lub innej w jakimkolwiek przedsiębiorstwie Oferty Kurjer zdw 88 768

Praczka
dobrze polecona poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 88 751

Służąca
do wszystkiego z gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 88 818

Korepetytor
zdolny maturzysta szuka posady na czas wakacji na wsi. Udzieli korepetycji wszechstronnie za skromnem wynagrodzeniem. — Oferty Kurjer zdw 88 815

Robotnik rolny
z 4 zaciężnikami szuka posady w majątku. Oferty Kurjer zdw 88 813

Stenotypistka
biegła szuka odpowiedniej posady. Oferty Kurjer zdw 88 810

Syn
uczciwych rodziców ma chęć wyuczenia się zegarmistrzostwa. — Łaskawe oferty Kurjer zdw 88 806

Służąca
do wszystkiego poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 88 802

Biuralistka
początkująca z ukończonym kursem pisania na maszynie i znajomością niemieckiego poszukuje posady najchętniej w biurze czynnem tylko do 3 godz. Oferty Kurjer zdw 88 795

Kuchmistrz
wszechstronny poszukuje posady Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 88 784

Poszukuję
posady w charakterze gosposi w Poznaniu lub na wyjazd do Gdyni. Umiem bardzo dobrze gotować, piec, zaprawiać. Oferty do Kurjera Poznańskiego rw 14 055

Starsza
uczciwa dziewczyna z własną pościelą poszukuje posady do bezdzietnych państwa od 15 lub 1 czerwca. Oferty Kurjer zdw 88 782

Sierota
poszukuje posady z gotowaniem zaraz lub 15 maja. Oferty Kurjer zdw 88 829

Dziewczyna
z cośkolwek gotowaniem poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 88 825

Dziewczyna
poszukuje posady do dzieci. — Oferty Kurjer zdw 88 824

Panna
poszukuje posady w piekarni lub kiosku. Oferty Kurjer zdw 88 825

Kucharz
młodszy dzielny w swym zawodzie poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 88 833

Ogrodnik
kwiaciarz z dobra znajomością bukieciarstwa, warzywnictwa, — inspekt., oraz prace zachodzące w zakres ogrodnictwa, poszukuje posady najchętniej w większym majątku lub zakładzie ogrodniczym. Objąć może zaraz. Oferty Kurjer zdw 88 832

Gospodyni - kucharka
restauracyjna szuka posady na wyjazd 15 maja. Oferty Kurjer zdw 88 838

Panienka
z wykształceniem IV. kl. seminarjum, znająca szycie, robótki ręczne szuka odpowiedniej posady Oferty Kurjer zdw 88 884

Początkująca
stenotypistka poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 88 848

Kuchmistrzyni
pierwszorzędna z dobremi poleceniami poszukuje posady 15. 5. lub 1. 6. Oferty Kurjer zdw 88 847

Panna
do obsługi gości z kaucją potrzebna do kawiarni. Zgłoszenia z fotografją do Kurjera zdw 88 888

Poszukuję
posady dorywczej lub stałej jako kierownik buchalterji, bilansista kontokorencisty, biurowego, magazyniera l. t. p. Oferty Śniadeckich 17, mieszkanie 11. zdw 88 840

Piekarz
młodszy czeladnik piekarski, znający cukiernictwo, obecnie u brata poszukuje posady celem wydoskonalenia się Oferty Kurjer zdw 88 859

Aptekarska
siła pomocnicza męska z wszechstronną praktyką w aptekach pomorskich, poznańskich i warszawskich przyjmie zastępstwo na czas letni lub stała posadę. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 88 892

DZISIAJ w KINIE

Apollo: „Król Jazzu".
Aurora: „Wyspa zatopionych skarbów" i Chaplin.
Casino: „Kochanek Jej Zmysłów".
Colosseum: Pomszczona obelga i Zadatek na szczęście.
Corso: „Miasto Cudów".
Edison: „Statek Marzeń".
Harfa: „Jedynaczka króla miedzi".
Metropolis: „Anioł na bagnisku" i rewja p. t.: „Pochwała ziemi i morza".
Odeon: „Dzika Orchidea".
Renaissance: „Szkocki Express".
Słońce: „Odkupienie".
Tęcza: „Dzika miłość".
Wilsona: „Za krew braci".

Panienka
lat 19, inteligentna z praktyką poszukuje posady w składzie piekarsko-cukierniczym ewentl. do dzieci. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 88 891

Poszukuję
posady, na żądanie dam 300 zł kaucji. Oferty Kurjer zdw 88 844

Dziewczyna
ze wsi poszukuje posady do wszelkich prac domowych. Oferty Kurjer zdw 88 836

Fryzjerski
pomocnik poszukuje posady od zaraz, miejscowość obojętna. — Oferty Kurjer zdw 88 879

Uczciwa
dziwczyna z skromnem gotowaniem szuka posady od 15. 5. do 2—1 osoby lub do szycia. Oferty Kurjer zdw 88 878

Dziewczyna
uczciwa, z dobremi świadectwami, poszukuje posady w średnim domu lub bezdzietnego państwa z gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 88 929

Poszukuję
posady jako pokojowa lub do wszystkiego z gotowaniem. Świadectwa bardzo dobre. Oferty Kurjer zdw 88 939

Kucharka
pierwszorzędna, poszukuje posady od 15. Oferty Kurjer zdw 88 948

Aptekarz
dypl., katolik, z językiem niem., szuka stałej posady lub zastępstwa. Zgłoszenia: Kraków, skrytka pocztowa 253 dla „Aptekarza". nw 9 887

Poszukuję
posady jako woźny lub inkasent za kaucją zaraz. Oferty Kurjer jw 6 003

Młodsza
dziewczyna poszukuje posady do lekkich prac domowych. Oferty Kurjer zdw 88 901

Dziewczyna
początkująca ze wsi szuka posady od 15., ma zamiłowanie do dzieci. Oferty Kurjer zdw 88 905

Dziewczyna
szuka posady do wszystkiego zaraz. Oferty Kurjer zdw 88 909

Administrator
w posadzie, szuka posady urzędnika gospodarczego, lat 33, bardzo dobre rekomendacje, od 1. 7. Oferty Kurjer zdw 88 924

Posługaczka
dobrze polecona, szuka zajęcia. Oferty zdw 88 919

Muzyk
na harmonjum lub fortepian, poszukuje posady. Adres wskaże Kurjer zdw 88 987

Dziewczyna
z gotowaniem oraz wszelkich prac domowych, poszukuje posady 15. 5. Oferty do Kurjera zdw 88 951

Poszukuję
posady do dzieci lub pokojowej, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 88 954

Służąca
z dobremi świadectwami i gotowaniem, poszukuje posady. — Oferty Kurjer zdw 89 038

Inwalida
wojenny książkowy bilansista, zbożowiec, z długoletnią praktyką na samodzielnych stanowiskach, poszukuje posady. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym Poznań, Fredry 7, pokój 47, telefon 39-97. zdw 88 895-a.

Chłopiec
lat 16 szuka posady ucznia do składu delikatesów lub artykułów męskich. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 89 089

Dziewczyna
ze wsi poszukuje posady cośkolwiek gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 89 023

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem poszukuje posady zaraz lub od 15. Oferty Kurjer zdw 89 048

Podróżujący
przyjmie posadę branży spożywczej. Łaskawe oferty Kurjer zdw 89 001

Krawcowa
poszukuje posady do szycia poza dom. Św. Marcin 65, m. 11. zdw 89 011

Poszukuję
posługi zaraz. Oferty Kurjer zdw 89 019

Starsza
dziewczyna z dobrem gotowaniem poszukuje posady od 15 u dorosłych osób. Oferty Kurjer zdw 89 040

Techniczka
dentystyczna, pracująca w kauczuku i złocie, poszukuje posady najchętniej w Poznaniu. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 89 017

Posługaczka
poszukuje posługi lub uprzątania biur. Oferty Kurjer zdw 89 031

Osoba
doświadczona, pracowita, skromna, poszukuje posady gosposi lub dochodzącej zaraz. Oferty Kurjer zdw 89 029

Służąca
szuka posady do wszystkiego 15. 5. Oferty Kurjer zdw 88 955

Bufetowa
dobrze polecona poszukuje posady, miejscowość obojętna także na sezon zaraz lub od 15. 5. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 89 105

Szofer
kowal ślusarz, obznajmiony w naprawie wszelkich maszyn z poleceniami szuka posady, okolica obojętna. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 89 092

Dziewczyna
uczciwa, sumienna, gospodarska córka szuka posady do skromnego domu. Oferty Kurjer 88 991

Panienka
poszukuje posady do dzieci za 20 zł miesięcznie. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 695

Stenotypistka
kilkuletnią praktyką z stenografją niemiecką, szuka posady. Miejscowość obojętna. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 704

Kołodziej
szofer z kilkuletnią praktyką szuka posady, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 88 612

Dziewczyna
dobrze polecona z gotowaniem do wszystkiego pozszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 88 631

Poszukuję
posługi. Oferty Kurjer zdw 88 621

Książki do
I. Komunji św.
Wł. Wilak
KSIĘGARNIA I ANTYKWARJAT
Poznań, Podgórna 10
zw 29 223

Sierota
lat 15 poszukuje posady do dzieci. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 88 651

Pokojowa
poszukuje posady 15 maja. Oferty Kurjer zdw 89 694

Absolwent budowlany
wynik egzaminacyjny dobry; specjalność: statystyka, żelbet, kosztorys; dobry konstruktor, rysownik i projektodawca poszukuje psady od 15. 5. 31 lub później. Oferty Kurjer zdw 88 737

Służąca
młodsza szuka posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 300

Panienka
do dzieci, kilkoletnią praktyką w ochronce, dobremi świadectwami szuka posady. Oferty Kurjer zdw 88 294

28 WOLNE MIEJSCA

Zaraz
wolna posada dla magistra, władającego językiem niemieckim z krótką praktyką lub bez. Oferty Apteka przy Placu Teatralnym, Bydgoszcz, ul. Marsz. Focha 43. zdw 88 692

Agenci
potrzebni do sprzedawania bezkonkurencyjnych piór wiecznych, oraz innych nowości ostatnich Targów Poznańskich. Wysoki zarobek. Zgłoszenia tylko poważne przed południem. Aleje Marcinkowskiego 2, mieszkanie 1 zdw 88 617

Krawcowe
na wykwintną miarową prace potrzebne. „Femina", Fredry 3. zdw 88 742

Chcesz
otrzymać posadę? Musisz ukończyć kursy fachowe, korespondencyjne profesora Sekułowicza — Warszawa, Żórawia 42 Kursy wyuczają listownie buchalterji, rachunkowości kupieckiej korespondencji handlowej stenografji, nauki handlu, prawa, kaligrafji pisania na maszynach towaroznawstwa, angielskiego francuskiego, niemieckiego, pisowni gramatyki polskiej oraz ekonomji. Po ukończeniu egzamin Żądajcie prospektów. npw 9 844

Poszukuję
wychowawczyni inteligentnej, przystojnej, nie ponad 25 lat, dla córki 9 lat, któraby się pozatem zajęła zarządem gospodarstwa domowego, zastąpiła panią domu. Posada od zaraz. Proszę o spieszne oferty z fotografją możliwie odpisem świadectw, oraz podaniem pretensji w gotówce do Kurjera jw 5 985

Pomocnica
do krawieczczyzny damskiej potrzebna zaraz. Małeckiego 38, II. ptr., Iljinczyk. zdw 87 837

Panienka
do dwojga dzieci 3 i 1 rocznego na wieś zaraz. Zgłoszenia „Tekstyl", Kantaka 6. zdw 88 762

Pomocnik
obuwniczy na damską prace potrzebny poza dom. Wielkie Garbary 44, mieszkanie 4. zdw 88 767

Potrzebna
zaraz młoda, zdrowa czysta kucharka i do wszystkiego znająca kuchnię warszawską. Groussowa Fredry 1. zdw 88 816

Potrzebna
wychowawczyni nauczycielka. — Majątek Włókno, Skoki. zdw 88 792

Biegła maszynistka
potrzebna zaraz na dłuższe zastępstwo. Adwokaci Dr. Celichowscy, Aleje Marcinkowskiego 22 zdw 88 791

Agentów
do sprzedaży artykułu domowego perwszej potrzeby poszukuje. — Wadomość Kręta 6, m. 8 od 3—6 wiecz. zdw 88 783

Uczeń
uczciwych rodziców do składu kolonjalnego zaraz potrzebny. Stanisław Hasiński, Małeckiego 27. zdw 88 870

Uczeń
piekarski i cukierniczy zaraz. — Piekarnia Kaczmarek, — Plac Świętokrzyski 4. zdw 88 868

Dzielna
krawcowa na suknie potrzebna. Jabłońska, Focha 27. zdw 88 866

Służąca
uczciwa i czysta z dobrem gotowaniem może się zgłosić zaraz pomiędzy 5—6. Sentkowska, Marszałka Focha 129. zdw 88 887

Służąca
27. Grudnia 5, II. zdw 88 949

Posada
stróża, woźnego, dla samotnego z gwarancją do objęcia. Zgłoszenia „Pawilon", Marszałka Focha 15. zdw 88 936

Retuszer (ka)
zdolny ewentualnie na powiększenia, wykrywanie płyt w razie potrzeby zrobienia zdjęć, może się od 1 czerwca zgłosić. Oferty z odpisami świadectw, własną fotografją, warunkami. Tadeusz Semrau, Leszno. nw 9 886

Przyjmiemy
natychmiast na stałą posadę inteligentnego i doświadczonego książkowego - bilansiste, wiek 28—35 lat. Tylko panowie, którzy mogą wykazać pierwszorzędne referencje i system, praca zawodową, zechcą się zgłosić do Kurjera Poznańskiego zdw 88 896

Potrzebna
zaraz hafciarka - bieliźniarka. — Dąbrowskiego 63, III., lewo. zdw 88 908

Szwaczki
do szycia krawatów wpracowane na dobrą konfekcję natychmiast potrzebne. Zgłoszenia od 8—9 i 5—6 godz. Rokoko, plac Nowomiejski 5, w podwórzu. zdw 88 913

Uczennica
zaraz potrzebna. Skład kapeluszy, Fr. Ratajczaka 15 Pasaż Apollo. zdw 88 915

Kilku
czeladników na pasową prace, dwóch na szpilkową może się zgłosić. Chwaliszewo 36. zdw 88 916

Ekspedjentka
z branży artykułów męskich i towarów krótkich potrzebna. — Nowak, Marszałka Focha 50. zdw 88 967

Krawcy, krawczynie
samodzielne na płaszcze, suknie, kostjumy na stałe zatrudnienie potrzebni. L. Sawicki, Piekary 1. zdw 88 965

Potrzebny
do mniejszego majątku książkowy - bilansista zarazem do prowadzenia solectwa, kawaler, wdowiec, emeryt lub inwalida wojenny, ze skromnem wymaganiem. Zgłoszenia Majętność Obra, pod Wolsztynem. zdw 88 984

Magistry
farmacji chrześc., z prawami i znajomością języka niemieckiego poszukuję na zestępstwo na czas od 15. 5. do 15. 7. rb. Referencje wymagane. Zgłoszenia Apteka pod Łabędziem, Gniew Pomorze, pow. Gniew. zdw 88 988

Uczeń
do składu bławatów z dobremi świadectwami potrzebny. Władysław Głowacki, Szamocin. zdw 88 957

Krawcowa
początkująca poszukiwana. Za Bramką 5a, mieszkanie 12. zdw 88 959

Uczeń
ślusarski może się zgłosić. Oferty Kurjer zdw 88 881

Biuralistka
młodsza z własną maszyna znajdzie stałe zatrudnienie. Zgłoszenia z wymaganą pensją do Kurjera zdw 88 953

Krawcowa krojczyni
na suknie damarowe znajdzie stałe zatrudnienie w większym salonie. Zgłoszenia z pensją do Kurjera zdw 88 952

Marszantka
potrzebna zaraz. Gąsiorowska, Kraszewskiego 3. zdw 88 956

Pomocnik
krawiecki (sztukowiec) na prima pracę miarową potrzebny. Łuczak, Jeżyce, Kraszewskiego 15. jw 6 006-7

Pomocnik
fryzjerski damsko-męski potrzebny. Marsz. Focha 77. zdw 89 056

Posługaczka
uczciwa, czysta, grzeczna. Ratajczaka 28, m. 11 zdw 89 061

Panna
do składu potrzebna zaraz. Sew. Mielżyńskiego 5. zdw 89 071

Potrzebni
agenci do skupu surowców na miasto Poznań i powiat. Kaucja potrzebna. Zgłoszenia zdw 89 075 do Kurjera

Kucharka
do wszystkiego z dobremi świadectwami potrzebna zaarz. Mazowiecka 2 (Sołacz). zdw 89 076

Dzielna
marszantka może się zgłosić zaraz. Plac Sapieżyński 11, obok sądu w składzie. zdw 89 080

Obuwnik
natychmiast potrzebny. Wskaże Kurjer zdw 89 086

Ręczniarka
do szycia zaraz. Adres Kurjer zdw 88 963

Dziewczę
młodsze do prac domowych. — Różana 10, parter. zdw 88 962

Posługaczka
uczciwa, znająca prace gospodarstwa domowego na kilka godzin dziennie potrzebna. Zgłoszenia 4—6, 9—11 Kowalska, Bukowska 15, I. zdw 89 082

Młodszy
pomocnik szewski na szpilkową pracę zaraz potrzebny. Oferty Kurjer zdw 89 088

Dziewczyna
do wszystkiego młoda bezwzględnie uczciwa może się zgłosić ze świadectwami Wielkie Garbary 18, II., lewo. Pw 11 074-54.407

Fryzjerka
na soboty potrzebna zaraz. — Wallheim, Marszałka Focha 168 zgłoszenia godz. 6—7. zdw 88 994

Dziewczę
lat 15, do prac domowych zaraz Adres Kurjer zdw 89 021

Wymownych
pań i panów poszukuje Rolewski, Górczyńska 36. zdw 89 002

2 młodszych
pomocników krawieckich zaraz. Marszałka Focha 185, I. piętro. zdw 89 016

Podróżujący
młodszy, branży kolonjalnej, znający dobrze stosunki, na miasto Poznań potrzebny. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 013

Młodsza
panienka do obsługi gości, przychodnia. Adres wskaże Kurjer zdw 89 012

2
czeladników obuwniczych męską i damską dobrą prace. Fr. Bączkowski, Rom. Szymańskiego 7. zdw 89 008

Podręczne
do szycia mogą się zgłosić. Salon Mód „La Mondain", Aleje Marcinkowskiego 21, II., lewo. zdw 89 007

Służąca
dobrze polecona potrzebna do restauracji. Wroniecka 13. rw 14 082

Bieliźniarka
potrzebna zaraz. Michalska, św. Marcin 63. zdw 89 032

Panienka
do dzieci z dobrej rodziny może się zgłosić. Potocka, Półwiejska 36. zdw 89 039

Krawcowa
krojczyni potrzebna zaraz. Kręta 5, mieszkanie 5. zdw 89 020

Służącą
z szyciem przyjmę. Wroniecka 1/2, mieszkanie 16. zdw 89 096

Dziewczyna
do dzieci zaraz potrzebna. Półwiejska 3, I. p. Pw 11 090-54.420

Kilka
pań (również mężatki) poszukujemy natychmiast. Stała egzystencja i wysoki zarobek. Zgłoszenia z dokumentami w piątek i sobotę od 10—12 i 3—5 Wały Jana III 12, parter, lewo. Pw 11 086-54.417

Bona
potrzebna od 15. 5. do trojga starszych dzieci z szyciem i pomocą w naukach. Zgłoszenia Matejki 60, m 8. zdw 89 101

Krawcowe
do sukien potrzebne zaraz. Wierzbięcice 13, mieszkanie 18. zdw 89 100

Zaprowadzony
w składach kolonjalnych podróżujący może znaleźć dodatkowy artykuł. Oferty do Kurjera zdw 89 094

Podróżującego
i magazyniera z gotówką do 1 000 zł poszukuje się natychmiast. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 89 093

Uczennicy
do stroju poszukuje pierwszorzędny magazyn. Oferty Kurjer zdw 88 993

WITOLD LEWORSKI
WROCŁAWSKA 36
OBRAZY i OPRAWA
Pw 10 945-18.114

Chociażby najdalsza droga
do firmy W. PATYK, opłaca się.
Tam bowiem najlepsze czekoladki!
Aleje Marcinkowskiego 6 przy poczcie.
Pw 11 040-18.15

Humor zagraniczny

Zachęcająca kandydatka.

— Czyś już kiedy służyła?
— Owszem, proszę pani. Posiadam już 375 referencyj.
(Judge, N. Jork). S. F.

Przedpłata na miesiąc maj 1931, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Jlustracja Poznańska" i „Nowiny Sportowe" w Poznaniu w eksped. zł 4,00, w agencjach w mieście zł 4,50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4,70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 5.01 kwartalnie zł 15.03, pod opaską w Polsce zł 9,00, pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 30 gr. na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr, na stronie czwartej 120 gr, na stronie drugiej 150 gr, przed wiadomościami potocznemi 240 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18,30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt. do godz. 9 przedpołudn. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 30 gr, każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materjał poświęcony danej uroczystości.

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.